T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN ÇALIŞMALARI
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TOPLUMSAL CİNSİYET BAĞLAMINDA FLÖRT ŞİDDETİNİN İNCELENMESİ

HAZIRLAYAN

TOUGTSE BATI

TEZ DANIŞMANI

DOÇ. DR. SEDA DONAT BACIOĞLU

EDİRNE, 2023

Tezin Adı: Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Flört Şiddetinin İncelenmesi

Hazırlayan: Tougtse BATI

ÖZET

Toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetten farklı olarak, kadınla erkeğin sosyal ve kültürel açıdan tanımlanmasını, toplumların bu iki cinsi birbirinden ayırt etme biçimini, onlara verdiği toplumsal rolleri anlatmak için kullanılan bir kavramdır. Biyolojik olarak kendisine atfedilen kız veya erkek cinsiyetine ilişkin roller çocukluk döneminden başlayarak kültürün etkisiyle şekillenmekte ve toplumsal yaşama iştirak düzeyi açısından farklılaşmaktadır. Genel olarak dünyada ve Türkiye'de kadın-erkek rolleri ayrışmakta ve kadına erkekten daha alt düzeyde statü toplum tarafından verilmektedir. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar, kadın-erkek arasındaki flört ilişkisinde de kendini göstermektedir.

Flört şiddeti; kişiler arası şiddet türlerinden biri olup; fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet boyutlarında görülmektedir. Ergenlerin ve gençlerin önemli bir bölümünün flört ilişkilerinde şiddet yaşadığı bilinmektedir. Hem ülkemizde hem de dünyada son yıllarda daha sık araştırılan bir konu hâline gelen flört şiddetinin, görülme sıklığı azımsanmayacak oranlarda olduğuna dikkati çekmektedir. Görülme biçimi ise cinsiyete göre farklılıklar göstermektedir. Psikolojik flört şiddeti gençler arasında en yaygın görülürken, en çok kadınlar psikolojik şiddete maruz kalmaktadır. Araştırmalar, flört şiddetini önlemek için altında yatan nedenleri ve sonuçlarının bilinmesinin önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Bu araştırmada, genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile flört şiddetine yönelik algıları arasındaki ilişki ve bu ilişkinin bazı demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Araştırmanın verileri 2020-2021 eğitim-öğretim yılında toplanmıştır. Araştırmaya 18-35 yaş aralığında 515 (421 kadın, 94 erkek) genç yetişkin katılım göstermiştir. Araştırmanın bağımlı ve bağımsız değişkenlerini ölçmek amacıyla "Toplumsal Cinsiyet Roller

Tutum Ölçeği"(Bakipoğlu ve Türküm, 2019) ve "Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeği" (Toplu-Demirtaş, Öztemur ve Fincham, 2020) ile demografik bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde dilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS 24 programında yapılmıştır.

Araştırma sonuçları, genç yetişkin bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişki olduğunu göstermiştir. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar arttıkça, flört şiddetine yönelik algı da artmaktadır. Sonuçlar, alanyazın ışığında tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Rolleri, Flört Şiddeti, Genç Yetişkinler

Name of Thesis: Examining Dating Violence in the Context of Gender

Prepared by: Tougtse BATI

ABSTRACT

Gender, unlike biological sex, is a concept used to describe the social and cultural definition of men and women, the way societies distinguish these two sexes from each other, and the social roles they assign to them. The roles related to the male or female gender, which are biologically attributed to him, are shaped by the influence of culture starting from childhood and differ in terms of participation in social life. In general, the roles of men and women in the world and in Turkey are separated and a lower status than men is given to women by the society. Attitudes towards gender roles are also evident in the dating relationship between men and women.

Dating violence; is one of the types of interpersonal violence; physical, psychological and sexual violence dimensions. It is known that a significant part of adolescents and young people experience violence in dating relationships. It draws attention to the fact that the incidence of dating violence, which has become a more frequently researched subject both in our country and in the world, is at a considerable rate. The way it is seen differs according to gender. While psychological dating violence is most common among young people, most women are exposed to psychological violence. Studies emphasize that it is important to know the underlying causes and consequences in order to prevent dating violence.

In this study, the relationship between young adults' attitudes towards gender roles and their perceptions of dating violence and whether this relationship differs according to some demographic variables was examined. The data of the research were collected in the 2020-2021 academic year. 515 (421 female, 94 male) young adults between the ages of 18-35 participated in the study. In order to measure the dependent and independent variables of the research, the "Gender Roles Attitude Scale" (Bakipoğlu & Türküm, 2019) and the "Perception Scale for Dating Violence"

(Toplu-Demirtaş, Öztemur, & Fincham, 2020) and a demographic information form were used. Statistical analyzes of the data obtained from the research were made in the SPSS 24 program.

The results of the study showed that there is a relationship between young adult individuals' attitudes towards gender roles and their perceptions of dating violence. As attitudes towards gender roles increase, the perception of dating violence also increases. The results were discussed in the light of the literature and suggestions were made.

Keywords: Gender Roles, Dating Violence, Young Adults.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren sayın hocam Doç. Dr. Seda Donat Bacıoğlu'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Teşekkürlerin az kalacağı diğer kişiler ise, bana 26 yıllık hayatımda gerek maddi gerekse manevi destek sağladıkları için, hayatım boyunca bana kazandırdıkları her şey için ve beni gelecekte söz sahibi yapacak temellerle yetiştirdikleri için, bana olan güvenini benden esirgemeyen ve beni bu günlere sevgi ve saygı kelimelerinin anlamlarını bilecek şekilde yetiştirerek getiren ve benden hiçbir zaman desteğini esirgemeyen bu hayattaki en büyük şansım olan biricik annem Bedriye Şerif'e, babam Kenan Batı'ya ve bana her zaman moral kaynağı olan canım kardeşim Psk. Tuba Batı'ya sonsuz teşekkürler.

Flört şiddetinin ve diğer tüm şiddetten doğan cinayetlerin son bulması dileğimle, söz konusu araştırmamı 'kıskançlık', 'namus temizleme' ve 'sevgi' adı altında flört şiddetine kurban gitmiş tüm kadınların anısına armağan ederim.

Edirne, 2023 Tuğçe Batı

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**
ABSTRACT ..... **iii**
TEŞEKKÜR ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vi**
KISALTMALAR LİSTESİ ..... **ix**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **x**
1.GİRİŞ **1**
1.1. Problem Durumu 1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi 3
1.3.Araştırma Problemi 4
1.4. Sayıltılar 4
1.5. Sınırlılıklar 4
1.6.Tanımlar 5
2. LİTERATÜR TARAMASI **6**
2.1. Toplumsal Cinsiyet 6
2.2. Toplumsal Cinsiyet Kavramı 6
2.3. Toplumsal cinsiyet rolleri 7
2.3.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Etkileyen Faktörler 7
2.4. Toplumsal Cinsiyet Kalıp Yargıları 18
2.5. Toplumsal Cinsiyete Kuramsal Bakış 20
2.5.1. Biyolojik Kuram 20
2.5.2. Sosyal Rol Kuramı 20
2.5.3. Etkileşimsel Model 21
2.5.4. Sosyal Öğrenme Kuramı 21
2.5.5. Bilişsel Gelişim Kuramı 21
2.5.6. Sosyal Baskınlık Kuramı 22
2.5.7. Toplumsal Cinsiyet Şema Kuramı 23
2.5.8. Toplumsal Cinsiyet Şemasıyla İlgili Bilgi İşleme Kuramı 23
2.6. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği 24
2.6.1. Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gelişimi 26

2.6.2. Dünyada Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gelişimi 27
2.7. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği 29
2.7.1. Dünyada ve Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği 30
2.8. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Önemi 31
2.9. Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Türleri 32
3. FLÖRT ŞİDDETİ 34
3.1. Flört Şiddetinin Tanımı 34
3.2. Flört Şiddetinin Türleri 36
3.3. Flört Şiddeti Risk Faktörleri 39
3.4. Flört Şiddetinin Yaygınlığı 41
3.5. Flört Şiddetinin Nedenleri ve Sonuçları 43
3.5.1. Flört Şiddetinin Nedenleri 43
3.5.2. Flört Şiddetinin Sonuçları 43
3.6. Flört Şiddetinin Önlenmesi 44
3.7. Flört Şiddeti Teorileri 45
3.7.1. Sosyal Öğrenme Teorisi 45
3.7.2. Bağlanma Teorisi 49
3.8. Flört Şiddetini Kolaylaştıran Faktörler 52
3.8.1. Yaş 52
3.8.2. Cinsiyet 53
3.8.3. Mağdur Kişinin Özellikleri 54
3.8.4 Toplumsal Cinsiyet ve Flört Şiddeti 55
3.8.5. Toplumsal Cinsiyet ve Flört Şiddeti ile İlgili Literatür Araştırması 58
4. YÖNTEM 65
4.1. Araştırma Yöntemi 65
4.2. Katılımcılar 65
4.3. İşlem 65
4.4. Veri Toplama Araçları 66
5. BULGULAR 69
5.1. Betimleyici İstatistikler 69
5.2. Araştırmanın Hipotezlerine İlişkin Bulgular 72

6. SONUÇ ve TARTIŞMA 82
7. ÖNERİLER 87
8. KAYNAKÇA 91
9. EKLER 110
EK 1. TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ TUTUM ÖLÇEĞİ 110
EK 2. FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK ALGI ÖLÇEĞİ 112
EK 3. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU 115
EK 4. TRAKYA ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL ONAYI 116

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BM	Birleşmiş Milletler
CDEG	Kadın-Erkek Eşitliği Yönetim Komitesi
EKOSOK	Ekonomik ve Sosyal Konsey
ICPD	Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı
IPU	Inter-Parliamentary Uniondatabase
KSK	Kadının Statüsü Komisyonu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Normal Dağılım Tablosu 68
Tablo 2. Katılımcıları Betimleyen Demografik Bulgular..... 69
Tablo 3. Ölçek Toplam Puanlarının Ortalaması ve Standart Sapması 71
Tablo 4. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları..... 72
Tablo 5. Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları..... 73
Tablo 6. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları..... 74
Tablo 7. Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları..... 74
Tablo 8. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları..... 75
Tablo 9. Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları..... 76
Tablo 10. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Flört Şiddetine Yönelik Algı Puanları Karşılaştırılması..... 76
Tablo 11. Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algı Grubunda Yer Alan Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları 77
Tablo 12. Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı Grubunda Yer Alan Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları 79
Tablo 13. Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algı Grubunda Yer Alan Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları 80

1.GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet bağlamında flört şiddetinin incelendiği bu araştırmanın giriş kısmında; araştırmanın problemine, amacına, önemine, sayıltılarına, sınırlılıklarına, tanımlarına ve ilgili kavramlara ait genel bilgiler yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları iç içe geçmiş birbirini tamamlayan kavramlardır. Cinsiyet, insana dair biyolojik bir tanımdır. Toplumsal cinsiyet ise, biyolojik olarak erkek ya da kadın olarak doğan bireylere kültür tarafından belirlenen rolleri ifade eder (Akkaş, 2020).

Toplumsal cinsiyet rolleri; erkeğe ve kadına yönelik hemen her şeyi belirler. Meslekler, kıyafetler, yeme-içme adetleri, kadın-erkek ilişkileri ve oyuncaklar gibi hayata dair her şey kültür yoluyla sosyalleşme sürecinde erkek ve kadına öğretilir. Anne-baba ve ebeveynlerin daha bireyler doğmadan doğum hazırlığına başlaması, belli renklerde kıyafetler ve oyuncaklar alması aslında toplumsal cinsiyet rollerine göre doğan bireylerin hazırlık sürecini açıklamaktadır. Doğdukları anda bireyler toplumsal cinsiyet rollerine hazırdır (Akkaş, 2020).

Toplumsal cinsiyet rollerine dayalı eşitsizlik ise, toplumun her kesiminde kadın ve erkek arasındaki ilişkilerin belirleyicisi konumundadır (Karasu ve diğerleri, 2017). Literatürde geleneksel ve eşitlikçi olarak ikiye ayrılan toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar nedeniyle kadın ve erkek arasındaki ilişki değişkenlik gösterebilmektedir (Kodan-Çetinkaya, 2013). Bu bağlamda, toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranmamanın bedelini hem kadınlar hem erkekler bir şekilde ödemektedirler (Bhasin, 1997).

Toplumsal cinsiyet rollerine dayalı eşitlikçi olmayan tutumlara maruz kalan kadın ve erkekler kendilerini baskı altında hissetmekte ve bir takım sorunlar yaşamaktadırlar (Kadılar, 2011). Bu sorunların en sık görülme biçiminin "şiddet" olduğu söylenebilir.

Şiddet, insanlık tarihinin başından beri var olmuş, gelişen ve değişen süreçte her geçen gün hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Birçok toplumda insan hakları ihlali olarak görülen şiddet, ülkemizde de bir sosyal sorun olarak kendini göstermektedir (Aslan ve diğerleri, 2008).

Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) şiddet; "fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması" durumu olarak tanımlanmaktadır. (DSÖ, 2002).

Kişilerin psikolojik, fiziksel, cinsel ve ekonomik olarak zarara uğramasıyla ya da acıya maruz kalmasıyla neticelenen ya da neticelenmesi beklenen; fiziksel, cinsel, psikolojik ya da ekonomik her türlü tutum ve davranıştır. Şiddet kamusal alanda ya da özel alanda meydana gelebilir (Ayhan, 2020).

Şiddetin nedenleri arasında bireysel (kişilik özellikleri gibi) ve toplumsal (aile gibi) faktörler yer almaktadır. Kadın-erkek ilişkilerinde görülen şiddetin altında yatan toplumsal faktörlerden en önemlisi toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar gösterilebilir (Kodan-Çetinkaya, 2013).

Ergenlik dönemi gelişimsel olarak hem sosyal rollerin benimsendiği hem de cinsel olgunlaşmayla birlikte flört ilişkilerinin yaşandığı bir dönemdir. Ancak bir flört ilişkisini sadece cinsel ilişki ve kur yapma ile eş anlamlı tutmak yanlış olabilir, flört etmek aynı zamanda sosyal bir davranıştır (Dornbusch, 1981). Bu sosyal etkileşim içerisinde bazı gençler, karşı tarafa yakınlıklarını ifade etmek için yapıcı iletişim becerilerini kullanırlarken, bazıları partnerlerine olan sevgilerini ve

şefkatlerini doğrulamak için çeşitli fiziksel, cinsel ve psikolojik zorlama yöntemlerine dayanan riskli davranışlara başvurabilirler. Dolayısıyla bu riskli davranışlar, gençler arasında fiziksel saldırılar, cinsel saldırılar ve psikolojik mağduriyeti içeren flört şiddeti riskini artırmaktadır (Donat Bacıoğlu, 2022)

Diğer yandan kültürel rol kalıpları doğrultusunda erkekliğin üstün bir cins olarak görülmesi ve romantik ilişkiyi başlatma ya da bitirme hakkının büyük ölçüde erkeğe ait olarak görülmesi gibi keskin yargılar, flört şiddetini artıran kültürel etkenler arasındadır. Belirtilen bu risk faktörleri şiddet uygulama potansiyelini artırabildiği gibi aynı zamanda şiddet mağduru olma olasılığını da artırmaktadır (Karatay ve diğerleri, 2017).

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde, hem Türkiye'de hem de tüm dünyada genç popülasyonda flört şiddetinin görülme sıklığı yüksektir. Ülkemizde flört şiddetiyle ilgili araştırmalar daha çok üniversite öğrencileri örnekleminde yapılmış olup, 18-24 yaş aralığında yer alan gençler arasında flört şiddetinin yaygınlığına dikkat çekilmektedir (Karatay ve diğerleri, 2017; Tarı Selçuk ve diğerleri, 2008). Gençlerin sağlıklı ilişkiler içinde olması yetişkinlikte sağlıklı romantik ilişkiler içinde olması bakımından önemli bulunmuştur. Yapılan araştırmalar incelendiği zaman flört şiddeti kapsamında yapılan çalışmaların henüz yetersiz olduğu; özellikle şiddete neden olan en önemli faktörlerden toplumsal cinsiyet bağlamında flört şiddetinin incelenmesine ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Bu nedenle bu araştırmada genç yetişkin bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu yönüyle araştırmanın alanyazına önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3.Araştırma Problemi

Bu araştırmanın amacı, genç yetişkin bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişkinin olup olmadığını incelemektir.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1.Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsel flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişki var mıdır?

2.Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile psikolojik flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişki var mıdır?

3.Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile fiziksel flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişki var mıdır?

4.Yaş, cinsiyet, nüfusa kayıtlı doğum yeri ve mevcut ikamet yeri değişkenlerine göre genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

1.4. Sayıltılar

Araştırma katılımcılarının araştırmada kullanılan veri toplama araçlarını içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, 18-35 yaş aralığında yer alan genç yetişkin bireyler ile sınırlıdır. Araştırmanın bağımlı ve bağımsız değişkenlerine ilişkin ölçüm Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum ve Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeklerinden elde edilen puanlara sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Toplumsal Cinsiyet Rolleri: Toplumsal cinsiyet rolleri, biyolojik olarak erkek ya da kadın olarak doğan bireylere toplum tarafından atfedilen roller olarak tanımlanmaktadır. Bu roller, sosyalleşme süreci içerisinde öğrenilir, kültür ile şekillenir.

Flört Şiddeti: Mevcut ya da eski bir partnere yönelik herhangi bir fiziksel şiddet (ör. tokatlama, yumruklama ve tekmeleme), psikolojik şiddet (ör. bağırma, utandırma ve lakap takma), cinsel şiddet (ör. tecavüz, cinsel saldırı, istenmeyen cinsel ilgi ve cinsel zorlama), sürekli/ısrarlı takip (ör. kişinin güvenliği için korkuya veya endişeye neden olan istenmeyen ilgi) olarak tanımlanır (Duval vd., 2018).

Genç Yetişkinlik: Farklı gelişim kuramları tarafından farklı yaş aralıkları ile ifade edilen, genel olarak ergenlik ile yetişkinlik arasında kalan dönem genç yetişkinlik olarak tanımlanmaktadır.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2.1. TOPLUMSAL CİNSİYET

2.2. Toplumsal Cinsiyet Kavramı

Bireyler arasındaki hiç bir ayrım veya fark, bireylerin biyolojik anlamda er veya dişi oluşları kadar belirgin ve yaygın değildir. Fakat cinsiyet sadece biyolojik özellikleri ifade etmez. Cinsiyet birey açısından, yaşamın daha ilk yıllarından itibaren toplumsal bir kategori olarak da anlam kazanmaya başlar. Takip eden yıllarda bireyin biyolojik cinsiyetini merkeze alan bir anlayış ve düşünüş yaşama dünyası gelişir. Oluşan bu dünyanın ismi "toplumsal cinsiyet" olarak anılmaktadır (Korkmaz ve Başer, 2019).

Toplumsal cinsiyet; içinde yaşanan zaman, coğrafya ve kültüre göre değişen, insanların cinsiyetlerine göre sahip olmaları beklenen sosyal rol, davranış ve fiziksel görünüşün bütününü ifade eder. Toplumsal cinsiyet algıları kişilere salt "insan" gözüyle bakılmasını engelleyip onlara birer "cinsiyet elbisesi" dikmekte ve kişiler üzerine de o elbiseyi tam olarak oturtma çabasına girmektedir (Arat, 1996).

Toplumsal cinsiyet rolleri yaklaşık beş bin yıldır ataerkil sistem içinde belirlenmektedir. Zamanla ve mekânla değişebilen dinamik bir yapı gösteren toplumsal cinsiyet, kadın ve erkek arasında hiyerarşik bir sistem yaratır. Bu hiyerarşik yapı içerisinde erkekler özne/aktif/olumlu taraf olarak tanımlanırken, kadınlar ise öteki/pasif/olumsuz olarak kodlanır. Bu tanımlamaya göre ataerkil sistem içinde kadınlara annelik, toplayıcılık, ev kadınlığı, kölelik, fahişelik, bakıcılık gibi toplumsal cinsiyet rolleri verilirken; erkeklere avcılık, askerlik, yöneticilik, sanatçılık gibi roller düşer (Akın ve Demirel, 2003).

2.3. Toplumsal cinsiyet rolleri

Rol, sosyal sistem içinde bireyin statüsüne uygun davranışları yerine getirmesidir. Toplumsal cinsiyet açısından rol kavramı; erkek ya da kadın olarak doğan bireylerin cinsiyetine uygun davranışlar sergilemesidir. Toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal sistem içinde bulunan bireylerin cinsiyetine uygun davranışları yerine getirmesidir (Akkaş, 2020).

Toplumsal cinsiyet rolleri sosyalleşme sürecinde öğrenilir. Toplumsal cinsiyet rolleri öğrenildikçe toplumsal cinsiyetle ilgili algılar şekillenmeye başlar (Akkaş, 2020).

Toplumsal cinsiyet algısı toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak ortaya çıkar. Toplumsal cinsiyet rolleri kültüre bağlı olarak değiştiğinden toplumsal cinsiyet algıları da her toplumda farklı şekilde görülür (Akkaş, 2020).

Toplumsal cinsiyete dair algılar bir toplum içinde farklı gruplar arasında, aileler arasında hatta aynı aile içindeki bireyler arasında dahi değişebilir (Akkaş, 2020).

Toplumsal cinsiyet rolleri konusunda sosyalleşme sürecinde edinmeye başladığımız bilgiler zamanla kalıplaşır. Bu kalıplaşmış bilgiler toplumsal cinsiyet algısını oluşturur. Bu algılar doğru ya da yanlış olsa da insanlar bu algılara gerçekmiş gibi itibar ederler (Cüceloğlu, 2014).

2.3.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Etkileyen Faktörler

Sosyal bilimlerle uğraşanlar sosyal yaşamın zihinsel ve toplumsal gelişmeyle alakalı olduğunu söylemektedir. Ne denli kişilerin hayatların boyunca değişimlerden geçtiklerini söyleseler de toplumsal yaşama uyumun çocukların yaşlarında olduğunu

ileri sürmektedirler. Bununla beraber sosyolojiyle uğraşanlar, toplumsal yaşamın gerisinde aile, arkadaşlar, KİA'lar ve din benzerin unsurların yer aldığını savunmaktadırlar (Zgourides, 2002).

Karen (2000) kişilerin "toplumsal cinsiyetinin" roller ile streotip yakıştırmalarla alakalı olduğunu söylemektedir. Bu ikisinin rolünü belirleyenlerse aile, dil, kitle iletişim araçları benzeri kurumlardır. Toplumsal cinsiyet sadece kişinin yakınlarıyla etkileşimi neticesinde kabullenilebilir (Ryle, 2011). Bundan dolayı cinsiyet rollerine tesirde bulunan unsurların incelenmesi toplumsal cinsiyet rollerinin kavranması bakımından mühimdir.

Kültür

Genellikle sosyal bilimcilerin özellikleyse sosyologların en fazla başvurduğu, buna karşın üzerinde bir uzlaşıya varılamayan mevzulardan bir tanesi kültürdür. Birçok lisanda kullanılması ile manasına dair belirsizlikler barındıran kültür, sözcük kökeni olarak 18. Asrın sonlarına dek toprağa bakma, mahsul yetiştirme manaları taşımıştır. 18. Asırda aydınlanmayla beraberse bu dönemin filozofları, toprak benzeri kişilerin ve sosyal yapıların da müdahale açık olduklarını söyleyerek, kültürü sosyal bilimler bakımından incelemeye başlamış ve zihnin etkili şekilde geliştirilmesi biçiminde kavramsallaştırmışlardır (Savran, 2012).

Bilton ve arkadaşları (2013), en çok başvurulan iki manasıyla kültür; gerek bitkilerin yapay olarak yetiştirilmesi gerekse sanattaki akımlar ve eserler şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kişilerin, sosyal yapı, dönüşüm ve ideal sosyal düzenle alakalı fikirleri, kültürel dönüşümün sınırlarını çizer.

Kişilerin tavırlarını daha iyi kavramak adına gerek mikro bakımdan kişileri gerekse makro bakımdan kültürü kavramak şarttır. Kişiler kişisel beğeni ile kabiliyetleri içerseler de ayrıca tavırlarını biçimlendiren kültürel bir tarihleri de vardır. (Feiereisen, Broderick ve Douglas, 2009). Kültürel çeşitliliği fazla olan ülkemiz, iktisadi gelişim, tarih ve kültürle alakalı şekilde bölgeler arası önemli farklar sergilemektedir. Söz konusu farklara karşında ülkemiz komünal kültürel

kodları barındırmaktadır ve öteki komünal kültürel kodları olan ülkeler benzeri ülkemizde de grup içi uyum ve dayanışma mühimdir (İmamoğlu, 2013).

Ne denli fiziki unsurlar gelişme çağında kişilere türlü kabiliyet ve sınırlar atfetmeye kalksa da sosyolojik ve kültürel unsurların gelişme üstüne mühim tesirleri vardır. Kültür, doğumun nasıl olacağına, çocukların ne şekilde sosyal hayata katılacağına, neler giyeceklerine, onlara hangi vazifelerin öğretileceğine varana dek pek çok şeyi belirlemektedir. Çocukların tavırlarının içerikleri de kültürün etkisi altındadır (Best, 2003).

Kültür sosyal bir yapıda barınmak adına ortaya konan bir tasarıdır. Sosyal bilimciler bütün insanların kültür barındırdığını söyler. Oxford mezunu bir kişi de okuma yazma bilmeyen bir kişi de kültürel kodları barındırır. Kişilerin mevcudiyeti adına zorunluluk arz eden kültür, gereksinimlerin ne şekilde giderileceğini belirler. Mesela bebeklerin ağlamalarına geliştirilen tepkiler fark arz edebilmektedir. Kimi toplumlar bebekleri emzirirken, kimileriyle biberondan yiyecek vermektedir. Aynı biçimde emzirme süresi 6 yaşına dek devam ettirilebileceği gibi, çocuk 12 aylıkken bitebilir. Kimi anneler bebekler acıktıkça beslerken kimileri belli bir çizelgeyi takip eder. Bu farklar kültürden kaynaklanmaktadır (Tischler, 2011).

Sosyal bilimler bakımından kültürün iki esas unsuru vardır. Bunlardan birincisi materyal kültürdür. Söz konusu kültür, ufak cihazlardan gökdelenlere dek insanlığı ürettiği ve kullandığı tüm objeleri barındırmaktadır. Materyal kültür eksikliğinde kişilerin hayatta kalmaları güçtür. Bunun sebebiyle bu kültürün kişileri tehditlerden muhafaza etmesidir. Mesela sığınaklar ve giysiler üreten kişilerin soğuktan korunabilirler. Kültürün ikinci unsuru olan materyal olmayan kültür, inanç ve toplumsal kodlara karşılık gelir. Bu kültürde aile, dil, eğitim, iktisadi düzen benzeri unsurlar düzenlenir (Tischler, 2011).

Materyal olmayan kültür sosyal yapıda kabul edilen tavırların yinelenmesine ve söz konusu tavırların pekişerek sosyal yapıya katılmasına katkı sunar. Bununla beraber toplumsal cinsiyet rolleri de kişilerin içinde bulundukları sosyal yapıya

kültürel onay almış tavırlara uyumla alakalıdır (Anwar ve diğerleri, 2012). Kişilerin erkek ve kadın hayatlarını devam ettirmesi üstüne kurulmuş bir unsur olarak toplumsal cinsiyet kültürün etkisi altındadır (Karaca ve Papatya, 2011). Toplumsal cinsiyet kültür bakımından eril ile dişili tanımlamaktadır. Bir durumun, objenin eril ya da dişil olarak görülmesi kültürel şekillendirmeye maruz kalmış fikirlerden kaynaklanmaktadır (Archer ve Lloyd, 2002).

Klasik bağlamda incelendiğinde toplumsal cinsiyet rolleri kültür içinde senelerce süren kalıp yargıları doğurur. Mesela geleneğe bağlı sosyal yapılarda çoğunlukla erkekler daha kuvvetli, süratli, sinirli, etkin ve başarılı olarak algılanırken kadınlarsa çoğunlukla daha duygusal, hassas, pasif, aileyle alakalı konularla ilgilenen kişiler olarak görülmektedir. Fakat bu yaklaşımlar toplumdan topluma değişebilir. Mesela Yeni Gine'deki Tchambuli kültüründe balık tutma ile imalat benzeri sosyal yapıyı ayakta tutan pratikler ve sosyal güç kadınlarındır. Bununla beraber erkeklerse sanatla uğraşmakta, mücevher ve çiçekler takmaktadır. (Wienclaw, 2011).

Cinsiyetlerin belirlenmesi toplumdan topluma değişebilmektedir. Pek çok kez cinsiyetlerin belirlenmesinde fiziksel nitelikler göz önünde bulundurulurken kimi toplumlardaysa söz konusu nitelikler görmezden gelinebilir. Mesela Amerika'daki Zuni klanında kişilerin cinsiyetleri sonra belirlenmektedir. Kişinin cinsiyetinin tespit edilmesi adına onun gelişimi izlenir ve klanda yapılan kimi ritüellerde gösterdiği tavırlar uyarınca cinsiyeti tayin edilir (Ersoy, 2009).

Toplumlar arasında fark arz eden kültür ayrıca aynı sosyal yapıda da süreç içinde farkları doğurabilmektedir. Mesela 20. Asrın başında ABD'de kadınlar ev işlerinden sorumlu olarak görülürken, çoğu kadın eğitim olanaklarına ulaşamamakta, istihdam edilmemekteydi. Fakat bir asır içinde söz konusu durum dönüşmüş ve kadınlar eğitim alır ve kariyer yapar hale gelmişlerdir (Wienclaw, 2011).

Doğal yaşamda yalnızca insanlar sembollere başvurarak iletişim faaliyetinde bulunmaktadır. Semboller içinde kültürün en çok rol oynadığı unsursa dildir (Bilton ve diğerleri, 2013).

Dillerin yapısal özellikleri incelendiğindeyse çoğunlukla erkeklerin ön plana çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Mesela bizim dilimizde bilhassa gündelik dilde "evde kalmış, elinin hamuruyla…" benzeri sözcük kalıplarıyla kadınların arka plana itildiği anlaşılmaktadır. Bununla beraber "aslan gibi oğlan, erkek sözü" benzeri kalıplarsa dil bakımından erkeklere üstünlük atfetmektedir (Sofuoğlu, 2010). Dilde içselleştirilen yapı sosyal düzende tarihi bağlam boyunca iletilmekte ve hem dil hem de kültürü meydana getiren öteki tüm unsurlarla toplumsal cinsiyet rolleri iletilmektedir (Özkan ve Gündoğdu,2011).

Aile

Topluma adapte olma sırasında çocuk içinde bulunduğu sosyal ortamın davranış normlarını ve inanışlarını içselleştirmekte ve hayatı boyunca sadece bu sosyal yapının isteklerine cevap verdiği müddetçe uyumlu olabilmektedir. Çocuğu doğduğu andan itibaren hayatı boyunca süren toplumsal uyum arkadaşlar, aile, kardeş benzeri öteki kişilere katkı sağlamasıyla mümkün olmaktadır. Okula başlamadan öncesinde toplumsal uyum normlarının önemli oranda edinildiği akılda tutulduğunda katkı sunan bütün diğer kişilere göre söz konusu süreçte en mühim tesir ailenindir (Yağmurlu, 2012).

Aile, türlü roller civarında etkileşim halinde olan ve kişilerin hayatları sürecince tüm tavır, fikir ve inanışını belirleyen bir kurumdur. Temelde tüm kişilerin türlü işlevlerinin olmasıyla beraber söz konusu işlevler süreç içinde değişebilmekte, öteki bir kişiye geçebilmekte ya da tamamen yok olabilmektedir. Ayrıca rollerin dağılması ailenin sosyokültürel ve iktisadi koşullarından etkilenmektedir (Günay ve Bener, 2011).

Savran (2012) toplumsal yapıda ailenin işlevlerini şöyle vermiştir:

- Cinsel tavırlara müdahale,
- Üretimi düzenlemek,
- Üretme ile tüketmeyi ayarlamak,
- Çocukları toplumsal sürece dahil etmek ve eğitim vermek,
- Bakım ve koruma,

- Toplumsal statü,
- İktisadi düzeni sağlamak.

Sosyal yapı içinde ailelerin oluşması ile gelişmesi aile hayat süreciyle açıklanmaktadır. Aile hayat süreci onları temelde 35 yaş altı, 35 - 64 yaş arası ve 65 yaş üstü şeklinde sınıflandırmaktadır. Söz konusu gruplandırma uyarınca 35 yaştan küçük olan iki kişi aile kurarsa genç, 35-64 yaşlarındaki kişiler aile kurarsa çocuksuz çift ve 65 yaş üzeri kişiler aile kurarsa yaşlı çift şeklinde isimlendirilir. Evliliğin ardından çocuklarının olmasında halinde söz konusu çiftler tam yuva olurlar. İlerleyen süreçlerdeyse kişilerin ayrılması veya birinin vefatı halinde tek ebeveynlik devri yaşanır. Söz konusu süreçte çocuk belli bir sebepten dolayı evi terk edebilir.

Aile hayat sürecinde tüm etaplarda ailede bulunan kişi oranı uyarınca ailesel yapı değişim adlar almaktadır. Toplumlarda en sık görülen yapı olan çekirdek aile, devam eden bir evlilik içindeki kadın, erkek ile çocuktan meydana gelen kurum şeklinde açıklanmaktadır. Öteki bütün ailesel yapıdan çekirdek aileden gelmektedir. Mesela çekirdek ailelerin, farklı evlenmelerle ilişkide olduğu ailesel yapılar çok eşli şeklinde isimlendirilmektedir. Eril merkezi olan çok eşliliğe çokkanlılık (polygynous), kadın merkezli çok eşliliğe ise çokkocalılık (polyandrous) ismi verilmektedir. Geniş ailesel yapıysa iki jenerasyondan daha çoğunu içerebilen bir kurum olarak çekirdek aileyle beraber, öteki akrabalarında yaşaması durumunda söz konusudur (Bilton ve diğerleri, 2009).

Eldeki verilerle beraber tarihte ailesel yapıların değişik gösterdiğinden bahsetmek olasıdır. On altıncı asır ile öncesinde daha çok rastlanan yapı açık soy ailesidir. Bu kurumun merkezinde ne denli çekirdek aile olsa da hane nosyonu akrabaları da kapsayan hiyerarşik bir düzene karşılık gelir. Bahsi geçen devirde evlenme, duygusal bağlılıktan ayrıdır ve akrabalar arası evlilik yaygındır. On altıncı asırla on sekizinci asra dek geçen süredeyse ailesel yapıda değişiklikler olmuştur. Söz konusu devirde erkeğin erki güçlenmekte ve aileyle devlet arasındaki ilişki kuvvetlenmektedir. Çağımız ailesel yapısının temelinde olan çekirdek ailedeyse,

duygusal bağlanma ön plandadır ve evlenilecek kişinin tercih edilmesi, çocuk miktarını belirleme benzeri durumlar görülmektedir (Giddens, 2013).

Açık soy ailesel yapıdan modern çekirdek aileye geçilmesinde, rollerin değişmesi de etkili olmuştur. Kadınların eğitim seviyesinin çoğalması, çalışma hayatına katılmanın yoğunlaşması benzeri sebepler daha kişisel ailesel yapıları doğurmuştur. Kadınlar, ailevi vazifelerine yeni roller katıldıkça kadın, çalışan, eş ve anne rollerine bürünmüşlerdir (Çarıkçı ve Avşar, 2005). Ayrıca söz konusu değişim erkeklere de tesirde bulunmuştur. Kimi erkekler eşlerinin öz güvenlerinden rahatsız olup, kariyer ile çalışma bakımından başarı kazandıklarında tehlike altında olduklarını duyumsarken, bu durumla alakalı pozitif yaklaşımı olanlarsa aksine eşlerinin çalışma gayretlerini desteklemektedir (Amato ve Booth, 1995).

Ailesel yapının akrabalık bağlantılarını, bunun ilgili olarak patriyarkal düzeni ve bunun içindeki hangi kişinin ne şekilde tavır sergilemesi gerektiğini belirlediği akılda tutulduğunda toplumsal cinsiyet rollerini oluşturmada ailenin ehemmiyeti anlaşılmaktadır. Aile öz üretim potansiyeli taşıma dolayısıyla toplumsal uyum adına çok önemlidir, buysa toplumsal cinsiyet rollerinin vurgulandığı en mühim toplumsal kurum olmasından ileri gelmektedir (Ersoy, 2009).

Birçok aile hem genetik hem de toplumsal cinsiyet önyargılarıyla alakalı şekilde, kız ile erkeklerin kabiliyet ve gereksinimlerinin farklılaştığına inanmakta ve bilinçli ya da değil kız ve erkek çocuklarına değişik tavırlar göstermektedirler (Sankır, 2010). Söz konusu tavır farkları doğumdan önce başlamaktadır. Çocuk adına gereken kıyafetlerin, adın, oyuncakların seçiminde, onlarla oynanan oyunların tercihinde, kariyer yönlendirmelerinde bu farklılıklar görülebilmektedir (Wienclaw, 2011).

Üstteki aktarılanlar özet haline getirilecek olursa toplumsal cinsiyet gelişiminde, cinsel kimliğin meydana gelmesinde ve eğitiminde en etkin unsur ailedir. Fakat ülkemiz benzeri toplumlarda halen cinsellikle alakalı tavırlar önyargısal yanlış bilgilendirmelere neden olmakta ve bu kişilerin hayatlarına tesirde

bulunmaktadır. Bundan dolayı en etkin sosyal yapı olan ailelerin bilhassa anne babaların çocuklarının eğitiminde özenli davranması şarttır (Aydilek Çiftçi ve Özkan, 2011).

Kişilik

Kişilik; kişilerin aynı koşullarda sergilediği tepkilerin tamamı şeklinde açıklanabileceği gibi, çevreyle kurulan ve sosyal yapıdaki öteki kişilerden farklılaşmasına yarayan tutarlı ilişki tarzı şeklinde de tanımlanabilmektedir (Eroğlu, Çetin, Peker, Akbaba ve Pepsoy, 2012). Değişmeyen ve tutarlı olma nitelikleri ile kişilik his, tavır ve fikirlerdeki aynılık ile farklılaşmaları açıklamaktadır. Bütün tanımlamalara bakıldığındaysa temelde özgün, tutarlı ve değişmeyen üç nitelik ön plana çıkmaktadır (Özkalp, Varoğlu, Varoğlu, Kırel ve Acar, 2013).

Martin ile Gnoth (2009) üç çeşit kişilik olduğunu söylemektedir. Söz konusu kişilik çeşitleri ve emsal söylemleri şöyledir:

- Bireysel kişilik: “Dışadönük bir insanım
- Ortak kişilik: “Diğerleri duygusal olduğuma inanıyorlar”.
- Genel kişilik: “Herkes doktorların sakin olduklarını söyler”.

Kişilik üstüne gerçekleştirilen araştırmalarda tanımlayan unsurlar sıkça tartışılmıştır. Bu tartışmalar iki kutba ayrılmakta ve bazı yazarlar kişiliğin genetik olduğunu söylerken bazılarıysa onun çevreyle bağıntılı olduğunu öne sürmektedir. Fakat ne denli kişiliğin genetik olduğuyla alakalı geniş açıklamalar verilmişse de onun gerek genetik gerekse çevreyle alakalı biçimde oluştuğu fikri akla yatkın gözükmektedir (Robbins ve Judge, 2012).

Beart ve arkadaşları (2005) kişilik kuramlarının temelinin Hipokrat’ın Humoral Patolojisi Kuramı olduğunu söylemektedir. Hipokrat bedenin dört elementten meydana geldiğini ve bunların bedende dört salgıyı ürettiğini söylemektedir. Bunlar; kan (hava), san safra (ateş), siyah safra (toprak) ve balgam (su)’dır. Söz konusu sistem sıcaklık ile soğukluk, nemlilik ile kuruluk olarak iki kısımdan oluşmaktadır. Kan ıslak ve sıcak, ateş kuru ile sıcak, toprak kuru ile soğuk

ve su ıslak ile soğuk salgılara karşılık gelir. Bunlar kişilerin kişiliklerinin belirlenmesine neden olur. Islak ile sıcak, cana yakın olmaya, kuru ile sıcak asabiyete, kuru ile soğuk içedönüklüğe ve ıslak ile soğuk soğukkanlılığa sebebiyet vermektedir. Söz konusu nosyonlar ilerleyen süreçlerde kişilik kuramlarında ele alının kişilik türlerine temel oluşturmaktadır.

Kişileri tanımlarken oldukça değişik türde sıfatlara başvurulur. Bununla beraber öteki bütün sıfatların merkezinde olduğu düşünülen ve kişiliğin kategorilere ayrılmasına yarayan model Beş Kişilik Modelidir. Kişilik farklarını gösterdiğine inanılan beş unsur şöyledir (Özkalp ve diğerleri, 2013):

Sorumlu olma: Bir emniyet ölçeği şeklindeki bu kategoride yer alan kişiler düzenli, sorumlu ve azimlidir. Başarılı olmada azimleri baskındır. Söz konusu niteliği daha az taşıyanlar dikkat dağınıklığı olan, karar almakta zorlanan insanlar olmaya meyillidir.

Duygusal Kararlılık: Özgüvenli ve serikanlı kişilerin olduğu bu kısımda aksi durumsa nerotiklik şeklinde isimlendirilir ve nerotik kişiler gerilimi sevmez, karar veremezler. Asabi olurlar.

Tecrübeye açık olma: Yeni olana hazır olmayla ilişkilendirilen söz konusu niteliği olan kişiler yaratıcılıkları yüksek ve artistik yapıdayken aksi durumda geleneksel bağlılıkları çok olmaktadır.

Dışa dönük olma: Kendini anlatma kabiliyeti, girişkenlik, sosyal olma benzeri nitelikleri barındırmasıyla beraber aksi durumdaysa içe kapanık ve sessiz kişilikler ortaya çıkmaktadır.

Uyumlu olma: Hayır sever olma, ılımlılık benzeri nitelikleri olan bu kişiler öteki kişilerle uyum sağlamaya meyillidir. Aksi durumdaysa asabiyet, inat ve çabuk sinirlenme benzeri nitelikler ön plana çıkmaktadır.

Birçok değişik nitelik gerek kadınlarda gerekse erkekle rastlanabilirken, genelde kadınlar ile erkeklerin kişilik bakımından farklı olduğu kanısı hakimdir. Mesela kadınlar erkeklere göre daha uyumlu, duygusal, açıksözlü ve pasif olarak görülmektedir. Bundan dolayı toplumsal cinsiyet rolleri yakıştırmalarında kişilik insanların tanımlanması bakımın mühimdir (Özkan ve Lajunen, 2005).

Yaşam tarzı

Kişilerin kendilerini anlatma biçimleri ile aidiyet duyumsadıkları grupları anlatma şekillerin içerisinde oldukları zamanı ne şekilde harcadıklarına, gezi, tatil, iş, toplumsal zaman benzeri gereksinimleri ne şekilde giderdiklerine, özetle hayatlarını ne şekilde yaşadıklarına bağlıdır. Doğma, gelişme, evlilik, ebeveyn olma, yaşlanma ile vefat biçimde verilen hayat evlerinde karşılarına çıkan tüm durumlar ile kişilerin, insanın toplumsal etkileşimini oluşturur ve hayat tarzı bütün bu etkileşimler neticesinde şekillenir.

Sosyal tavırların mühim etkenlerinden olan toplumsal cinsiyet rolleri de sosyal yapının stabildense, sürekli dönüşen karakterde olması, içerisinde toplumsal bağlantıların zamanın etkisinde kalması ile söz konusu etkileşimlerin kişinin gündelik hayatındaki tavırlarını şekillendirerek, hayat biçimini dönüştürmesiyle bağlantılıdır (Ersoy, 2009).

Globalleşme, şehirleşme benzeri sosyal yapılarda önemli değişikliler doğuran durumlarda hayat şekillerinin değişmesine neden olmakta, söz konusu dönüşümlerse sosyal yapıda kadın ile erkeğin rollerini etkilemektedir (Günay ve Bener, 2011). Kültür ile teknolojideki gelişimler süratlendikçe ev işleri yapan kadın, çağdaş toplumsal yaşama katılmıştır. Böylece kadın ile erkeklerin rolleri yakınlaşmış ve kadınlarda eril nitelikler kazanmıştır (Günay ve Bener, 2011).

Hayat şeklindeki dönüşümler, serbest zaman etkinlikleri, işler ve evlilik için tavırların belli toplumsal cinsiyet rolleri kapsamında incelenmesiyle neticelenmiştir. Orlofsky ile arkadaşları, Cinsiyet-Rol Davranış Ölçeği'ni söz konusu streotipsel tavırların kişisel bakımlardan farklarını ölçmesi için ortaya atmıştır. Ölçek dişil

değeri olan, eril değeri olan ve belli cinsiyetlerle ilişkilendirilen etkinlikleri kategorilere ayırmaktadır

Bilişsel ve davranışsal farklılıklar

Toplumsal öğrenim teorisinde çocuk etkin olmayan alıcı ve çevre onun tavırlarını şekillendiren unsurlar olarak anlaşılırken, bilişsel gelişme teorisinde çocuğun cinsiyet rolü kazanması bilişsel unsurlara bağlanmıştır (Işık, 2018)

Kohlberg (1966), cinsel kimliğin, çocukların cinsel kimliği anlamasını sağlayan, esas örgütleyen ve düzenleyen şeklinde anlaşıldığını söylemiştir. Çocuklar çevrede rastladıklarıyla cinsellikle alakalı kalıpyargılar oluşturur. Kohlberg, çocukların cinsiyet rol gelişme aşamalarını şöyle:

- Cinsiyet etiketleme devri (2-3,5 yaş),
- Cinsiyetin kararlılığı devri (3,5-4,5 yaş)
- Cinsiyetin değişmezliği devri (4,5-7 yaş)

Cinsiyetin kalıcı ve değişmez olmasının daha anlaşılmadığı fakat kişilerin iki cinsel kimlikten bir tanesini taşıdıklarının yavaşça farkına vardıkları süreç cinsiyet etiketleme devridir. Cinsiyetin devamlılığının kavrandığı yani bebekliğinde kız olanın yetişkinliğinde de kız olacağını anladıkları ama hala kısa saç modeli verilen bir kız çocuğunun erkek olacağına inanmasına rastlanılabilecek süreç cinsiyet kararlılığı devridir. Cinsiyetin değişmezliği devrindeyse çocuklar, cinsel kimliğin dışsal unsurlarla alakalı olmadığını anlarlar ve pozitif değerler üretmeye başlarlar (Kohlberg, 1966).

Öz sosyalleşme anlayışına eğilen söz konusu teori uyarınca, çocuk cinsiyet rolünü şekillendirmelidir ve sosyalleşmeye etkin olarak katılmaktadır. Bahsi geçen kuram, çocukların bilişsel bakımdan olgun hale geldiklerinde kendilerini kadın veya erkek şeklinde algılayacaklarını ve bununla uyumlu tavırlar sergileyeceğini söyler. Teori, çocuğun dişil veya eril davranışlar sergilemeyi arzulaması, cinsiyetle alakalı nesne ve durumlara yönelmesi toplumsal öğrenim teorisinin tersine, ötekilerin ödül vermesiyle değil, öz kimlik kazanımıyla mümkün hale geldiğini söyler (Işık, 2018)

2.4. Toplumsal Cinsiyet Kalıp Yargıları

Kalıpyargılar, belirli kişisel özellikler ve kategorilere dahil bir topluluk hakkında, toplumun genelinin sahip olduğu inançlardır. Başka bir tanıma göre kalıpyargı, bir gruba yönelik, toplumun bilgi, inanç ve beklentisini içeren bilişsel yapı ve süreçler; o grubun bütün üyelerinin özellikleri ile ilgili toplumun organize inançlarıdır. Kağıtçıbaşı'na (1999) göre, kalıp yargılar; küçük yaşlarda bireyde oluşmaya başlamakta ve bu oluşumda tarihsel, kültürel, politik, ekonomik çeşitli etkenler rol oynamaktadır. Bu yargılar genellikle kulaktan dolma bilgilerden oluştuğu için mantıktan çok duyguların ön planda olduğu yargılardır. Dolayısıyla bu kalıp yargılar değişmeye karşı oldukça dirençlidirler (Yumuşak, 2013).

Bu tanımlar kalıp yargının genel tanımlarıdır, toplumsal cinsiyet kalıp yargıları ise, toplum içindeki kadın ve erkeklerde var olduğu düşünülen psikolojik ve davranışsal niteliklere ilişkin katı, aşırı genellenmiş inançlardır. Toplumun kadın ve erkekte var olmasını beklediği özelliklere toplumsal cinsiyet kalıp yargıları denir. Toplum tarafından kadın ve erkeğe uygun görülen rol ve davranışlara cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargılar; iki cinsiyet arasından birini diğerinden daha fazla nitelendiren özelliklere ise cinsiyet özelliklerine ilişkin kalıp yargılar denir (Şirvanlı ve Özen, 1992).

Toplumsal cinsiyetçi kalıp yargılar, kültür tarafından belirlenen, bireye atfedilen, kadın ve erkeklere ilişkin değişmeyen beklenti ve inançlardır. Bu kalıp yargılara göre erkekler saldırgan, bağımsız ve aktif olurken; kızlar daha naif, pasif, sosyal uyumu yüksek bireyler olarak tanımlanır. Bu tip özellikler ise içinde bulunulan kültürün etkisiyle kazanılır (Bukatko ve Daehler, 2004).

Toplum yaşayan bir olgudur ve hem kadın hem de erkek bu toplumun bir parçasıdır. Kadın ve erkeğin içinde yaşadığı toplum, içerisinde barındırdığı bu iki cinsiyete ilişkin değişmez kalıp yargılar belirlemiştir. Fiske ve Stevens (1998) bu

kalıp yargıların bazı özellikleri olduğunu söylemişler ve bunları kısaca şu şekilde belirtmişlerdir (Dökmen, 2012):

- Cinsiyetçi kalıp yargılar hem kadının hem de erkeğin bazı davranışlarını sınırlandırır (Dökmen, 2012).
- Cinsiyetçi kalıp yargılar güç farklılıklarına dayanır. Güç öğesi ele alındığında toplumun büyük kesimi erkeği kadından daha güçlü görmektedir. Bu durum da erkeğin özelliklerinin daha değerli ve üstün olarak algılanmasına ve kadına göre daha fazla saygı görmesine sebep olabilir (Dökmen, 2012).
- Cinsiyetçi kalıp yargılar içinde birçok cinsel ve sosyal rolü barındırabilir. Örneğin anne, kardeş, sevgili, vb. dolayısıyla her iki cinsiyet için de bazen rol ve cinsiyet kalıp yargısı özdeşleştirilebilir. "Kadın doktor" gibi tanımlamalar buna en güzel örnektir, bunun sonucunda da kalıp yargıların değişmesi beklenirken bu durum olmaz ve cinsiyete ilişkin kalıp yargı aynen kalır (Dökmen, 2012).
- Cinsiyet kalıp yargıları pek az değişir. Yapılan bazı araştırmalar cinsiyet kalıp yargılarının hiç değişmediğini de göstermektedir (Dökmen, 2012).
- Cinsiyet kalıp yargıları dünya genelinde çeşitli kültürlerde benzerlik gösterirken, bazen kültürden kültüre de değişiklik gösterebilir (Dökmen, 2012).
- Cinsiyet kalıp yargıları bireyin insana ilişkin algısını bazen daha fazla etkiler. Bu durum için hem algılayan kişinin hem de algılanan kişinin davranışsal ve kişisel özellikler önemlidir. Fiziksel olarak daha maskülen veya feminen görünen biri için genelde bu yönde davranışlar bekleme eğilimi vardır (Dökmen, 2012).
- Cinsiyet kalıp yargıları, bireyin ırkına, sosyo-ekonomik durumuna ve yaşına göre de farklılaşabilir (Dökmen, 2012).

2.5. Toplumsal Cinsiyete Kuramsal Bakış

2.5.1. Biyolojik Kuram

Kadın ile erkek arasında gözlenen farklılıklara tarih boyunca ilginç açıklamalar getirilmiştir. Biyologlara göre, farkın kaynağı kadın ve erkeğin biyolojik özellikleri bağlamında üstlendikleri roldür. Rolleri farklılaştıran ise kadınların çocuk doğurabilmeleri, erkeklerin ise bunu yapamamalarıdır. Üreme yeteneğinin sonucu olarak, insanoğlunun topluluk olarak yaşamaya başladığı ilk zamanlardan itibaren erkekler dış çevreyle mücadeleden sorumluyken (başat davranış örüntüsü), kadınlar evle ilgili işlerden sorumluydular (edilgen davranış örüntüsü). Kuşkusuz, rol dağılımındaki bu farklılaşma günümüzde doğum kontrol yöntemleri, çekirdek aileler, erkeğin fiziksel gücünü göstermesi gereken koşulların giderek azalması nedeniyle büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Ancak eski cinsiyet rolleri yine de sürmekte ve yaşamlarını derinden etkileyerek her iki cinsiyet üzerinde de baskı yaratmaktadır. O halde cinsiyet rolleri kadın ve erkek davranışlarını ve tutumlarını şekillendirmektedir (Güldü ve Kart, 2017).

2.5.2. Sosyal Rol Kuramı

Sosyal Rol Kuramı, sosyal ve siyasal davranış ile tutumlarda gözlenen kadın ve erkek farklılıklarının, erkeklerin ve kadınların farklı sosyal roller üstlenmelerinden kaynaklandığını ileri sürmektedir. Schmitt'e göre, erkekler ve kadınlar doğuştan gelen ve farklılaşmış cinsiyetlerine özgü psikolojik eğilimlere ve cinsiyet rollerine sahip değillerdir. Farklı sosyalleşme yaşantıları, sosyal davranışlarda cinsiyet farklılıklarından oluşmasından sorumludur. Erkekler ve kadınlar, başarılı bir rol performansı gösterebilmek adına doğuştan getirdikleri ve zamanla edindikleri özellikleri birleştirmektedirler ki böylece cinsiyete özgü toplumsal roller oluşmaktadır (Güldü ve Kart, 2017).

2.5.3. Etkileşimsel Model

Deaux ve Major (1987), erkek ve kadın davranışlarının biyolojik yapı ve sosyalleşmeye dayalı kimi düzenlemeler içerdiğini inkâr etmeden, bir model önermişlerdir. Modele göre, toplumsal cinsiyetle ilgili davranışlar bireyin kişisel seçimleri, diğer kişilerin davranışları ve bağlamca belirlenmektedir. Bu model "Toplumsal Cinsiyetle Bağlantılı Davranışın Etkileşimsel Modeli" olarak isimlendirilmektedir. Model dışsal nedenlerden ziyade içsel nedenlerin üzerinde durmaktadır. Algılayıcının beklentileri, cinsiyetle ilgili şemanın harekete geçirilmesi ve ortamsal baskılar davranış üzerinde anlık etkiler yaratacaktır ve bu etkiler cinsiyet farklılıklarının dinamikleşmesinden sorumlu olacaktır. Modele göre dışsal güçler kadın ve erkek davranışlarını şekillendiremez (Uğurlu, 2003).

2.5.4. Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal Öğrenme Kuramı ise, ailelerin çocuklarını doğumlarından itibaren cinsiyetleri temelinde farklı olarak algıladıklarını ve bu farklılıklara göre davrandıklarını öne sürmektedir. Dolayısıyla çocuklar cinsiyetlerine göre belirlenmiş rol modellerini öğrenirler ve bu rol modelleriyle tutarlı davranmaları için yetişkinlerce teşvik edilirler. Kurama göre, çevre bireyin kendi cinsiyetine uygun rolleri öğrenmesi açısından oldukça zengin bir kaynaktır. Cinsiyete ilişkin benzerlikleri algılamak, çocukların diğer kişilerin davranışlarını taklit etme olasılığını arttırır (Güldü ve Kart, 2017).

2.5.5. Bilişsel Gelişim Kuramı

Kolhberg'in Bilişsel Gelişim Kuramına göre de, insanların kendileri ve dünyaya ilişkin tutarlı ve dengeli bir bakış açısını sürdürmek için bilişsel tutarlılığa ihtiyaçları vardır. Bilişsel tutarlılığı sürdürmenin birincil yolu, toplumca onaylanan

özelliklere sahip bir erkek veya kız çocuğu olmayı keşfetmektir. Bu bakış açısına göre, çocukların davranışları toplumsal cinsiyet kimliğine göre tasarımlanır. Çocuklar ilk kez kendi cinsiyetlerine ilişkin bilgiyle tanıştıklarında, bir kız veya erkek gibi düşünmek ve davranmak arasında karşılıklı bir etkileşim gerçekleşir. Böylece cinsel kimlik (ben bir kızım veya ben bir erkeğim) oluşur. Artık çocuk, durağan bir cinsiyet rolü kazanmıştır (Yaraman, 2009).

2.5.6. Sosyal Baskınlık Kuramı

Sosyal Baskınlık Yönelimi ait olunan grubun diğer gruplara karşı daha baskın olması yönündeki genel bir arzudur. Sosyal Baskınlık Kuramına göre, üye olunan grubunun statüsü yüksekse kişinin sosyal baskınlık yönelimi de daha yüksek olacaktır. Kuram, erkeklerin sosyal baskınlık yönelimlerinin kadınlardan daha yüksek olacağını da yordamaktadır. Trivers'in (1972) Ebeveynlik Yatırımı Kuramına göre, kadınlar nispeten çocuklarının sayısı bakımından sınırlanırlar; çünkü zamanlarını ve enerjilerini hamilelik, emzirme ve bakım için çocuklarına harcanmak zorundadırlar. Bu durumda kadınların doğaya direnmeyi başarması, hem kendilerinin hem de çocuklarının sosyal ve ekonomik gereksinimlerini giderecek erkekleri seçme becerilerine bağlı olacaktır. Erkeklerin başarıları ise çok sayıda çocuk sahibi olmak ancak bunu kaynaklarını en az miktarda harcamakla gerçekleşecektir. Bu nedenle genel evrim perspektifi, erkeklerin kadınlara göre daha yüksek sosyal baskınlık yönelim düzeyine sahip olduklarına işaret etmektedir, çünkü erkeğin cinsiyet rolü başarısı doğrudan doğruya güç elde etmeye ve yüksek sosyal statü ile bu gücü korumaya, sürdürmeye bağımlıdır (Uğurlu, 2003).

Psikanalitik Kuram Freud ve kuramsal bakış açısı, insan gelişimine ilişkin diğer alanlarda olduğu gibi toplumsal cinsiyetin gelişimine ilişkin ilk görüşleri ortaya koyan ilk kuramdır. Freud'un toplumsal cinsiyetin oluşmasına ilişkin kuramı yani psikanalitik kuram, libido kavramlaştırmasına dayanır ve libido, biyolojik ve toplumsal cinsiyeti organize eden, biyolojik temel olan cinsel enerjidir. Freud,

libidoyu erkek cinsel organını merkeze alarak açıklamaktadır. Freud'un kuramında toplumsal cinsiyetin kazanımına ilişkin üç dönem görülmektedir: Çocukların cinsiyetler arasındaki farklılıkların farkında olmadıkları dönem, farklılıkları anlamaya başladıkları dönem ve odipal dönem (Yumuşak, 2013).

2.5.7. Toplumsal Cinsiyet Şema Kuramı

Toplumsal cinsiyet şema kuramı, Bem'in (1981) ortaya attığı ve bireylerin cinsiyetle ilişkili düşünce ve davranışları nasıl edindikleri ile ilgili önemli açıklamalarda bulunan bir kuramdır. Şema genel olarak bireyin algısını şekillendiren ve ona yön veren bir yapıdır. Şema, bireyin ilgisini çeken her şeyiilgili şemaya özgü terimlerle araştırma ve özümsemeye yardımcı olur. Şemalar bireyin duyularından gelen her türlü uyaranın, ilgili şemaya uygun bir anlam yüklenmesini sağlar (Seçgin, 2012).

Bem'e (1981) göre toplumsal cinsiyetle ilgili şemalara ilişkin bilgilerin işlenmesi ise, özellik ve davranışları feminen ve maskülen olarak kategorilere ayırarak gerçekleşmektedir. Bireyler küçük yaştan itibaren içinde yaşadıkları kültürün toplumsal cinsiyetle ilgili şemalarını gözlemleyerek, kendi cinsiyetleriyle ilgili olan özellikler de dahil olmak üzere öğrenmeye başlarlar. Hatta bazı benzetmeler bile kadınsı ve erkeksi roller içerisinde şemalarla çocukların kafasında yerini alır (Seçgin, 2012).

2.5.8. Toplumsal Cinsiyet Şemasıyla İlgili Bilgi İşleme Kuramı

Martin ve Halverson (1981) tarafından ortaya atılan söz konusu kuram öteki bilişsel teoriler benzeri, cinsiyet şemasına eğilmiştir (Dökmen, 2017). Martin ile Halverson (1981), çocukların cinsiyet eğilimlerinin ortaya çıkmasında, kendini ve ötekileri belli bir cinsiyete uygun görme yeteneğinin, bu şemanın gelişimi için elzem

olduğunu söylemiştir. Şemanın hayata geçmesinin ardından ilgi alanları, karakter ve toplumsal özelliklerle cinsiyetle alakalı etkinliklerle ilgili bilgi seviyelerinin geliştiği ifade edilmektedir (Martin ve Halverson, 1981). Şemanın ortaya çıkmasının ardından, çocukların klasik cinsiyet rolleriyle uyumlu biçimde tavır sergilemesi beklenir. Bilişsel gelişme kuramındaki benzeri, çocukların cinsiyetle alakalı tavırlarına yön veren ve motive eden kuvvet, onların kendi ile ötekilerin cinsel davranışlarını eşleştirmesiyle mümkün olur. Mesela, kızların yemek yaptığı düşüncesini edinen çocuk, yemek yapmayı öğrenir. Böylelikle stereotipsel yakıştırmaları öğrenir ve bunlarla uyumlu davranmaya başlar (Miller, 2016).

Toplumsal Cinsiyet Şemasıyla Bilgi İşleme Teorisinde iki çeşit cinsiyet şeması vardır. Birinci çeşit şemada, çocuğun objeleri, tavırları ve rolleri sınıflandırması için gerekli olan bilgiler yer almaktadır. İkinci çeşitteyse, bireyin kendi cinsiyetine dair klasik olarak kabul edilen tavırları ile bunlarla alakalı detaylı eylem planlamaları yer almaktadır (Martin ve Halverson, 1981). Martin (1976), söz konusu şemalar bir üçüncüsünü dahil eder. Üçüncü çeşit şemada, öteki cinsiyetin tavırları ile eylem planlamaları yer almakta fakat kendi cinsiyet şemasındaki detaylar yer almamaktadır (Dökmen, 2017). Söz konusu teori Kohlberg'in bilişsel gelişme teorisiyle örtüşmektedir (Dökmen, 2017).

2.6. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı bilinçsizce yapılan ve farkındalık yaratılmadığı sürece görünür olmayan bir ayrımcılık türüdür ve bu tür ayrımcılıkla mücadele etmek de oldukça zordur. Türkiye'de de nüfusun yarısını oluşturan kadınlar yasalarda eşit olsa dahi uygulamada hak eşitliği gerçekleştirilememiştir. Bunun temel sebebi toplumda hâkim olan kadına yönelik algıdır. Toplumdaki kalıp yargılar, kadının hamilelik ve doğum gibi biyolojik özellikleri; kadının hem eğitim hakkına erişiminde hem de istihdamında birtakım engellerle karşılaşmasına neden olmaktadır (Aydemir, 2019).

Günümüz dünyasında insan haklarına saygı duyulması ve bu hakların desteklenmesi için hukuki ve siyasi yükümlülükler getiren çok sayıda belge mevcuttur. II. Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası hukuk alanında, özellikle de kadınlar dâhil ayrımcılığa maruz kalan grupların durumunun iyileştirilmesi için önemli değişiklikler getirilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının tanıtılmasında öncü sayılabilecek girişimlerden birisi Birleşmiş Milletler'in (BM) 1948 yılında İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni kabul etmesidir. Bu gelişmeyi 1952 yılında yine Birleşmiş Milletler'in her iki cinste de eşit haklara sahip ilk uluslar arası belge olan Kadınların Siyasi Hakları Sözleşmesini imzalaması ile kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilmesi takip etmiştir (The European Student's Union, 2008).

Toplumsal cinsiyet eşitliği; fırsatların kullanılması, kaynakların ayrılması ve kullanılması, hizmetleri elde etmede bireyin cinsiyetinden dolayı herhangi bir ayrımcılığa uğramamasıdır (Akın ve Bahar Özvarış, 2006). Her iki cinsiyetinde tüm kamusal ve özel alanlardan eşit seviyede yararlanması veya bu alanlarda yetki sahibi olması, bu alanlara eşit oranda katılım ve eşit oranda bulunabilir olmasıdır (Çayır ve diğerleri, 2008). Toplumsal cinsiyet eşitliği, bireyin sadece birey(insan) olmasından dolayı sahip olduğu hak, sorumluluk ve fırsatların kadın veya erkek olmakla ilişkilendirilmemesidir. Buradaki eşitlik kavramı hem kadın ve erkeklerin aynı olması hem de kadınlarla erkeklerin aynı olmalarının sağlanması anlamını taşımamaktadır (Sayer, 2013).

Toplumsal cinsiyet eşitliği sabit bir olgudan ziyade, sürekli değişim ve gelişim içerisinde olan bir süreçtir. Bu süreç, toplumsal cinsiyete ilişkin düşüncelerin daha eşitlikçi, daha adil, daha demokratik ve daha hoşgörülü biçimde değiştirilmesini içermektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği, sadece kadınların gelişimini ele alan bir düşünce değil kadınlarla erkeklerin eş zamanlı dönüşümüne değinen uzun süreli bir değişim sürecidir (Yumuşak, 2013).

2.6.1. Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gelişimi

Ülkemizde toplumsal cinsiyet eşitliğine dair ortaya konan siyasaların temeli İkinci Meşrutiyetin ardından iktidara gelen, İttihat ve Terakki idaresince oluşturulan 1917 senesinde Hukuk-ı Aile Kararnamesidir. Kararnâmenin oluşturulmasına, hukuksal nedenler öncelikli olarak politik, kültürel ve iktisadi sebeplerle feminizmin tesirinden bahsedilmektedir (Yazıcı, 2015). 1923 senesinde başlayarak büyük atılımlar yapılırken, kadınların vatandaşlık haklarıyla alakalı adımlar atılmıştır. Tevhidi Tedrisat Yasasıyla birlikte kadın ile erkeğe eşit eğitim olanağı, eğitimin tek sistemde birleştirilmesiyle mümkün olmuştur. Gene Türk Medeni Kanunun geçmesiyle kadınlara boşanma, velayet, miras hakkı verilmiştir. 1930 senesinde mahalli idarelerde seçme, 1914 senesinde milletvekili seçme ile seçilme hakkı kadınlara tanınmıştır. 1983 senesindeyse Nüfus Planlamasıyla ilgili 2827 Sayılı Yasa meclisten geçmiştir. 1985 senesindeyse Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi imzalanmıştır. 1990'larda, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM) hayata geçirilmiş ve ardından ismi Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) olmuştur. 1998 senesinde aile içi şiddete maruz kalan bireylerin korunası adına gereken önlemlerin alınmasını içeren 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasa onaylanmıştır. 2002 senesinde yeni Türk Medeni Kanunu hayata geçirilerek, Aile Mahkemeleri oluşturulmuştur. 2007 senesinde Ailenin Korunmasına Dair Yasa içindeki pratik problemleri nedeniyle 5636 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Yasasında değişim, devamında gene söz konusu yasanında yeterli olmaması nedeniyle 6284 sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi yasası hayata geçirilmiştir. 2004 senesinde Anayasanın 10. Maddesine kadın ile erkeklerin eşit haklarının olduğu ve devletin bu konuda sorumlu olduğuyla alakalı bir madde katılmıştır. 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da görüşülen Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi), 1 Ağustos 2014'te kabul edilmiştir. Özellikle kadın ile kız çocuklarına dair şiddeti konu edinen birinci Avrupa Sözleşmesi olan sözleşme, ülkemizin de dahil olduğu 20 ülke tarafından kabul edilmiştir. Ülkemiz Sözleşmeyi, imzaya açıldığı 11 Mayıs 2011'de

imzalamış, 14 Mart 2012'deyse kabul etmiştir (Bakırcı, 2015). Söz konusu sözleşmenin bilhassa çevirileri üstüne Bakırcı'nın (2015) bulgularında bu metnin başlığı Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmes'yken, çeviri olarak, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi biçiminde olduğu, yani ev içi şiddettense aile içi nosyonun tercih edildiği, gene "eşler ya da partner" arasında şiddet ifadesi, "eşler ya da aile arasındaki" şiddet şeklinde çevrildiği ifade edilmiştir. Bunun nedeni ise gerek siyasi işaretlerini gerekse konunun kendisini tam olarak anlamamaktadır.

Word Economic Form (WeForum) tarafından 2021 yılında geçekleştirilen Küresel cinsiyet Eşitsizliği Raporu (Global Gender Gap Report) uyarınca, ülkemiz BM Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği (GII) endeksinde 156 ülkede 133 sıradadır (WEF, 2021)

2.6.2. Dünyada Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gelişimi

On dokuzun asrın sonlarında pek çok ülkede feminizm hususunda atılımlar yaşanmıştır. Kadınlar erkeklerle eşit haklar için mücadele etmeye girişmiştir. 1848 Senece Fall'ta ilk Kadın Kongresi yapılmıştır. Burada seçme ve seçilme isteği ifade edilmiştir. (Ayhan, 2016)

BM'nin 1945 senesinde kurulmasına dair taslak BM'nin konu edinildiği konferansta "erkekler arasındaki eşitlik maddesindense" kadınlar ile erkeklerin eşitliği maddesi vardır. 1945 senesinde onaylanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde de "bütün insanların eşit doğdukları ve herkesin ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka bir görüş, ulusal ve toplumsal köken, doğuş ya da benzeri başka bir statü gibi herhangi bir ayrım gözetilmeksizin, bu bildirgede belirtilen tüm hak ve özgürlüklere eşit biçimde sahip olduğu" ifadeleri yer almıştır. (Yaşar, 2011). Kadının Statüsü Komisyonu (KSK), 1946'dada BM Ekonomik ve Sosyal Konsey

(ECOSOC-EKOSOK) hükmüyle oluşturulmuştur. Komisyonun esas hedefi, kadın erkek eşitliğini pratikte muhafaza etmek ve bunun için vazifesi, kadın haklarını iyileştirmek olan global siyasalar hayata geçirmektir (KADER, 2017).

BM 1975-1985 senelerini Dünya Kadın On Yılı şeklinde duyurmuş, bununla beraber mühim bir adım olarak 1979 senesinde Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi onaylanmıştır

BM Kadın On Yılı, Dünya Kadın Konferansları'nın düzenlendiği bir zaman dilimidir ve 1975'te Mexico City'de "İlk Dünya Kadın Konferansı" düzenlenmiştir. Eylem planlaması neticesinde, BM üyesi devletlerde kadın problemlerine çözüm üretecek milli kurumların oluşturulması tavsiye edilmiştir. İkinci Dünya Kadın Konferansı 1980 senesinde Kopenhang'da yapılmıştır. 1985 senesinde Nairobi'de, "Kadın İçin Eşitlik, Kalkınma ve Barış Konularında Birleşmiş Milletler Kadın On Yılının Değerlendirilmesi" hedefiyle konferans düzenlenmiş, burada "Kadının İlerlemesi Adına "Nairobi Geleceğe Dönük Stratejileri" onaylanmıştır. 1992 senesinde Avrupa Konseyi bünyesinde çalışan Kadın-Erkek Eşitliği Yönetim Komitesi (CDEG) oluşturulmuştur. 1993 senesinde Viyana'da Dünya İnsan Hakları Konferansında Kadının İnsan Hakları nosyonu Birleşmiş Milletlere dahil edilmiştir. Bu global kadın mücadelesinde önemli bir adımdır. Kadının insan hakları nosyonunun BM'ye katan Dünya İnsan Hakları Konferansı, 1994 senesinde Kahire'de BM'ce organize edilen Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı (ICPD), bilhassa "Üreme Sağlığı ve Üreme Hakları" hususlarının tanımını vererek, altını çizmiştir (Akın, 2007).

Dördüncü Dünya Kadın Konferansı kadın hakları hususunda 1995 senesinde Pekin'de yapılmıştır. 2000 senesinde BM Yeni Milenyum Kalkınma Hedefleri Bildirgesi onaylanmıştır. Bu belgedeki 8 amaçtan üçüncüsü "Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik ederek kadının durumunun kuvvetlendirilmesi" şeklinde açıklanmıştır. (Atış, 2010). Her sene Mart'ta New York'ta BM Genel Merkezinde buluşan Kadının Statüsü Komisyonunun 2014 senesinde 58. Oturumundaki konusu

“Kadınlar Ve Kız Çocukları Hakkındaki Milenyum Kalkınma Hedeflerinin Uygulanmasındaki Güçlükler Ve Başarılar” şeklinde ortaya konmuştur.

2.7. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Cinsiyetin, bireyler üzerinde biyolojik ve toplumsal bir fonksiyonu vardır. Bireyin mensup olduğu cinsiyet, onun uğradığı eşitsizlik konusunda önem arz etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği; siyasal alan, tarih, edebiyat, felsefe, psikoloji, ekonomik kalkınma, sosyal politika, kent politikaları, medya, eğitim gibi birçok alanda karşımıza çıkmaktadır (Dursun, 2020).

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin aksine toplumsal cinsiyet eşitsizliği kadın ve erkeğin kamusal ve özel alanlarda eşit hak ve sorumluluklara sahip olmaması, bu alanlara eşit seviyede katılamamasıdır. Sosyologlara göre cinsiyet açısından eşitsizlik, güç ve prestijin toplum içerisindeki dağılımına göre kadınlar ve erkekler arasında statü farkının bulunmasıdır. Yani, toplumsal cinsiyet eşitsizliği daha çok kadınların erkeklerden toplumsal statü olarak hem kamusal alanlarda hem de özel alanlarda daha alt seviyede olduğuna ilişkin kalıp yargılardır (Yumuşak, 2013).

Biyolojik olarak kendisine bahşedilen cinsiyetler olan kız veya erkek olma özelliği çocukta zamanla içinde yaşadığı kültürün etkisiyle toplumsal yaşama iştirak düzeyi açısından farklılaşmaktadır. Genel olarak dünya ve Türkiye’de kadının rolleri ile erkeğin rolleri ayrışmakta ve kadına erkekten daha alt düzeyde statü toplum tarafından verilmektedir. Flört şiddeti açısından da bakıldığında toplumsal cinsiyet algıları diğer şiddet türlerinde olduğu gibi bireylerin flört şiddeti algılarını etkilemektedir (Allen ve diğerleri, 2009).

2.7.1. Dünyada ve Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği

Toplumsal cinsiyet, kadın ile erkeğin tavır ve görünümlerine dair toplum perspektifinden oluşturulmaktadır. Toplumun kadın ile erkeğe atadığı roller ile stereotip düşüncelerin yaşamın her yerine tesirde bulunmaktadır (Akın ve Özvarış, 2006).

Kadınlar total nüfusun yarısına karşılık gelmelerine karşı iş görenlerin üçte birini meydana getirmekte, total gelirin onda birine ve total mal varlığının sadece yüzde birine sahiptir. Günümüzde fakirlerin onda yedisi kadınlardır. Dünyada seçimlerde verilen oyların yarısı kadınların olsa da bütün meclislerde kadın milletvekilleri çok az sayıdadır. (Inter-Parliamentary Uniondatabase (IPU), 2015). 2019 verileri uyarınca ülkemizde kadınların çalışma yaşamına katılım oranı %34,4'dur (t24.com).

Anne vefat miktarı, erkek hamilelik, kadınların siyasetteki varlığın, eğitime devamlılık, istihdam oranı, doğum kontrol metotlarından faydalanma, doğurganlık sürati benzeri kriterler üstünden meydana getirilen Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği İndeksi'nde 2021 senesinde 156 ülkenin ele alındığı indekste Slovenya birinci, İsviçre ikinciyken Türkiye 133'uncudur.

Ülkemizde kadın sağlığı problemlerinin merkezinde öğrenim noksanlığı, yoğun doğurhanlık, planlı olmayan gebelikler, yineleyen düşükler, hamilelik öncesi ile sonrası bakım eksiklikleri, yeterli olmayan gelir, çocuk yaşta evlenme benzeri problemler vardır (Şahiner, 2007). Toplumsal cinsiyet konusunda kadına atfedilen roller onun konumu negatif şekilde etkiler. Kadının bilhassa üreme sağlığına dair meselelerde cinsiyet ayrımcılığı görülmektedir (Demirel, 2005).

2.8. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Önemi

Toplumsal cinsiyet eşitliğine karşı öne sürülen fikirler esasında fizyolojik farklarla alakalıdır. Bu, kadın ve erkek vücudu arasındaki fizyolojik farkların iki cinsiyetin eşit olmamasına neden olduğu düşüncesinden doğmaktadır. Söz konusu eşitlik, erkek ile kadınların eşitliğidir. Söz konusu denk olma durumu, eşit haklar ile yükümlülüklere karşılık gelmektedir. Bununla beraber, aynı değere sahip olma, kaynaklar ile yükümlülüklerin dengeli dağıtımı söz konusudur. İki cinsiyet arasında gerçek sevgi anca eşitlikle mümkündür (Worel, 2001)

Evlilikte eşit olma, Cowan, Neighbors, DeLaMoreau ile Behnke (1998)'e göre evsel işlerin iki kişi arasında bölüşülmesi ile çocuk bakım yükümlülüğünde ortak olunmasıyla beraber kararlardaki eşitliği de anlatmaktadır. Cowan, Neighbors, DeLaMoreau ile Behnke (1998)'in kadınlar üstüne gerçekleştirdikleri çalışma verilerine göre; evliliklerinde eşit olduklarını ifade eden kadınların hayat doyumları daha fazladır.

Toplumsal cinsiyetle ilgilenen akademisyenler, toplulukların devam etmesi adına erkek ile kadınların aynı seviyede bireyselleşmesinin önemli olduğunu söylemektedir. Kadınların bireyselleşme düşüncesinde ayrılması halinde toplumsal cinsiyet eşitliği hususunda ümitlerini yitirmesi tehlikesiyle karşılaştıkları bilinmektedir. Kadınlar toplumdan ayrılırsa sevgi de dahil olmak üzere psikolojik gereksinimlerini terk etme tehlikesi doğmaktadır. İki cinsel kimlik arasındaki bireyselleşme arzusu sadece toplumsal cinsiyet eşitliğiyle giderilebilir (Worel, 2001).

Sosyal refahın kişi yaşamındaki tatmininin ehemmiyetini araştıran akademisyen, gerçekleştirdikleri çalışmalarda toplumsal cinsiyet eşitliği, insan haklarına erişim, politik hürriyet ile bilgiye ulaşma benzeri hususları inceleyerek değişik toplumlar arasında hayat tatmininin kişiler adına en çok ehemmiyete sahip olduğunu söylemişlerdir. Kişiler arasındaki farkları daha çok onaylayan toplumların üyeleri eşitliği daha fazla hissetmekte ve fırsat eşitliğinden faydalanmaktadır. Eşit

fırsatların bulunmadığı ve kişilerin aynı değeri görmediği patriyarkal toplumlardaki kadınların öteki toplumlardaki kadınlara oranla memnuniyetlerinin az olduğu anlaşılmıştır (Worel, 2001).

2.9. Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet Türleri

İnsanların, yaşadıkları toplumda sahip oldukları cinsiyet ve toplumsal cinsiyeti sebebiyle karşı karşıya kaldıkları her türlü şiddet olarak tanımlanmaktadır. Şiddet, ilk olarak fiziksel bir eylem olarak algılansa da fiziksel olmayan şiddet fiziksel şiddete nazaran daha yaygın bir olgudur. Fiziksel olmayan şiddet fiziksel şiddete nazaran kişilerin psikolojik ve ruhsal bütünlüğünü olumsuz etkileyen bir olgudur.

Aşağıda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet türlerinden kısaca bahsedilmiştir (pozitifyaşam.com);

Ayrımcılık: Ayrımcılık, kişimin sahip dahil olduğu ırk, sahip olduğu cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, dil, din vb. özelliklere göre yargılanması, özgürlüklerinin kısıtlanması ve hatta engellenmesi gibi davranışların tümünü ifade etmektedir.

Nefret Söylemi: Kişilerin ırklarına, cinsiyetlerine, dinlerine ve dillerine karşı takınılan hoşgörüsüz söylemlerin yazılı veya sözlü ifade edilmesidir. Nefret söylemi ayrımcı, cinsiyetçi merkeziyetçiliği savunan ve bu durumu haklı göstermeyi amaçlayan söylemlerdir.

Şiddet: Fiziksel kuvvet ya da gücün, amaçlı bir biçimde kendisine, başkasına, bir topluluğa ya da gruba karşı fiziksel zarara veya fiziksel zararla sonuçlanma olasılığını arttırmasına, psikolojik zarara, gelişim problemlerine, ölüme ya da yoksunluğa sebep olacak şekilde gerçekten ya da tehdit edici biçimde

kullanılmasıdır. Farklı şekillere sahip olan şiddet türleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

- *Fiziksel Şiddet:* Kişinin bedenide karşı uygulanan, fiziksek yaralanmalar ile sonuçlanan şiddettir.
- *Psikolojik Şiddet:* Kişinin ruhsal bütünlüğü bozmaya yönelik uygulanan şiddet türüdür.
- *Ekonomik Şiddet:* Kişinin maddi özgürlüğünün kısıtlandığı, maddiyatın tehdit ve yaptırım amaçlı kullanıldığı şiddet türüdür.
- *Cinsel Şiddet:* Kişinin rızası olmadan cinsel ilişkiye zorlanmasıdır.
- *Flört Şiddeti:* İlişki içerisinde olan veya geçmişte ilişki yaşamış kişilerin partnerlerini kontrol altında tutmak için uyguladıkları şiddettir. Bu konuya ikinci bölümde derinlemesine değinilecektir.
- *Dijital Şiddet:* Kişilerin, e-posta, sms, sosyaş medya ve platformlardan karşılaştıkları şantaj, tehdit gibi durumların tümüdür.
- *Ev İçi Şiddet:* Aynı evi paylaşan kişiler arasında yaşanan psikolojik, ekonomik, fiziksel ve hatta cinsel şiddetlerin tümüdür.

Israrlı Takip: Kişilerin partnerlerini rahatsızlık verecek derecede baskılaması, hesap sorması, sürekli araması gibi hareketlerin tümüdür.

İnsan Ticareti: Kişilerin belli bir ücret karşılında cinsel ilişkiye zorlanmasıdır.

3. FLÖRT ŞİDDETİ

3.1. Flört Şiddetinin Tanımı

Flört; sosyal etkileşim içeren ve ilişkiye devam ya da sonlandırma niyetiyle eylemlerde bulunulan, daha sonra bir tarafın ya da iki tarafın isteğiyle sonlandırılan ya da resmi bir ilişkiyle (evlilik, nişanlılık, birlikte yaşama) devam eden bir ilişki türüdür. Son dönemde yapılan tanımlamalarda sadece heteroseksüel birliktelikleri değil homoseksüel birliktelikleri de kapsamaktadır. Sugarman ve Hotaling'in 1989'da yaptığı flört şiddeti tanımlaması "flört ilişkisinde partnere karşı, acı verici veya yaralayıcı fiziksel veya psikolojik güç ve tehdit kullanımını içeren söz, mimik ve davranışların tümü" şeklindedir. Flört şiddeti, yakın partner şiddetinin bir alt tipi olup evli olmayan kişiler arasında görülmektedir. Yakın partner şiddeti bir çok ilişki türünü içine alan bir tanımlamadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2013 yılında yayınladığı raporda, yakın partner şiddetinin resmi ilişkileri (evlilik) ve resmi olmayan ilişkileri (flört ilişkisi, evlilik dışı seksüel birliktelik) kapsayan bir terimdir (Baldan, 2017).

Flört şiddeti, romantik bir ilişkideki bir partnerin diğer partner üzerinde güç kullanması ve istismar etmesidir. İstismar eden taraf her cinsten olabilmektedir. Sevgili ilişkisindeki istismar her zaman gözle görülür olmayabilir ve fiziksel bir temele dayanmayabilir. Temelde istismar eden partner sadece kendi ihtiyaçlarının karşılanması için kurban olan partneri tehdit ve güç yoluyla kontrol etmeye çalışmaktadır. Birçok durumda istismar eden partner istismar ettiğinin ve sevgilisine flört şiddeti uyguladığının farkında olmayabilir. Aynı şekilde flört şiddetinde kurban olan taraf, ilişkide neler olduğunun ve kendisine flört şiddeti uygulandığının bilincine varmayabilir. Bir diğer tanım ise; flört şiddeti, kişilerarası şiddet türlerinden birisidir ve çiftlerin flört ilişkisinde birbirlerine karsı sözel, cinsel, duygusal ve fiziksel şiddet ya da şiddet içeren davranışlar uygulaması ve birbirlerinin davranışlarına sosyal kısıtlamalar getirmesidir (Kaplan, 2020).

Flört şiddeti homoseksüel ve heteroseksüel ilişkilerde, ilişki esnasında yaşanan bazen yok sayılarak göz ardı edilen, bazen farkında olunmayan, bazen de farkında olunarak özel alan içerisinde çözüm bulunmaya çalışılan bir durumdur. Flört yaşayan bireyler, flört esnasında birbirlerinin sosyal medya şifrelerini alabiliyor, sürekli telefondan nereye gideceğini, kiminle buluşacağını haber verebiliyor, arkadaş çevresinde kısıtlamaya gidilebiliyor, giyimine karışılabiliyor. Bazen de ilişkiyi bitirmek isteyen partner tehdit, şantaj ile karşılaşabiliyor (Kaplan, 2020).

Diğer ilişkilerden farklı olan flört ilişkisi bireyler arasında duygusal yakınlık, sosyal destek, sevmek ve sevilmek ihtiyacının karşılanmasına hizmet etmektedir. Fakat kimi zamanlarda bu ihtiyacın karşılanmasında problemler çıkmakta her ilişkide olduğu gibi flört ilişkisinde de çatışmalar yaşanabilmektedir. Yaşanan bu çatışmalar sırasında çiftler birbirlerine karşı güç kullanabilmekte, birbirlerini istismar edebilmekte, baskı altında tutabilmekte, tehdit edebilmekte; psikolojik cinsel, fiziksel anlamda birbirlerine zarar verebilmektedirler. Bireylerin yaşadıkları bu şiddet içeren tutum ve davranışların tümü flört şiddeti olarak karşımıza çıkmaktadır (Sünetçi ve diğerleri., 2016; Fidan ve Yeşil, 2018; Mıhçıokur ve Akın, 2015).

Literatür incelendiğinde flört şiddetinin romantik partner şiddeti, sevgili şiddeti, yakın partner istismarı, partner istismarı, yakın partner şiddeti, eş istismarı veya ilişki içi şiddet gibi kavramlarla da ifade edildiği görülmektedir. Şiddetin kişilerarası türlerinden biri olan flört şiddetinin de içinde bulunduğu yakın duygusal ilişki şiddetlerinin, şiddetin en yaygın türünü oluşturduğu bilinmektedir (Polat, 2017).

Diğer taraftan flört şiddetine ilişkin bir diğer olgu da psikolojik şiddettir. Psikolojik kötüye kullanım; aşağılamak, tehdit etmek, rezil etmek gibi durumları içerir. Bunun yanı sıra, kontrolcü davranışlar ise; bireyin sosyal çevresinden izole edilmesini, hareketlerinin takip edilmesini ve bireyin finansal kaynaklara, istihdama ve tıbbi bakıma erişiminin kısıtlanmasını içerir. Psikolojik şiddet kullanımı konusunda en önemli itici güç suçluluk hissidir (Zimmer ve Scott, 2017).

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, cinsel flört şiddetine örnek olarak; cinsellik konusunda "hayır" ı kabul etmemek, rıza olmadan öpme ve dokunma davranışı, kişi alkol veya madde etkisindeyken ya da bilinci yerinde değilken cinsel birliktelik kurmak, cinsel birliktelik öncesi veya sonrasında kişiye karşı küçümseyici bir tutum sergilemek, doğum kontrol yöntemlerini kullanmama veya kişinin kullanmasına izin vermemeyi göstermektedir (Baltalarlı, 2020).

3.2. Flört Şiddetinin Türleri

Flört şiddeti türleri 3 temel tür altında ele alınabilmektedir. Bunlar cinsel flört şiddeti, fiziksel flört şiddeti, psikolojik/duygusal flört şiddetidir. Fakat farklı kaynaklarda daha farklılaşmış türler de görmek mümkündür. Bunlar ısrarlı şekilde takip (stalking) etmekten, dijital ortamda/sanal ortamda rahatsızlık vermeye, sosyal anlamda sıkıntıya düşürmekten ekonomik olarak bağımlı kılmaya ya da baskılamaya ve sözel olarak şiddet göstermeye kadar birçok farklı alanı içermektedir (Çakır, 2020).

Fiziksel Flört Şiddeti: itme, vurma, tokat atma, tekmeleme, çimdikleme, yumruklama, ısırma, kesici aletle yaralama, boğmaya çalışma, gibi partnerlerden birinin veya her ikisinin diğerinin bedenine kasti olarak zarar vermesidir (Solmuş, 2010). Fiziksel bir göstergesi olduğu için en kolay tespit edilebilen şiddet türüdür.

Cinsel Flört Şiddeti: Partnere cinsel bir nesneymiş gibi davranma, tecavüz etme, kaba kuvvetle ilişkiye zorlama, cinselliği cezalandırma yöntemi olarak kullanma, partnerin mahremini korumama, başka kişilerle ilişkiye zorlama, kürtaj olmaya veya çocuk doğurmaya zorlama, ensest ilişkiye zorlama, çocukların önünde cinsel davranışlar sergilemesini isteme şeklinde görülebilen cinsel birliktelik ve yakınlık konusunda zorlamak ve olumsuz yanıtları kabul etmemektir (Solmuş, 2010, Fidan ve Yeşil, 2018, Aba, 2008). Genellikle konuşulmaktan kaçınılan bir konu olan cinsellik şiddet konusunda da yeterli bilgi edinmemizi engellemektedir. Ayrıca cinsel

olarak baskı kurma hak olarak görüldüğü için de konunun şiddet olduğu çoğu zaman gözden kaçırılmaktadır.

Psikolojik/Duygusal Flört Şiddeti: Partnerin ihtiyacı olan sevgi, ilgi, şefkat gibi ihtiyaçları görmezden gelme veya karşılamama, aşağılama, azarlama, küçük düşürme, materyallerine zarar verme, çalışma hayatından ailesinden sosyal çevreden izole etme, kıskançlık ve kısıtlama şeklinde gerçekleşen partnerin diğerine korku vererek, öz saygısını düşürecek davranış ve tutumlarda bulunmak psikolojik/duygusal flört şiddeti olarak tanımlanmaktadır (Solmuş, 2010). Genellikle diğer şiddet türleriyle birlikte görülen psikolojik flört şiddetinin farkedilmesi diğer şiddet türlerinden daha güçtür. Bireyi psikolojik olarak çökertmeye yönelik yavaş ilerleyen uzun vadeli bu tür günden güne kendini kötü hissettirerek, özgüvenini zedeleyerek, benlik saygısını olumsuz etkiler. Bu bağlamda kişi örselenir ve ruh sağlığını kaybeder.

Ekonomik Flört Şiddeti: ekonomik anlamda partnerin özgürlüğünü kısıtlama şeklinde görülmektedir. Ailenin tüm gelirine el koyma, partneri zorla çalıştırma ya da işten çıkarma, partnerin maaşına veya gelirine el koyma, para vermeme veya çok kısıtlı para verme, iş yerinde taciz etme, tüm parayla alkol alma, kumar oynama benzeri davranışlar ile partneri bağımlı duruma getirmek veya fakirleştirmek ekonomik flört şiddeti olarak adlandırılmaktadır (Solmuş, 2010). Ekonomik şiddetin bir şiddet türü olduğunun farkında olan birey sayısının çok az olduğu bilinmektedir. Olağan bir durum olarak görülen bu davranışların şiddet davranışı olduğu genelde bireyler tarafından fark edilmemektedir.

Sosyal Flört Şiddeti: Psikolojik şiddete de girebilen bu tür partnerin diğerinin veya her ikisinin de sosyal çevresini kontrol etmesi, sosyal ilişkilerini kısıtlaması ve sosyal çevreden soyutlamasıdır (Fidan ve Yeşil, 2018). Herhangi bir sebeple arkadaşlarıyla konuşmasını engelleme, arkadaşlarıyla buluşmasına izin vermeme, gezi tur gibi sosyal faaliyetlere katılmasına izin vermeme sosyal flört şiddetidir.

Dijital Flört Şiddeti: Teknolojinin daha fazla kullanılmaya başlanmasıyla ortaya çıkmış bir şiddet türüdür. Partneri kontrol etmek, takipçisi olmak, eylemlerini izlemek için teknolojiyi ve teknolojik aletleri kullanması, bu araçlar aracılığıyla gözdağı vermesidir (Fidan ve Yeşil, 2018). Sosyal medya hesaplarını kapatmasın istemek, şifrelerini alma, istemediği kişileri partnerin hesabından çıkarmak masum gibi görünse de flört şiddeti olarak kabul edilmektedir.

Israrlı Takip (Stalking): Beraber ya da ayrılmış olan partnerlerin birinin veya ikisinin korku uyandırmak gözünü korkutmak ve güvencesiz hissettirmek hedefi ile sürekli izlemesi, takip etmesi, ev okuluna gelmesi, sürekli araması, mesaj atması ve bu gibi yollarla rahatsızlık vermesi olarak tanımlanmaktadır (Fidan ve Yeşil, 2018). Yine toplum tarafından şiddet olarak kabul edilmeyen bu durum diğer partnerin ilişkisi için çabalaması olarak değerlendirilebiliyor. Bu şiddetin farkında olmayan bunu ailesi, arkadaşları ya da kolluk kuvvetleriyle paylaşmayan birey tacizden tecavüze kaçırılmaya kadar birçok insanlık dışı duruma maruz kalabiliyor.

Flört şiddetinin psikolojik/ duygusal boyutu ise, küçümseme, azarlama, tehdit etme, aşağılama gibi davranışları içermektedir. Duygusal istismar, bedensel olarak zarar vermeyi amaçlayan fiziksel şiddetin aksine; partnere karşı korku ve bağımlılık yaratmak amacıyla mağdur bireylerin kişisel bütünlüğünü tehdit edici davranışları kapsamaktadır. Şiddet mağduru kadınlar ile yürütülen bir araştırmada katılımcıların, fiziksel şiddet ile kıyaslandığında psikolojik şiddetten daha fazla zarar gördüklerini ve ilişkide en çok sıkıntıyı psikolojik şiddet nedeniyle yaşadıklarını belirttikleri görülmüştür (Akcan, 2020).

Cinsel şiddet ise, partnerlerden birinin diğerini kendi rızasının dışında cinsel ilişkiye girmeye veya diğer cinsel eylemlere katılmaya zorlaması ya da mecbur bırakması olarak tanımlanmaktadır. Duygusal veya fiziksel şiddetin görüldüğü flört ilişkilerinde, güçsel dengeyi etkileyici bir rol oynayan cinsel baskının meydana gelmesi de muhtemeldir. Yürütülen birçok çalışmada, farklı şiddet türlerinin birbiri

ile ilişkili olduğu ve sözlü şiddetin genellikle fiziksel şiddetten önce geldiği bulunmuştur (Akcan, 2020).

3.3. Flört Şiddeti Risk Faktörleri

Flört şiddetinin meydana gelmesinde birçok farklı etkenin olduğu görülmektedir. Artan flört şiddeti sorununun nedenlerini anlamak için araştırmacılar, şiddete yatkınlığı arttıran risk faktörlerini ampirik olarak tanımlamaya başlamışlardır. Bunlardan ilki sosyal öğrenme terorisine dayanmaktadır ve ergenlerin önemli diğerlerinin (ebeveynler, arkadaşlar, rol modeller) davranışlarının olumlu sonuçlarını gözlemleyerek partnerlerine şiddet uygulamayı öğrendiklerini ileri sürmektedir. Faillerin mağdurlardan daha fazla olumlu sonuç gözlemleyebileceği düşünüldüğünden bu teori daha çok failleri anlamak için kullanılmaktadır. Bununla birlikte, dışsal olumlu sonuçların yokluğunda bile öğrenme gerçekleşebilmektedir. Benzer şekilde, karşılıklı bağımlılık teorisi de yakın çevrenin ergenlerin davranışlarını etkilediğini öne sürmektedir. Bu teoriye göre, davranışlar bir ilişkinin nasıl olması gerektiğine dair inançlardan etkilenmektedir. Bu inançlar, gençlerin kendi deneyimleri az ve yeni olduğu için genellikle çevrelerinde gözlemledikleri ilişkilerden etkilenmektedir (Set, 2020).

Flört şiddetinin, çok sayıda ergen ve gencin hayatı üzerinde olumsuz etkileri olan önemli bir psikolojik ve sosyal sorun olduğu bilinmektedir (Üstünel, 2020). Kızmaz (2006), flört şiddetinin risk faktörlerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Yaş
- Cinsiyet farkları
- Partnerlerden birinin ya da her ikisinin alkol ve madde kullanması
- Toplumsal cinsiyet rolleri ve kadına uygulanan şiddetin benimsenmesi
- Çocukluk döneminde şiddete tanık olma ya da maruz kalma
- Kişilik bozuklukları
- Depresyon

- Düşük gelir
- Düşük akademik başarı.

Ayrıca Lewis ve Fremouw (2001), davranış problemlerinin, azalan sosyal ilişkilerin, problem çözme ve iletişim kurma becerilerinde güçlük çekmenin flört şiddetine yol açan unsurlar arasında yer aldığını belirtmektedir. Düzenlenen birçok çalışmada, düşük özsaygının ise, hem şiddet mağduru olma hem de şiddet uygulama açısından önemli bir risk faktörü olduğu bulunmuştur (Akcan, 2020).

Bu bağlamdan oluşan ilk risk faktörü, aile içerisinde şiddete maruz kalan bireylerin, çocuklukta öğrendikleri bu modelleri yetişkinlikte de sürdürebilmeye olan yatkınlıklarıdır. Çocuklar şiddetin yer aldığı ailelerde büyüdüklerinde, duygularını düzenleme ve kontrol etmeyi öğrenmedeki eksiklikten ötürü yetişkinlik döneminde daha fazla saldırganlık davranışı gösterebilmektedirler. Aynı zamanda, çocukluk döneminde ebeveynleri tarafından cezalandırılan ve ilgisiz davranılan çocuklarda da flört şiddetinin arttığı bilinmektedir. Çocukluk döneminde cinsel şiddete maruz kalmış erkeklerin cinsel şiddet uygulama oranlarının daha fazla olduğu bulgulanmıştır (Cüceloğlu, 2014).

Risk faktörlerinden bir diğeri ise içinde bulunulan kültürel yapı ve cinsiyet rollerine yüklenen anlamlardır. Ülkemizde kültürün şiddete etkisi göz önüne alındığında, özellikle kadına yönelik şiddette, erkeklerin kadınları kontrol etme isteği, baskı kurma, cezalandırma ve güç gösterisinde bulunma isteği ile fiziksel şiddet uyguladığı bilinmektedir. Ataerkil aile yapısı, kadınların çevreden izole olması, eğitim düzeylerinde çiftler arası uyuşmazlık olması ve toplumsal yatırımın düşük olması, şiddetin topluluk düzeyinde risk yarattığı faktörler olarak görülmektedir. Kültürel olarak bu toplumlar, işsizlik ve yoksulluk oranının yüksek olduğu, erkeklerin otonomisinin kadınlardan yüksek olduğu ve kadınların yüksek eğitim düzeylerine sahip olma oranlarının az olduğu çevreler olarak tanımlanmaktadır. Cinsiyet eşitsizliğini benimseyen kadınların daha yüksek oranda flört şiddetine maruz kaldıklarına dair bulgular vardır (Set, 2020).

Bir diğer önemli risk faktörü ise gençler arasında kullanılan alkol ve madde kullanımıdır. Van Ouytsel ve arkadaşlarının (2017) çalışması, flört şiddetine maruz kalma oranlarının erken yaşta esrar ve alkol kullanımı ile arttığını bulgulamışlardır. Benzer şekilde, alkol kullanımı gençler arasında flört şiddetine maruz kalmayı ve şiddeti destekleyici davranışlarda bulunmayı arttırmaktadır (Set, 2020).

3.4. Flört Şiddetinin Yaygınlığı

Genç yaş grubunda deneyimlenen flört ilişkileri, gençlerin yetişkinliği öğrenmeleri için faydalı olsa da psikososyal yönden henüz olgunlaşmamış bireylerde şiddete eğilim de görülebilmektedir. Bu yaşlarda görülen şiddet küresel bir halk sağlığı sorunudur. Flört şiddeti farklı şekillerde tanımlanmakla birlikte "duygusal/romantik/cinsel bir beraberlik içerisinde ya da beraberlik bittikten sonra partnerlerden birinin diğeri ya da birbiri üzerinde güç ve kontrol kazanmaya çalıştığı, zarar verici davranış biçimlerini ifade eder. İlişkinin başlangıç dönemi olan flört döneminde yaşanan şiddet, romantik ilişkide güç kullanımı ve istismar ile kendini gösterir. Flört şiddeti ve güvensiz davranışlar; kısa süreli ya da uzun süreli, ciddi ya da geçici, heteroseksüel, biseksüel ya da eşcinsel, tek ya da çok eşli, bireylerin farklı şekillerde tanımladığı ya da deneyimlediği herhangi bir ilişki biçiminde gözlemlenebilir (Karatay ve diğerleri, 2017).

Yakın ilişkilerde deneyimlenen şiddet halk sağlığı açısından önem ifade etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (2012) yakın partner şiddetinin yaygınlığını öğrenmek üzere 10 ülkeden çeşitli kültürleri ve coğrafyaları temsil eden 24.000 kadın ile araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; kadınların %4'ü ile %49'u arasında partnerleri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığı bulunmakta olup, kadınların %6'sı ile %59'u arasında hayatlarının belli bir döneminde cinsel şiddet deneyimlediklerini ifade etmişlerdir. Buna ek olarak %20 ile %75 arasında bulunan kadınlar hayatları boyunca partnerlerinden gelen duygusal olarak sömüren bir davranış deneyimlediklerini bildirmişlerdir. Adalet Bürosunun

istatistiklerine göre, 18 ile 24 yaş aralığında bulunan kadınlar yüksek oranda yakın eş şiddetini sürdürme riski taşımaktadır (Catalano, 2012).

Alanyazın incelendiğinde flört ilişkisi içinde yaşanan cinsel istismarın fail olma bakımından; kadınlar için %1 ile %2.5 arasında değişim gösterirken, erkekler için %4 ile %7 oranında olup mağdur olma açısından ise; kadınlar için %26 ile %33 oranında ortaya çıktığı ifade edilirken, erkekler için bu durum %5 ile %6 oranında kendini göstermektedir (Stonard ve diğerleri, 2014). Buna dayanarak; kadınların cinsel flört şiddeti bakımından mağdur olma oranının erkeklere göre daha fazla olduğu işaret edilebilir. Ülkemizde ise üniversite öğrencilerinin cinsel flört şiddeti deneyimi; maruz kalma bakımından %6 olarak ifade edilirken, fail olma açısından %5 oranında ortaya çıktığı tespit edilmiştir (Toplu ve Hatipoğlu-Sümer, 2011).

Geçmiş yıllarda flört şiddetinin görülme sıklığı ve kapsamına ilişkin bilimsel veriye ulaşma sıkıntısı bulunmakta iken son yıllarda bu konudaki akademik çalışmalarda artış olmuştur. Şiddetin görülme sıklığı, araştırmalarda flört şiddetinin tanımlanma ve değerlendirme yöntemlerindeki farklılıklar nedeni ile değişiklik göstermektedir. Ancak dünyada her dört gençten birinde genç şiddeti ve %1.0-66.5 oranında flört şiddeti bildirilirken, Türkiye verilerinde %11.0-45.8 arasında değiştiği bildirilmiştir. Yaygınlık oranlarının genç kadınlarda genç erkeklere göre daha fazla ve genç kızlara göre genç kadınlarda daha sık olduğu bildirilmiştir. Ayrıca flört şiddeti her geçen gün artmakta ve lise çağındaki gençlerde de görülmektedir. Buna rağmen gençler arasında flört şiddetinin duyulma sıklığının düşük olduğu araştırmalarda verilen bulgulardandır (özellikle, genç erkekler). Üniversite öğrencisi genç kadınlarda flört şiddetinin belirleyicileri ve psikiyatrik sonuçlarının araştırıldığı bir çalışmada şiddete maruz bırakılma oranının %3.7 fiziksel ve %24.8 psikolojik şiddet türünde olduğu saptanmıştır (Karatay ve diğerleri, 2017).

3.5. Flört Şiddetinin Nedenleri ve Sonuçları

3.5.1. Flört Şiddetinin Nedenleri

Adölesan yaş grubunda olma başlı başına en önemli risk faktörlerindendir. Adölesan dönem, psikolojik olarak kırılgan bir dönem olup, deneyimsizlikler nedeni ile şiddetin etkilerinden daha fazla etkilenilen bir süreçtir. Ruhsal sağlık problemleri, madde ve alkol kullanımı, antisosyal kişilik ve davranışlar, riskli seksüel birliktelikler ve özellikle çocukluk döneminde şiddete maruz kalma ya da tanık olma önemli risk faktörlerindendir. Davranış problemleri, sosyal ilişkilerde azalma, problem çözme yeteneklerinde azalma ve iletişim kurma becerisinin azlığı da şiddete yönelten faktörlerden bazılarıdır. Birçok çalışma, düşük özsaygının hem şiddet mağduru hem de uygulayan olmak için önemli bir risk faktörü olduğunu vurgulamaktadır. Sosyokültürel ve ekonomik durum ele alındığında ise düşük sosyoekonomik durum, kırsal bölgede yaşama da bireyin kendi özellikleri dışında flört şiddeti uygulamaya hazırlayıcı faktörlerdendir. Flört şiddetinin nedenleri arasında öne çıkan bir diğer başlık ise toplumsal cinsiyet rolleridir. Toplumsal cinsiyet; kadın ve erkeğin sosyal olarak belirlenen rol ve sorumluluklarını ifade eder. Sosyal yapılandırma sonucu oluştuğu için de kültürden kültüre farklılık gösterir. Kadın yaşamına, “kadın olmaya” kültürel yönden daha az değer verilen, erkeğin kadından daha üstün görüldüğü toplumlarda; bu durum uygulanan şiddetin kadın tarafından kabul edilmesine, benimsenmesine, “normal” kabul edilmesine ya da karşı çıkılamamasına neden olmaktadır (Subaşı ve Akın, 2003).

3.5.2. Flört Şiddetinin Sonuçları

Flört şiddetinin ciddi sağlık etkileri bulunmaktadır. Bu etkiler kısa ya da uzun dönem etkiler olarak değerlendirilebilir. Kısa dönem etkiler yaralanma, hatta ölüm gibi etkiler iken uzun dönem etkiler daha geniş kapsamlıdır. Flört şiddetine uğrayanlarda alkol, sigara kullanımı, yeme bozuklukları daha sık görülmektedir.

Özgüvende azalma, öfke patlamaları, travma sonrası stres bozukluğu gibi ruhsal bozukluklar da ön plana çıkmakta; anksiyete, depresyon, ve intihar düşüncesi ya da girişimi gibi durumların sıklıkları artmaktadır. Kronik gastrointestinal ve kardiyovasküler hastalıklarda artma uzun dönem sağlık etkileri arasında yer almaktadır. Erken yaşta (15 yaşından önce) ilişkiye girme, çok sayıda cinsel partnerin olması, ilişki öncesi madde kullanımı, korunmasız cinsel ilişkiye girme gibi riskli seksüel davranışlar ve sonucunda istenmeyen gebelik, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara sık yakalanma gibi uzun dönem sağlık sonuçlarıyla karşılaşılmaktadır (Subaşı ve Akın, 2003).

Günümüzde flört şiddetinin bireyler üzerinde psikolojik ve fiziksel etkileri görülebilmektedir (Tuz, 2015). TSSB, yeme ve uyku bozukluğu, alkol alımı, madde alımı, istem dışı olan gebeliklere sebep olabilir. Bunların yanı sıra psikosomatik belirtiler, kişinin hissettiği suçluluk ve utanç duygusuna ek olarak intihara eğilim olarak ortaya çıkabilmektedir (Holt ve Espelage, 2005). Bireyin öz benliğinin zedelenmesi ve kendine duyduğu saygının azalması flört şiddetinin en önemli olumsuz sonuçlarından bir tanesidir (Carlson, 1987).

3.6. Flört Şiddetinin Önlenmesi

Flört şiddetine yönelik öncelikli hedef şiddet oluşmadan önlemektir. Sağlıklı ilişkiler oluşturmak temel hedef olmalı, özellikle adölesan dönemde pozitif ilişki kurma becerileri geliştirilmelidir. Adölesan dönem bu hedefleri geliştirmek için ideal dönem olup gelecekte oluşacak flört şiddetini de önlemeyi sağlayacaktır (Baldan ve Akış, 2017).

Geliştirilen programların çoğu birincil önleme yaklaşımını benimsemekte ve flört şiddetinin henüz oluşmadan engellenmesini hedeflemektedir (WHO, 2010). Bu programların hemen hepsi, kadına yönelik şiddet konusundaki feminist yaklaşımların etkisiyle geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri ve bunlara ilişkin kalıp yargıları

değiştirmeye çabalamış; güç eşitsizliği, kontrolcü ilişki dinamikleri, flört şiddeti konularındaki bilgi ve farkındalığı artırmayı hedeflemiştir (Theriot, 2008). Bunun yanı sıra, bu programlarda psikolojik kuramların etkisiyle sosyal ve ilişkisel becerilerin geliştirilmesi hedeflenmiş; çatışma çözme, öfke kontrolü, duygu düzenleme gibi konularda eğitici faaliyetlere yer verilmiştir (Meyer ve Stein, 2004). Süresi, yoğunluğu, uygulama biçimi, faaliyetleri bakımından çeşitlilik gösterse de flört şiddetini önleme programlarının çeşitli kuramsal yaklaşımları bir araya getirerek bütünsel bir bakış açısı benimsediği söylenebilir.

3.7. Flört Şiddeti Teorileri

3.7.1. Sosyal Öğrenme Teorisi

Senelerdir çok fazla kısımda çok fazla konunun izah edilmesi sırasında ele alınan öğrenme teorileri, kişileri ve kişilerin çevreleri ile olan etkileşimlerini işlemektedir (Dolu, 2013). Bu yönde, romantik oluşumlu ilişki bünyesinde olan bireyler içinde şiddeti izah etmek için sosyal öğrenme teorisine devamlı yönelme yapıldığı ve sosyal öğrenme teorisinin tercih ettiği bağlantılara erişildiği fark edilmektedir (Anderson ve Kras, 2005).

Bu kavram insanların kendilerini çaresiz bir biçimde şahsi içsel kuvvetleri veya çevresel unsurlar açısından idare edilmediği; psikolojik olarak işleyiş halinin, tutumlar ve söz konusu tutumların denetimi esnasında devamlı olan karşılıklı bir etkileşim hali ile ayarlandığı ve direkt deneyimlenen veya başka insanların tutumlarını izleyerek gelişim gösterdiği ortaya atılmaktadır (Bandura, 1971). Tutumların kısmı şekilde çevre statüsüne tesir ettiği ve devamında çevrenin de tutuma tesir oluşturduğu iki yönlü bir etkileşimden bahsedilmektedir (Bandura, 1973) Çok fazla tutumun meydana gelmesinde, kalıcı olmasında kişinin ebeveynleri ile olan erken vakitli etkileşimlerin rol gösterdiği açıklanmaktadır (Bandura, 1973).

Bireylerin madde ve alkol kullanmaları, suçlu tutumlar ve sapma sergilemeleri, sigara içmeleri, istismar göstermeleri gibi olayların incelendiği çok fazla araştırmada sosyal öğrenme teorilerinin esas halde olduğu fark edilmektedir (Akers, 1998).

Söz konusu teoride esas olarak suçlu tutum olan bu şiddet tutumlarının akrabalar, aile ortamları sevgililer, arkadaşlar ve kardeşler vasıtasıyla öğrenilen tutumlar olduğundan özellikle bireylerin erken şekilde çocukluk evrelerinde oluştuğu ve çoğunlukla bireylerin kendi ev ortamlarında söz konusu şekilde tutumlara denk gelmeleriyle ya da söz konusu tutumları yaşamalarıyla edinildiğinden ve sonrasında flört ilişkileri sırasında da kurban olan ya da fail olarak rol gösterdiğinden söz edilmektedir (Bandura, 1973). Yetişkinlik döneminde fark edilen söz konusu olgunun, stres ile başa çıkabilme kısmında, çatışmaların üstesinden gelme noktasında bir vasıta şeklinde uygulandığı ortaya atılmaktadır (Anderson ve Kras, 2005). Şiddet tutumlarının kıymet gösterilen, yakın olunan bireylerle ve topluluklarda olan ilişki bünyesinde olunmasıyla öğrenildiği görülmektedir (Bandura, 1973). Ek olarak şiddetin pozitif şekilde pekiştirilme sağlandığı olaylar bünyesinde olan kişilerin, yakın etkileşimler bünyesinde şiddet tutumları ve saldırganlık davranışları sergileyeceği ifade edilmektedir (Bell, 2008). Şiddet durumunun bazı neticeleri giderdiğine dair inancı bulunan bireyler açısından şiddet tutumlarının normal sayılması ve faaliyete geçirilmesi romantik oluşumlu ilişkiler bünyesinde de fark edilmektedir (Kalmuss, 1984).

Bireylerin, cinsiyet rollerini idrak etmeleri üstünde, erken zamanlarda rol model halinde aldıkları ebeveynleri mühim bir rol sergilemektedir (Jackson, 1999). Beraberinde, şiddet etkileşimi halinde olan ebeveynlerin cinsiyetlerinin de sosyal oluşumlu öğrenme teorisi bünyesinde mühim bir yeri olduğu ifade edilmektedir (Jennings, Park, Tomsich, Gover ve Akers, 2011). Kişinin onunla eş cinsiyette olan ebeveynlerinin şiddet halinde olduğu rol, eş cinsiyetin paylaşılması sebebi ile bireyde model alma sırasında daha fazla bir yer etmektedir (Jackson, 1999).

Sosyal öğrenme teorisi kavramının, çok fazla inceleme neticeleriyle desteklense dahi hala flört etkileşimi üstünde noksan olduğu, izah edemediği alanlar olduğu fark edilmektedir. Söz konusu olayın sebebi, şiddet halinin aktarılan, süren bir döngüsünün sonrasında olan ilerleyişin çok yönlü ve karmaşık halde bulunmasıdır (O'Keefe, 1998). Söz konusu çok boyutlu oluşuma belli bir açıklama sağlamak açısından Riggs ve O'Leary tarafından 1989 senesinde flört şiddeti üstüne bireylerin geçmiş tecrübelerini ve durumsal olarak statülerini işleyen bir model meydana getirilmiştir (Riggs ve O'Leary, 1989). İlişki bünyesinde hangi tarafın saldırgan tutum göstereceği, hangi vakit saldırgan halinin meydana geleceği ve herhangi bir saldırgan tutum sonrasında meydana gelmesi muhtemel neticelerin neler olacağı noktasında verim göstereceği düşünülen unsurlar ortaya atılmıştır (Goodwin, 1994). Flört oluşumu şiddeti ile bağlantılı sayıldığı ifade edilen iki boyuttan söz edilmiştir. Boyutlardan bir tanesinin, bireyin geçmiş zamanda tecrübelerinden meydana geldiği ifade edilmiş ve bağlamsal halde isimlendirilmiştir. Bağlamsal boyut halinin de yakın oluşumlu ilişki hallerinde saldırganlık modelleri ile karşı karşıya gelmesi, aile ve çocuk içinde meydana gelen saldırganlığı yaşaması, bir anlaşmazlık esnasında saldırganlığın sergilenecek en olası davranış olduğunu benimsemesi ve daha öncesinde saldırgan oluşumlu davranışlar göstermesi gibi etmenlerden meydana geldiği açıklanmıştır (Riggs ve O'Leary, 1989).

Riggs ve O'Leary, bağlamsal unsurların bireylerin romantik ilişkilerinde ya da başka olaylarda saldırgan oluşumlarda olmaları üstünde tesir ettiğini açıklamışlardır (Riggs ve O'Leary, 1996). Flört şiddeti oluşumlarının incelemelerinde de ebeveynler içinde saldırgan tutumlara denk gelinmesi, kişinin kendisinin ebeveynlerinin saldırgan tutumlarına maruz olması (Riggs ve diğerleri, 1990), alkol alma, sinir, stres, kıskançlık (Makepeace, 1981), daha önce olan saldırgan tutumlar sıkıntı giderme yetenekleri (Riggs ve ark., 1990), kişilik niteliklerinden saldırganlık ve düşük benlik saygısı ve bir anlaşmazlık esnasında saldırgan tutumlarda olabileceğinin beklenmesi (Stets ve PirogGood, 1987), ilişkiden alınan tatmin hali(Ray ve Gold, 1996) gibi unsurların flört şiddetiyle bağlantılı olduğu neticesine erişilmiştir

Flört ilişkisi bünyesinde beraberlik sağlanan bireyin saldırgan tutumlarına maruz kalınması, bireylerin saldırgan tutumlar göstermesinde mühim bir etken halindedir (Harned, 2002). Flört şiddeti incelemelerinde şiddetin çift taraflı şekilde olmasından devamlı söz edilmektedir. Bu söz konusu yapı, bir bireyin hem şiddet görmesi hem de şiddet gösteren olması, fail olmasına çıkmaktadır (Sharpe ve Taylor, 1999). O'Keefe (1997) kendi incelemesinde, şiddet tutumları gösteren kadın bireylerin ve erkek bireylerin eş biçimde şiddet gördükleri neticesine erişmiştir. O'Leary ve Slep (2003) de psikolojik olarak ve fiziki olarak saldırganlık tutumları üstünde karşılıklı şekilde sergilenen şiddetin çok kapsamlı bir tesiri olduğunu açıklamıştır. Cyr ve arkadaşları da (2006) eş biçimde kendi incelemelerinde psikolojik oluşumlu şiddetin yaklaşık olarak %90'dan fazlasının iki taraflı halde şiddet tutumlarının çok kuvvetli bir tesirinin bulunduğunu, psikolojik oluşumlu şiddetin iki taraflı gösterilen şiddet halinin taraflarını oluşturduğunu ifade etmişlerdir (Luthra ve Gidycz, 2006).

Flört şiddeti üstünde ayırt edici olan unsurlardan bir diğerinin de ilişkinin süresi olduğu açıklanmaktadır (Deal ve Wampler, 1986). Saldırgan oluşumlu tutumların daha uzun vakittir süren ilişkilerde daha fazla yaşandığı fark edilmektedir (Rapoza ve Baker, 2008). Stets ve Pirog-Good (1987) da eş biçimde araştırmalarında şiddet tutumlarının daha ciddi halde bir yapı haline ve daha uzun zamandır süren ilişkilerde daha fazla yaşandığına ulaşmıştır. Ciddi olan ilişkilerin bireylerin birbirlerini uzun süredir tanıması birbirlerine yönelik daha temel bir bağlılık göstermeleri, birbirlerinin güvensizlik yaşadıkları durumları, zayıflıklarını bilmeleri ve karşılarından ne istediklerini bilmeleri gibi evlilik ortamında eş nitelikler barındırdığını ifade etmişler. Bir ilişki halinin ne derece ciddiyet gösterdiğini, kadın bireylerin ve erkeklerin şiddet içinde olmaları veya şiddet uygulamaları üstünde kapsamlı bir tesiri bulunduğunu açıklamışlardır. Eş zamanda birden çok bireyle beraber olan kişilerin ilişkilerini ciddi halde sürdürmeleri, bu sebeple de şiddetin meydana gelme miktarlarının çok daha az olduğunu ifade etmişlerdir. Bireylerin az insanla beraber olmasının ise şiddet mağduru olma tehlikesini çoğalttığını neticesine varmışlardır. Miller (2011) ise ilişki halinin ciddi olması ya da olmamasının mühim olmadığının üstünde durarak uzun zamandır olan ilişkilerin hem kadın bireyler hem

de erkek bireyler için şiddet noktasında seçici unsurlardan bir tanesi olduğunu ifade etmiştir. Cinsel bir saldırı durumunda ise cinsel saldırıya uğrayan bireylerin daha çok kısa vakitli, gelip geçici ilişkiler içinde olduğu durumun tersine, psikolojik olarak saldırıya kurban giden insanların daha ciddi ve uzun vakitli ilişki bünyesinde oldukları sonucuna erişilmiştir (Harned, 2002). Harned'ın (2002) bulguları, Muehlenhard ve Linton (1987) tarafından ifade edilen, cinsel saldırı kurbanı sayılan kişilerin daha az miktarda görüşme yaptığı bireyler açısından cinsel saldırıya uğramaları inceleme neticesi ile tutarlılık sergilemektedir

3.7.2. Bağlanma Teorisi

Bağlanma teorisini barındıran bireyler, bağlanma tutumunun ilerlemesi esnasında meydana gelen bazı sapma durumlarını veya söz konusu tutumun ilerleme gösterememesinin, psikolojik olarak rahatsızlıklara sebebiyet verdiğini vurgulamaktadırlar (Bowlby, 1979). Kişiler açısından daha üstün şekilde sayılan başka bireylerle yakınlık gösterme ve söz konusu yakınlığı devam ettirme tutumlarını kapsayan her bir tutum Bowlby (1979) açısından bağlanma tutumu şeklinde izah edilmiştir. Bebekle ilgilenen, bebek ile devamlı şekilde vakit geçiren bebekle arasında bir sosyal olarak bağlantı olan birey ya da bireyler temel olarak bağlanma figürü şeklinde açıklanabilir, anne olmak durumunda değillerdir (Bowlby, 1979).

Bağlanma durumu belli bir yaşa erişildiği zaman son bulan tutumlar dizisi olarak geçmemektedir, yaşam boyu sürer (Bowlby, 1969). Bireylerde yaş ilerledikçe düşmesi istenen bu tutum örüntüleri, bireyler hastalığa yakalandıkları ve bunun gibi durumlarda yeniden meydana gelebilir (Bowlby, 1973). Bağlanma durumunun meydana gelmesine, devam ettirilmesine, tekrardan oluşturulmasına, tamamlanmasına ya da hasara uğratılmasında yoğun oluşumlu duygular yol gösterir. Bağlanma halinin oluşturulması, devam ettirilmesi, tekrardan oluşturulması, tamamlanması olumlu duygularla denkleştirilirken; hasara uğratılması yok olması,

yok olması ile tehdit edilmesi gibi evreler, sıkıntı, üzgünlük, öfke duyma gibi negatif oluşumlu duyguları meydana getirir (Bowlby, 1973).

Ebeveynleri bünyesinde rahatsız edici düzeyde baskı altında bulunan, kendi olma ve diğerleri modelleri ile bağlantılarla ilgili yanlış model olan aileleri bulunan bireyler endişeli niteliklere sahip olma meylinde bulunurken; bu olayların tersi şekilde ailelerine güven duyan bireyler daha sabit halde ve onlara güven duyan bireyler halindedirler (Bowlby, 1973). Bağlanma teorisi için bebeklikten birincil bakım gösteren bireylerle erken evre etkileşimleri, bireylerin gelecek zamanda da sağlayacakları etkileşim biçimleri ve kendini algılayabilmelerini yönlendirmektedir. Bağlanma tutumları ileri zamanda bireylerin hayat arkadaşlarına dair tutumlarını ve beraberinde kendileri birer ebeveyn sayıldıklarında çocuklarına dair tutumlarına tesir oluşturan sosyal oluşumlu davranışlar bütünüdür (Bowlby, 1969).

Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall (1978), çocuk birey ve bağlanma figürü bünyesinde ilerleme gösteren bağlanma stillerini güvenli şekilde, kaygılı şekilde ve kaçınmacı şekilde bağlanma olarak kategori haline getirmişlerdir. Bowbly (1973) ise bireylerin, kendileri ve başkaları ile alakalı pozitif ve negatif şekilde faaliyet modelleri meydana getirdiğini ortaya atmış, Bartholomew ve Horowitz de (1991) söz konusu içsel faaliyet modellerinden, dörtlü şekilde bölümlere ayrılmış bir bağlanma modeli oluşturmuşlardır. Kaçınmacı stili ise korkulu olan ve kayıtsız şekilde ikiye bölmüşlerdir (Bartholomew ve Shaver, 1998). Bireylerin onlarla alakalı pozitif model, kendilerinin değer görmeye ve desteklenmeye değer sayıldıklarını dile getirirken; negatif model bireylerin kendilerinin sevgi görüp görmediklerine dair emin olmama ve kaygı halini simgelemektedir. Kendilik modeli ise yakın temasta olunan bireylerin onay vermesine bağımlı şekilde ve kaygı durumu ile alakalıdır. Bireylerin başka bireyler ile alakalı pozitif içsel faaliyet modelleri o bireylerin güven duyulabilir ve erişilebilir bireyler olduklarının üstünde dururken; negatif durum güven gösterilmeyecek, erişilemeyecek bireyler olduklarını ifade etmekte ve bireylerin yakın bağlantıdan uzak durmalarına sebebiyet vermektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Hazan ve Shaver (1987) ise romantik seviyede olan ilişkilerin de birbirine bağlı olmanın meydana geldiği bir bağlanma evresi sayıldığını açıklamışlardır. Bireylerin erken evrelerinde bağlanma figürü ile sağladıkları bağlanma etkileşiminin, romantik ilişki bünyesinde beraber olan bireye dair bağlanma etkileşiminde de oluşacağını ifade etmişlerdir. Söz konusu evrenin her bir kişi bünyesinde çok fazla değişik biçimde tecrübe ettiğini çünkü her bireyin bağlanma germişinde çok fazla değişkenin bulunduğunu görmüşlerdir. Hazan ve Shaver (1987), meydana getirdikleri inceleme neticesinde, bebeklerin işaretlerine, mesaj durumlarına, gereksinimlerine tutarlı şekilde ve onu idrak ederek, gereksinimine cevap verebilir biçimde yanıt oluşturabilen bakım gösteren bireylerle büyüyen bireylerin sağlıklı şekilde etkileşim sağlamalarına ve bu etkileşimleri güvene odaklı, arkadaş halinde, sevgi içinde, mutlu etkileşimler olarak isimlendirdiklerine ve uzun soluklu olan ilişkilerde olduklarına erişilmiştir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). E olarak söz konusu kişilerin yaşadıkları stres oluşturucu durumlara daha yapıcı halde tepki gösteren, beraber oldukları bireye dair güven hissi duyan, yakınlık ve bağlılık halinden sıkıntı hissetmeyen ve devamlılığı bulunan bir güven hissini barındıran, yalnız bırakılacağına yönelik kaygı beslemeyen insanlar oldukları ifade edilmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). Başka bir açıdan bakım gösterenler bünyesinde gereksinim döneminde tutarsız biçimde gösterilen veya gereksinimlerine bir cevap alamayan insanların sağlıksız biçimde etkileşimler meydana getirdikleri, güvensiz biçimde bağlanma sağladıkları açıklanmaktadır (Hazan ve Shaver, 1987). Bireyin, kendilik algı halinin pozitif olduğu ancak başka bireylere dair negatiflik algısının bulunduğu model kayıtsız stil şeklinde açıklanmıştır. Söz konusu modelde bireylerin, kendilerini sevilmeye laik bireyler halinde hissettikleri, özgürlüklerine düşkün halde oldukları ve öteki bireyler tarafından üzüntüye girmemek için onlarla sağlanacak yakınlık durumundan uzak durdukları ifade edilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Saplantılı şekilde bağlanma halinde bulunan insanların, başka insanlarla alakalı pozitif fikirler barındırırken, kendileriyle alakalı negatif fikirler hissettiklerinden ötürü, kendilerini sevilmeye laik insanlar olarak görmediklerinden, bu yüzden devamlı şekilde başka insanların onayı için emek verdiklerinden söz edilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Hazan ve Shaver (1987) tarafından meydana getirilen üçlü bağlanma halinden kaygılı şekilli bağlanma durumu ile eş nitelik

sergilemektedir (Feeney, 2016). Korkulu bağlanma stili için ise hem bireyin kendisiyle alakalı hem de başka bireylerle ilgili negatif fikirlere sahip olması nitelikleriyle izah edilmektedir. Bireyin, kendisine dair sevilemez bir kişi olduğuna dair, başka bireylerin de güven duyulmayan ve reddedici bulunduğuna dair bir düşünceyi barındırdıklarından ve başka bireyler tarafından reddedilme ihtimaliyle denk gelmemek için onlarla yakın şekilde bağlantı kurmadıklarından söz edilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Hazan ve Shaver (1987) tarafından meydana getirilen kaçınmacı bağlanma stiliyle eş nitelik sergilemektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Brennan, Clark ve Shaver (1998), kaygı hali ve kaçınma boyutu halinde iki evreden meydana gelen modelin dört unsurdan oluşan bağlanma stillerini daha faydalı şekilde açıkladığını ifade etmişlerdir.

Bireyler yeni bir ilişkiye adım attıklarında, bir ilişki bünyesinde ne şekilde tutum göstereceklerini, söz konusu ilişki ile ilgili hangi fikir üstünde duracaklarını ne hissedeceklerini ayarlayan birtakım şahsi ve kişiler arası birikim durumlarını, geçmiş yaşantılarını da kendileri ile beraber o yeni ilişkiye aktarırlar. Bağlanma teorisi de romantik bir ilişki bünyesinde olan bu yetişkin bireylerin geçmiş zamanda tecrübe ettikleri şahsi ve kişiler arası bağlantılardan ne şekilde tesir altında kaldıklarını izah etmek adına bir önder halindedir (Collins, 1996). Flört şiddeti kısmında meydana gelen incelemelerde, bireylerin yaşadıkları romantik ilişkilerin yapısını izah etmek için çoğunlukla bağlanma teorisine yönelindiği fark edilmektedir (Ulloa, Martinez-Arango ve Hokoda, 2014).

3.8. Flört Şiddetini Kolaylaştıran Faktörler

3.8.1. Yaş

Yakın etkileşimde olan ölümcül bulunmayan şiddete en çok maruz kalan yaş topluluğu 16-24 yaş içinde olan kadınlardır (Taylor ve Sorenson, 2004). İncelemeler şiddetin en fazla genç çiftler tarafında meydana geldiğini bulmaktadır. Bir

incelemede genç çiftlerin yaklaşık olarak %90'nın yakın ilişki içinde oldukları bireye psikolojik olarak agresyon hali gösterdiği bulunmuştur (Muñoz-Rivas, Graña, O'Leary ve González, 2007). Çoğunlukla fiziksel olarak agresyonun psikolojik olarak agresyonu takip etmekte bulunduğu düşünülürse, durumun sıkıntısı fark edilebilir. Lise döneminde yaklaşık %10-25 arasında farklılık gösteren şiddet düzeyi üniversite döneminde %20-30'a yükselmektedir. İlerleyen yaş ile şiddet gösterici ve mağduru olma ile ters orantılı şekilde bulunduğu görülmüştür. Erişkinliğe gelindikçe ilişki halinde şiddet düşmektedir (Makin-Byrd, 2009). 16-24 yaşları bünyesinde geç kadın bireyler başka yaş topluluklarında olan kadın bireylere dair dört kat fazla cinsel saldırıya maruz kalmaktadır. Söz konusu yaş topluluğunda, saldırgan genellikle tanıdık ya da flört halinde oldukları bireylerdir. Ek olarak tecavüz girişimini yaşamış bireyler üniversite döneminde tecavüze uğrama ihtimalleri de 2 kat yüksektir (Hind, 2010). Şiddet tutumlarının ileriki senelerde kalıcı bir davranış halini alması ve normal sayılması büyük bir risk göstermektedir (Wolfe, Scott ve Crooks, 2005).

3.8.2. Cinsiyet

İncelemeler fiziki şiddet olduğu durumda her iki cinsiyet halinin de mağdur olan ve saldıran rollerinde bulunduğunu sergilemektedir (Straus, 2008). Kadınlar ve erkekler eşit düzeyde şiddete mağduru bulunduklarını açıklasalar da kadın bireyler erkeklere oranla daha yüksek fiziki şiddete maruz kalma halindedir (Foshee, 1996). Cinsel istismar olduğu durumlarda her yaş topluluğunda kadın bireyler mağdur halindedir. Kadın bireyler erkeklere orana daha fazla cinsel saldırıya uğradıkları ve erkek bireylerin cinsel saldırı gösteren oldukları ifade edilmektedir (Foshee, 1996). Çocukluk zamanında kötü davranış ile karşılaşma durumu bulunan erkek bireylerin, flört ettikleri insanlara, fiziksel istismar ve tehdit oluşturan tutumlar gösterme tehlikesi oldukça fazladır. Kırsal alanda hayat sürdürenlerin flört ilişkilerinde mağdur hale gelme tehlikeleri kent merkezinde ve çevresinde hayat sürdürenlere odanla daha yüksektir (Gover, 2004).

3.8.3. Mağdur Kişinin Özellikleri

Şiddet mağdurları üstünde yapılan araştırmalara göre mağdur olmayı izah eden iki teori bulunmaktadır:

Heterojenite Modeli Teorisi: Bireyin şiddet mağduru olması durumunu, onun kişilik niteliklerinden ötürü olduğunu ortaya atar (Taylor ve Soreson, 2004).

Bölgesel Bağımlılık Teorisi: Bireyin şiddet yaşadıktan sonra farklılaştığını ortaya atar. Yaşadığı şiddet halinden sonra depresyon yaşar ve savunmasız bir hal alır. Geçen zaman ile beraber şiddet halini normal bir hayat şekli diye düşünür (Taylor ve Soreson, 2004).

Flört halinde mağdur olma hali kadınlık-erkekliğe yönelik araştırıldığı zaman: kadın bireylerin şiddet mağduru konumunda olmaları yaşlarının küçük olması, çocukluk dönemi istismar durumu, dağılmış bir aile ortamı, düşük ebeveyn eğitim seviyesi, suç göstermeye meyilli yapı hali, cinsel ilişkiye girme ve fiziki şekilde immatür halinde bulunmayla ilişki geçmiştir (Spriggs, 2009). Ataerkil odaklı ailelerde yetişen kız bireylerde fiziksel, cinsel ve duygusal şekilde şiddet görme ihtimali fazladır. Genç erişkinlerde ise mağdur arkadaş bulmak flört esnasında şiddet yaşama ile kuvvetli şekilde bağlantılıdır (Spriggs, 2009). Bu olay yalnızca flört şiddeti haliyle değil bireyin şahsına dair intihar fikirleriyle de alakalı haldedir (Jackson, 1999).

Aile bünyesinde şiddete tanık olan bireyleri ebeveynlerinden birinden çocuk yaşta şiddet görenler, flört evresinde şiddet göstermeye bağlı halde sayılmıştır (Foshee, Linder, MacDougall ve Bangdiwala, 2001). Aile üyelerinin ilgi gösterdiği genç bireyler, sıkıntılı davranış halinden korunur haldedirler. İncelemeler dağılmış ailelerin ilgi noktasında noksan olması sebebi ile genç bireyin şiddet mağduru olma olasılığının fazla olduğunu ifade etmektedir.

3.8.4 Toplumsal Cinsiyet ve Flört Şiddeti

Toplumsal cinsiyet ve flört şiddeti ile ilgili alan yazın incelendiğinde flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Flört şiddeti ile toplumsal cinsiyet kalıp yargıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Wills ve ark. (1996) tarfından "Geleneksel/Eşitlikçi Cinsiyet Rolü Envanteri" (Traditional/Egalitarian Sex Role Inventory) kullanılarak 120 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir çalışmada kadının erkekten daha mağdur olduğu ortaya konmuştur (Yumuşak, 2015).

Toplumsal cinsiyet kavramı; kadın ve erkeğe toplum ve kültür tarafından atfedilmiş, belirlenmiş ve her iki cins tarafından da benimsenmiş rol, görev, hak, sorumluluk ve davranışları tanımlamakla birlikte; kadın ve erkek için belirlenen bu rol, görev, hak, sorumluluk ve davranışlar kültürden kültüre değişkenlik gösterebilmektedir (Sabuncuoğlu, 2006).

Görüldüğü gibi toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyeti de içine alan karmaşık bir yapıdır. Biyolojik cinsiyet doğuştan getirilirken, toplumsal cinsiyet biyolojik farklılıklardan dolayı değil, kadın ve erkek olarak toplumun bireyi nasıl gördüğü, nasıl algıladığı, nasıl düşündüğü ve nasıl davranmasını beklediği ile ilgili bir kavramdır. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları arasındaki temel farklılıklar şu şekildedir; cinsiyet doğal, biyolojik ve değişmeyen bir durumken; toplumsal cinsiyet sosyokültürel, değişken ve eril ve dişil niteliklere işaret eden bir durumdur (Bhasin , 2003).

Kalıp yargılar belirli kişisel özellikler ve kategorilere dahil bir topluluk hakkında, toplumun genelinin sahip olduğu inançlardır (Baumsesister ve Bushman, 2008). Başka bir tanıma göre kalıp yargı bir gruba yönelik, toplumun bilgi, inanç ve beklentisini içeren bilişsel yapı ve süreçler (Dökmen, 2012); o grubun bütün üyelerinin özellikleri ile ilgili toplumun organize inançlarıdır (Golombok ve Fivush, 1996). Bu tanımlar kalıp yargının genel tanımlarıdır, toplumsal cinsiyet kalıp

yargılarına ilişkin tanım ise şu şekildedir: Toplumun kadın erkekte var olmasını beklediği özelliklere toplumsal cinsiyet kalıp yargıları denir (Dökmen, 2012). Toplum tarafından kadın ve erkeğe uygun görülen rol ve davranışlara cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargılar, iki cinsiyet arasından birini diğerinden daha fazla nitelendiren özelliklere ise cinsiyet özelliklerine ilişkin kalıp yargılar denir (Dökmen, 2012).

Hilton, Harris, and Rice (2003) 212 ergen üzerinde cinsiyet rolü tutumları, saldırganlık türleri, failin cinsiyetini, mağdurun cinsiyetini bireyin şiddetle kendi deneyimini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde geleneksel cinsiyet rolüne sahip olduklarını bulgulamışlardır. Bu çalışmada fiziksel ve cinsel flört şiddeti araştırılırken, psikolojik flört şiddeti incelenmemiştir. Araştırmacılar ayrıca bu çalışmada kendini fail olarak gösterenlerin oranının mağdur olarak gösterenlerin oranından daha düşük olduğunu bulgulamışlardır (Yumuşak, 2005).

Üniversite öğrencilerinden oluşan örneklemler üzerinde yapılan başka çalışmalarda ise genel flört şiddeti ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algı arasındaki ilişki incelenmiştir (Berkel, Vandiver & Bahner, 2004; Coleman & Stith, 1997). Coleman ve Stith (1997) tarafından 155 kadın hemşirelik öğrencisi üzerinde yapılan çalışmanın sonucuna göre flört şiddetinde kadınların mağdur olmalarının belirleyicilerinden birisi cinsiyet rollerinde eşitlikçi düşüncelere sahip olmalarıdır. Bu çalışmanın sınırlamalarından birisi sadece kadın hemşirelik öğrencileri üzerinde yapılmasıdır o yüzden tüm üniversite öğrenci popülasyonuna genellemek biraz güçtür; diğer bir sınırlılığı ise flört şiddeti açısından erkekten kadına yönelik olan şiddeti araştırmasıdır (Coleman ve Stith, 1997).

Forbes, Adams-Curtis, Pakalka ve White (2006) tarafından yapılan bir araştırmaya göre kadınlar hakkında cinsiyetçi tutumlara sahip olan bireylerin flört şiddetini kabul düzeyleri de yüksektir. Yine aynı şekilde daha muhafazakâr ya da daha gelenekçi bireylerin kadınlara yönelik şiddeti kabul düzeyleri daha yüksektir

(Brown, Sumner ve Nocera, 2002). Jenkins ve Aube'e (2002) göre psikolojik şiddet faili olmak geleneksel cinsiyet rollerine sahip olmayla güçlü bir şekilde ilişkilidir.

Alan yazın genel olarak incelendiğinde erkeklerin partnerlerine karşı olan davranışlarında daha geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine sahip bir şekilde davrandıkları görülmüştür (Willis, Hallinan ve Melby, 1996), ve ayrıca bazı araştırmalarda kadınların kurban olmasında suçlu kesimin yine kadınlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Hillier ve Foddy, 1993). Belki de erkeklerin daha geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri tutumuna ilişkin bir eğilime sahip olmasından dolayı erkeklerin flört şiddeti kabul düzeyleri ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algıları arasındaki ilişki daha güçlü bulunmuştur (Berkel, Vandiver ve Bahner, 2004).

Fişek, Türk toplumunu "geleneksel, otoriter ve pederşahi" olarak tanımlamaktadır. Fişek'e göre, Türkiye'de nesiller arası hiyerarşinin yanı sıra toplum, ataerkil düzen ya da cinsel rol hiyerarşisi üzerine kuruludur. Cinsler arası ilişkiler erkeğin üstünlüğü; kadının ise değer, itibar ve güç bakımından düşük konumu üzerine oturmaktadır (Yüksel, 1999).

Engels'e göre, kadın ve erkek arasındaki asıl ayrım üretim ilişkisine dayanmaktadır. Kadınların üretime katkılarının az, erkeklerin taşınmaz mallar üzerindeki denetiminin çok olduğu toplumlarda, kadınların etkinliği evle ve çocuk bakımıyla sınırlı kalmaktadır. Tolan, kapitalist üretim biçiminin yaygınlaşmasıyla geleneksel aile yapısının başkalaştığını, ancak, Türkiye'de bu başkalaşımın daha çok ailenin erkek üyeleri ile sınırlı kaldığını ileri sürmektedir. Ataerkil toplumlarda başat olan geleneksel ideolojinin cinsiyetçi iş bölümü, kadını ev işlerinden ve çocuk bakımından sorumlu tutmaktadır. İdeolojinin bu yönlendirmesi sonucu kadın toplumsal üretime katılmaktan uzaklaşmakta ve küçük yaşlardan bu yana öğretilip benimsetilen toplumsal cinsiyet kalıplarına uyum sağlamaktadır. Dolayısıyla, Türkiye'de ataerkil yapının izlerinin hala var olduğu söylenebilir (Yüksel, 1999).

Özetlenecek olursa, Türkiye koşullarındaki toplumsal cinsiyet kalıpları hala ataerkil sistemin izlerini taşımaktadır. Kadından beklenen çalışıyor bile olsa evi ve

çocuklarıyla ilgili olmasıdır. Erkekten ise her zaman atak, girişken, özce her anlamda güç sahibi olması beklenmektedir. Başka deyişle, kadının evine ve aile kurumuna bağımlı bir yaşam sürmesi, erkeğin ise dışadönük olması onanmaktadır (Yüksel, 1999).

Toplum yaşayan bir olgudur, kadın ve erkek de bu toplumun bir parçasıdır. Kadın ve erkeğin içinde yaşadığı toplum, içerisinde barındırdığı bu iki cinsiyete ilişkin değişmez kalıp yargılar belirlemiştir. Bu kalıp yargılar içerisinde "kadın hakkediyorsa erkeğin şiddet uygulaması normaldir" ve "kadın eşinden dayak yiyorsa bu durumu saklamalıdır" şeklinde kalıp yargılar da mevcuttur (Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Eroğlu ve Taşkın, 2007). Türk toplumunun genel yapısına bakıldığında erkeklerin genel olarak ilişkilerde güç ve iktidarın sahibi olduklarına ilişkin bir kalıp yargı varken, kadınların bu gücü kabul edici, kendilerine karşı uygulanan şiddet içerikli davranışı kabul edici bir kalıp yargıya sahip oldukları görülmektedir (Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Eroğlu ve Taşkın, 2007). Flört ilişkileri açısından da bu tarz kalıp yargılara sahip olma ilişkilerde sorunlara yol açabilir ve çiftler birbirlerine fiziksel ve psikolojik şiddet uygulayabilir. Hatta flört şiddeti uygulamada ve flört şiddetini kabullenmede toplumsal cinsiyet rollerinin rolü çok fazladır (Aslan ve diğerleri, 2008).

3.8.5. Toplumsal Cinsiyet ve Flört Şiddeti ile İlgili Literatür Araştırması

Flört şiddeti üzerine uluslararası ve yerli alan yazın incelendiğinde, araştırmaların risk faktörleri üzerine yoğunlaştığı gözlenmiştir. Risk etmenlerinin ise flört şiddeti uygulama ve mağduru olma bakımından incelenmesi dikkat çekmiştir. Bu kısımda, flört şiddeti uygulama ya da mağduru olma üzerine risk etmenleri çeşitli alanlarda yapılan araştırmalar çerçevesinde özetlenmiştir (Baltalarlı, 2020).

Capaldi ve arkadaşları (2012) yakın partner şiddeti ile ilişkili olabilecek risk faktörlerini araştırmak amacıyla 228 makaleyi içeren kapsamlı bir gözden geçirme çalışması gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışma kapsamında dinamik gelişim sistemi perspektifini baz alarak makaleler kategorize edilerek üç temel kategori oluşturulmuştur. Risk faktörleri; partnerin bağlamsal özellikleri (demografik, mahalle/topluluk ve okul), partnerin gelişimsel özellikleri (aile, akran, psikolojik ve bilişsel) ve ilişkinin özellikleri olarak organize edilmiştir. İleri yaşlarda şiddet riskinin düştüğü gözlenen çalışmalar bulunurken, şiddet riskinin ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde en yüksek seviyeye ulaştığı belirtilmektedir. İşsizlik, düşük gelir seviyesi romantik ilişkilerde şiddeti yordayan bir etken olarak yer almaktadır. Buna ek olarak, azınlık bir gruba dahil olmak ve yüksek stres seviyesi de şiddet ile ilişkili bulunmuştur. Buna karşın, topluluk ve mahalle kültürü ile yakın partner şiddeti üzerine çalışmalar arasında ortak bir sonuç bulunamamıştır. Aile kökeninde aile içi şiddete maruz kalma ve çocukluk döneminde istismar deneyimi risk faktörü olarak değerlendirilmektedir. Ebeveyn çocuk ilişkisi çerçevesinde ise gözlem ve destek gibi olumlu unsurların koruyucu olduğu tespit edilmiştir. Akran ilişkisi bakımından ergenlik döneminde flört şiddeti deneyimi risk, arkadaşlık kalitesi ise koruyucu bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Sosyal destek koruyucu, sosyal izolasyon ise risk faktörü olarak yer almıştır. Psikopatoloji üzerine çalışmalarda; depresyon, madde kullanım ve antisosyal davranışların şiddet deneyimi konusunda risk unsuru olarak değerlendirilmiştir. İlişki özellikleri arasından ilişki durumu şiddet deneyimi ile bağlantılı bulunmuştur. Bu duruma ek olarak düşük seviyede ilişki doyumu ve yüksek seviyede çatışmaya sahip çiftlerin şiddet deneyimleme riski artmaktadır. Cinsiyet ile risk faktörleri incelendiğinde, romantik ilişkide şiddet deneyimi konusunda farklılıklardan çok benzerliklerin bulunduğu tespit edilmiştir.

2020 yılında yayımlanan TÜİK istatistiklerine bakıldığında; Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2019 yılında yapmış olduğu çalışma sonucunda Türkiye'de hayatının herhangi bir döneminde eşi ya da partneri tarafından fiziksel şiddet gören kadın nüfusunun %39,5 olduğunu belirtmiştir. Bu tabloya baktığımız zaman diyebiliriz ki; Türkiye de 10 kadın içerisinden 4 tanesi eşi veya partnerinden fiziksel şiddet görmüştür (Ayhan, 2020).

Flört döneminde fiziksel şiddetin kadın ve erkek üzerinde ki etkileri araştırılmak istenmiş ve 16 ülkede 31 üniversitede araştırma yapılmıştır. Flört ilişkisi döneminde kadın ve erkekte fiziksel şiddetin yaygınlığıyla alakalı bir araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmada geçtiğimiz 12 ay içerisinde fiziksel şiddete maruz kaldığını ifade eden katılımcılardan oranı en düşük olan üniversite %17 dir. En yüksek orana sahip üniversite %44,7'lik bir oran olarak hesaplanmıştır. Aynı araştırmada 31 üniversite içerisinden 21 tanesinde kadın katılımcılar flört dönemlerinde erkeklere oranla daha fazla fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. (Straus, 2004).

Fiziksel ve cinsel şiddetin görülme sıklığının araştırıldığı bir çalışmada 10 ülke ve 15 yerleşim yeri incelenmiştir. Bu araştırmada ilişkide gerçekleşen fiziksel şiddetin bir insanın yaşamı süresince yaygınlığı %13 ile %61 arasında olduğu hesaplanmıştır. (Garcia-Moreno, Jansen, Ellsberg, Heise ve Watts, 2006).

Diğer bir çalışma olarak, Duval, Lanning ve Patterson (2018), Amerika Birleşik Devletleri'nde üniversite öğrencilerine özgü flört şiddeti alanında risk faktörlerini araştırmak amacıyla bir derleme yayınlamışlardır. Bu çalışma, dahil edilme kriterleri ile beraber 2006 ile 2016 arasında yayınlanmış 23 makaleden oluşmaktadır. En dikkat çekici bulgu; flört şiddetinin tanımının çalışmalar arasında değişim göstermesi sebebiyle, flört şiddetinin türleri ve yoğunluğu bakımından farklılıklar göstermesidir. Paralellik gösteren bulgular arasında kadınların flört şiddeti uygulama veya mağdur olma bakımından daha fazla deneyimleme eğilimi yer almaktadır. Bu anlamda yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır. Riskli cinsel davranışlar veya madde kullanımı gibi kişisel farklılıkların, nesiller arası şiddet geçişi gibi aile ile ilişkili risk faktörlerinden daha fazla ele alındığı göze çarpmaktadır. Buna ek olarak, sosyal ve akran ilişkileri üzerine bulgulara göre, erkek akran gruplarının flört şiddeti için risk grubunda olduğu ifade edilirken bu grupların, kadınlara yönelik şiddeti haklı çıkaracak inançları temsil etmesi vurgulanmıştır. Son olarak ise "hook up" olarak ifade edilen bağlanma olmadan cinsel birliktelik kültürünün altı çizilerek bu alanda çalışmalara ihtiyaç olduğu ifade edilmiştir (Baltalarlı, 2020).

Çiftler arasında meydana gelen psikolojik şiddeti inceleyen bir çalışma olarak Baker ve meslektaşları (2018), 120 üniversite öğrencisi çift ile öz kontrolün duygusal ve sözel saldırganlık ile ilişkisini incelemişlerdir. Bulgulara göre, öz kontrol arttıkça duygusal ve sözel saldırganlığın azaldığı görülmüştür. Ayrıca Gonzalez-Mendez ve arkadaşları (2018), İspanyol öğrencilerin romantik ilişkilerinde deneyimledikleri psikolojik şiddet ve çatışma çözme becerileri hakkında yaptıkları bir araştırmada; bireylerin ilk kötüye kullanılma içeren ilişkide verdikleri tepkilere göre sonrasındaki tepkilerinin ve çatışma ile başa çıkma biçimlerinin değişim gösterdiğini bulmuştur. İşlevsiz çatışma çözümü biçimlerini benimseyen bireylerin kimi farklı ilişkilerde de benzer örüntüyü gösterirken kiminin bu örüntüyü devam ettirmediği görülmüştür. Bu nedenle, farklı tepkileri incelemeyi hedefleyen çalışmalara ihtiyaç bulunduğu söylenebilir (Baltalarlı, 2020).

Ülkemizde son yıllarda yapılan çalışmalarda, flört şiddeti alanında risk faktörleri incelenmiştir. Demografik özellikler, ilişki kalitesi baz alınarak incelemeler ve flört şiddetine yönelik tutumlar hakkında araştırmalar mevcuttur (Demirtaş ve diğerleri, 2017; Karatay ve diğerleri, 2017; Kepir-Savoly ve diğerleri, 2014). Cinsiyet farklılıkları incelendiğinde, kadın üniversite öğrencilerinin ilişkilerinde deneyimledikleri psikolojik istismarın çoğunlukla kıskançlık konusunda olduğu ve bu durumu istismar olarak algılamadıkları tespit edilmiştir (Demirtaş ve diğerleri 2017). Buna ek olarak Hatipoğlu (2010), üniversitelerde yaptığı çalışmalarda kadınların fiziksel istismar açısından mağdur, duygusal istismar açısında ise saldırgan konumda bulunduğunu ortaya koymuştur.

Buna karşın Karatay ve arkadaşlarının (2017) flört şiddetine yönelik tutumları incelemek amacıyla yaptığı çalışmaya göre, kadınların şiddet ile ilgili farkındalığının erkeklerden yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca, sosyal yaşamı kısıtlama, aldatma ve kıskanma gibi davranışların erkekler tarafından daha az şiddet olarak algılandığı görülmüştür. Geçmişte şiddete maruz kalma veya şiddete tanıklık etme ile flört şiddeti uygulamanın anlamlı bir ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Yazarlar, genel olarak, üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik farkındalığının düşük olduğundan bahsetmiştir. Dolayısıyla, flört şiddeti konusunda farkındalık kazanmak

çiftler arasındaki şiddeti kabul etme seviyesi ile ilişkilendirilebilir. Bu bağlamda, Kepir-Savoly ve meslektaşları (2014), Türkiye'de üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde deneyimledikleri şiddeti kabul düzeylerini etkileyen faktörleri incelemiştir. Çalışmanın bulgularına göre; cinsiyete göre anlamlı bir fark mevcuttur ve çiftler arası şiddeti kabul düzeylerinin çaresizlik inancı, sevilemezlik inancı ve ilişkinin süresi ile bağlantılıdır. Bu nedenle, çaresizlik ve sevilemezlik inancını değiştirmeye yönelik müdahalelerin, flört şiddetini önlemeye yönelik çalışmalara katkı sağlayacağı tahmin edilmektedir.

2000 yılındaki AB İlerleme Raporu'nun 15. Sayfasında fırsat eşitliği başlığıyla ele alınan bölümde, "Doğu Anadolu başta olmak üzere, kızlar için okullaşma oranlarının düşük olması nedeniyle, okur-yazarlık oranı, kadınlar için %25, erkekler için %6 civarındadır. Kadınların eğitim durumunu iyileştirmek için daha çok çalışma gereği vardır. Muamele eşitliği açısından, AT müktesebatı ile uygunluk henüz sağlanmamıştır. Medeni Kanun ile ilgili olarak, erkekler ve kadınlar arasında belli ölçüde hukuki ayrımcılık (özellikle aileye ve kadınların çalışma yaşamına ilişkin) devam etmektedir. Mevcut rejim, örneğin, kocanın aile reisi olduğunu ve evlilik birliğini tek başına temsil ettiğini öngörür. Böylece koca, aile reisi olarak, çocukların kanuni velayetine sahip olan taraftır. Kadın STK'larının katkılarıyla, Medeni Kanun'da değişiklikler hazırlanmıştır ve halen parlamentoda müzakere edilmektedir. "Töre cinayetleri" dâhil, aile içinde kadınlara karşı şiddet sorunu, hâlâ ciddi bir kaygı konusudur" ifadelerine yer verilmektedir. Bu bağlamda halen önemli eşitsizliklere vurgu yapılmaktadır. Değerlendirme başlığında da, Mevcut Anayasanın kadın-erkek eşitliği garanti ettiğini, buna rağmen eşit muamele ilkesinin uygulanmasını ve icrasını sağlayabilmek için daha çok çabaya gerek olduğuna, kadınların okur-yazarlık oranlarının yükseltilmesi için ve kadınların kentsel istihdamdaki payını arttırmak için yeni eylemlerin hayata geçirilmesi gerektiğine yönelik önerilerde bulunulmaktadır (AB İlerleme Raporu, 2000).

Flört şiddeti ile bunun kabulünde toplumsal cinsiyet rolleri çok etkilidir (Aslan ve diğerleri, 2008). İnan-Arslan, (2002) ülkemizdeki evlenme öncesi romantik ilişkilerdeki şiddetle alakalı unsurları tespit etmeyi hedeflediği araştırmada,

şiddetin kontrol ile cinsiyet rolü tavırlarıyla ilgili olduğunu söyleyen feminist teorinin ve güven olmadan bağlılık yaşayan kişilerin şiddet gösterme ile maruz kalma tehlikelerinin daha çok olduğunu ifade eden bağlanma teorisinin iddialarını test etmiştir. Çalışma neticesinde; erkeklerin kadınlara göre daha çok cinsel şiddet gösterdiği ve fiziki şiddetle karşılaştığı bulunmuştur. cinsiyet rolü tavırlarıyla cinsel şiddet gösterme, fiziki ile cinsel şiddet görme arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Kuvvet tatmini, ruhsal şiddet gösterme ile cinsel şiddete uğramayla negatif yönlü bir ilişki içindedir.

Toplumsal cinsiyet ve flört şiddetiyle alakalı literatüre bakıldığında flört şiddeti ile toplumsal cinsiyet anlayışları arasındaki bağlantıyı ele alan kısıtlı oranda çalışma olduğu görülmüştür (Seelau ve Seelau, 2005). Flört şiddetiyle toplumsal cinsiyet yargıları arasındaki bağlantıyı ortaya çıkarmak için Wills ile diğerleri (1996) tarafından "Geleneksel/Eşitlikçi Cinsiyet Rolü Envanteri"ne başvurularak 120 üniversite okuyan kişi üstünde gerçekleştirilen araştırmada kadının mağduriyetinin daha fazla olduğu anlaşılmıştır.

Yumuşak (2013), üniversitede okuyan kişilerin flört şiddetine dair yaklaşımlarıyla toplumsal cinsiyet yaklaşımları ve narsist kişilik nitelikleri arasındaki bağlantıyı mercek altına almıştır. Çalışma neticesinde; öğrencilerin flört şiddetine dair yaklaşımlarıyla çelişen hisli cinsiyet seviyeleri arasında pozitif yönlü bir bağlantı tespit edilirken, erkeklere yönelik çelişen hislerle flört şiddetine dair yaklaşımları arasında yeniden pozitif yönlü bir bağlantı tespit edilmiştir.

Üniversitede okumayan 128 kişiyle Hillier ile Foddy(1993) tarafından gerçekleştirilen araştırmadaysa kadına dair suçlayan altı öyküden meydana gelen bir senaryoya başvurulmuş ve her birinde kadına dair kötü kullanma ya da hakaretler bulunan bir vaka anlatılmıştır. Bunun neticesinde de erkeklerin klasik toplumsal cinsiyet rolleriyle uyumlu şekilde mağduru suçladıkları görülmüştür (Hillier & Foddy, 1993).

Yıldırım (2006)'ın öğrencilerin özsaygısı ile toplumsal cinsiyet yaklaşımlarının flört şiddetine dair davranışlarına tesirini incelemek için gerçekleştirdiği çalışmada üniversite öğrencisi 749 kişi başvurulmuştur. Çalışma neticeleri uyarınca, kadınların toplumsal cinsiyet rolleri ile flört şiddeti puanları arasında az düzeyde, pozitif yönde ve erkeklerin aynı puanları ise üst düzey seviyede, pozitif yöndedir.

Hilton, Harris ve Rice (2003) 212 gençlik çağındaki kişi üstünde cinsiyet rolü yaklaşımları, saldırganlık çeşitleri, saldırganın cinsiyeti, saldırıya uğrayanın cinsiyetini kişinin şiddetle öz tecrübesini tespit etmek için gerçekleştirdikleri araştırmada, kadınların erkeklere oranda daha üst yüksek oranda klasik cinsiyet rolü içerdikleri görülmüştür. Söz konusu araştırmada fiziki ile cinsel flört şiddeti incelenirken, ruhsal flört şiddeti araştırılmamıştır.

Üniversite öğrencilerinden meydana gelen kişiler üstünde gerçekleştirilen öteki bir araştırmadaysa genel flört şiddetiyle toplumsal cinsiyet rollerine dair algı arasındaki bağlantı mercek altına alınmıştır (Berkel, Vandiver ve Bahner, 2004; Coleman ve Stith, 1997). Coleman ile Stith (1997) tarafından 155 kadın öğrenci üstünde gerçekleştirilen araştırmanın neticesi uyarınca flört şiddetine kadınların daha fazla maruz kalmasının etmenlerinden bir tanesi cinsiyet rollerinde eşitliğe dair fikirlerinin bulunmasıdır. Söz konusu araştırmanın sınırlarından bir tanesi yalnızca kadın öğrenciler üstünde gerçekleştirilmesidir. Bundan dolayı bütün öğrenci nüfusuna sonuçları yaymak zordur; öteki bir sınırlamasıysa flört şiddeti bakımından erkeğin kadına uyguladığı şiddeti konu edinmesidir (Coleman ve Stith, 1997).

Forbes, Adams-Curtis, Pakalka ile White(2006) tarafından gerçekleştirilen çalışma uyarınca kadınlarla ilgili cinsiyetçi tavırları bulunan kişilerin flört şiddetini kabullenme seviyeleri de fazladır. Gene benzer biçimde daha tutucu veya geleneklere bağlı kişilerin kadınlara dair şiddeti kabullenme seviyeleri daha fazladır (Brown, Sumner ve Nocera, 2002; Follingstad, Rutledge, Polek ve McNeill-Hawkins, 1988). Jenkins ve Aube'e (2002) ruhsal şiddet uygulamanın klasik cinsiyet rollerinin bulunmasıyla kuvvetli bir bağlantısı olduğunu ifade etmiştir.

4. YÖNTEM

4.1. Araştırma Yöntemi

Araştırmanın modeli, ilişkisel tarama modeli olarak tasarlanmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımı olarak tanımlanır. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Karasar, 2011).

4.2. Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında çeşitli üniversitelerde öğrenim gören 18-35 yaş aralığındaki genç yetişkinler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi, kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Kolayda örnekleme, ana kütle içerisinden seçilecek örnek kesimin araştırmacının yargılarınca belirlendiği tesadüfî olmayan örnekleme yöntemidir. Kolayda örneklemede veriler, ana kütleden en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanır (Malhotra, 2004, Aaker vd., 2007). 18-35 yaş aralığında yer alan gönüllü katılım gösteren toplam 515 (421 kadın, 94 erkek) genç yetişkin araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

4.3. İşlem

Araştırmanın verilerinin toplanması 2020-2021 eğitim-öğretim yılı COVID-19 pandemi döneminde gerçekleşmiştir. Pandemi nedeniyle yüz yüze uygulama yapılamadığından araştırmacı tarafından çevrim içi bir form hazırlanmıştır. Araştırma izni Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik

Kurulu Başkanlığı'ndan alınmıştır (Karar No:2020.08.09). Araştırma kapsamında katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

4.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği, Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır.

Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği:

García-Cueto ve arkadaşları (2015) tarafından geliştirilmiştir. Bakioğlu ve Türküm (2019) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçekte bireylerin cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumunu belirlemeye yönelik 20 madde yer almaktadır. Ölçek tek boyutlu 5'li Likert tipi (1 = Hiç katılmıyorum - 5 = Tamamen katılıyorum) derecelendirmeye sahiptir. Ölçekte yer alan ilk altı madde doğrudan kodlanmakta ancak son 14 madde ters kodlanarak tüm maddelerden alınan puan toplanarak toplam puan alınmaktadır. Ölçekten alınan puanlar 20-100 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanın yükselmesi toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumun yükselmesi anlamına gelmektedir. Ölçeğin orijinal çalışmasında ölçeğin geçerliliğini belirlemek için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin tek faktörlü bir yapıda olduğu ve faktör yüklerinin .45 - .98 arasında değiştiği ve ölçek toplamının toplam varyansın %67.5'ini açıkladığı görülmektedir. Ölçeğin madde toplam korelasyonlarının .39- .92 arasında değiştiği bulunmuştur. Ayrıca doğrulayıcı faktör analizi sonucunda tek faktörlü yapının doğrulandığı ve iyi düzeyde uyum indekslerinin elde edildiği görülmüştür. Orijinal çalışmada ölçeğin güvenirliği kapsamında Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .99 olarak hesaplanmıştır. Türkçe'ye uyarlanmış ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .88, test-tekrar test güvenirlik katsayısı .77 olarak bulunmuştur (Bakioğlu ve Türküm, 2019) Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması kapsamında yapılan madde analizi sonucunda, madde-toplam korelasyonlarının .37- .68 arasında değiştiği bulunmuştur. Uyarlama

kapsamında yapılan güvenirlik analizlerinden elde edilen bulgular, 15 maddeden oluşan TCRÖ'nin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeği:

2020 yılında Toplu-Demirtaş, Öztemur ve Fincham tarafından Türkçe uyarlaması yapılmıştır. Ölçeğin orijinal adı The Domestic Violence Myth Acceptance Scale (DVMAS) olup, 15 maddelik likert tipi, 3 alt boyut fiziksel şiddet, cinsel şiddet ve psikolojik şiddet altboyutları olan bir ölçektir. Geçerlik çalışmasında, Bartlett'in Küresellik Testi anlamlı, $\chi 2$ (105) = 1,264.74, p = .00, psikolojik için; $\chi 2$ (105) = 819.71, p = .00, cinsel için; ve $\chi 2$ (105) = 1,340.50, p = .00, fiziksel örnekler için. KMO değerleri (psikolojik, cinsel ve fiziksel örnekler için sırasıyla .92, .88 ve .93) bulunmuştur. Varyans değerleri fiziksel şiddet için 47.567%, cinsel şiddet için 37.044%, psikolojik şiddet için 48.802% dir. Güvenirlik katsayısı ise .70 olarak hesaplanmıştır. Ölçek 3 adet vinyetten oluşmaktadır ve senaryolar üzerinden üç alt boyutta Psikolojik Şiddet, Flört Şiddeti ve Cinsel Şiddet olmak üzere çeşitli sorular sormaktadır.

Demografik Bilgi Formu:

Demografik bilgi formu, çalışmaya gönüllü olarak katılan üniversite öğrencilerinin, demografik özelliklerini ölçmek amacıyla araştırmacı tarafından titizlikle hazırlanmıştır. Formda katılımcılara yaş, cinsiyet, doğum yeri, yaşadıkları bölge gibi demografik bilgileri tespit etmeye yarayan toplam 4 soru sorulmuştur.

Veri Analizi

Ölçeklerden elde edilen verilerin analizinde SPSS 24.0 istatistiktik programından yararlanılmıştır. Bulguların yorumlanmasında % 95 güven aralığı ile %5 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Çalışmada ölçek puanları hesaplanmış ve puanların normal dağılıma uygunluğunun belirlemesi için basıklık ve çarpıklık katsayıları incelenmiştir (bkz. Tablo 1). Ölçeklerden elde edilen basıklık ve çarpıklık değerlerinin +3 ile -3 arasında olması normal dağılım için yeterli görülmektedir

(Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; Hopkins ve Weeks, 1990; De Carlo, 1997).

Tablo 1. Normal Dağılım Tablosu

	N	Çarpıklık	Basıklık
Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumu	515	-0,558	-0,093
Flört Şiddetine Yönelik Algı	515	1,541	2,396

Tablo 1'deki değerler incelendiğinde, her bir puanın basıklık ve çarpıklık katsayılarının -3 ile +3 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre puanların normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Puanların normal dağılım göstermesi nedeni ile çalışmada parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ve flört şiddetine yönelik algı arasındaki ilişkiyi incelemek üzere Pearson Korelasyon Katsayısı testi ve Regresyon testi kullanılmıştır. Ölçek puanının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. T testi, 2 gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken ANOVA testi k (k>2) gruplu değişkenlerin analizinde kullanılmıştır.

5. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın hipotezlerini test etmek üzere kullanılan istatistiksel analizlere ve bu analizler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

5.1. Betimleyici İstatistikler

Araştırmanın katılımcılarını tanıtıcı demografik bilgilere ilişkin değişkenlerin frekans dağılımları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıları Betimleyen Demografik Bulgular

		Flört Şiddetine Yönelik Algı					
		Cinsel Flört Şiddeti		Fiziksel Flört Şiddeti		Psikolojik Flört Şiddeti	
		N	%	N	%	N	%
Cinsiyet	Kadın	147	85,0	139	80,8	135	79,4
	Erkek	26	15,0	33	19,2	35	20,6
Yaş	18 - 20	78	45,1	22	12,8	104	61,2
	21 - 25	79	45,7	86	50,0	58	34,1
	26 - 30	10	5,8	29	16,9	7	4,1
	31 - 35	6	3,5	35	20,3	1	0,6
Nüfusa kayıtlı olunan doğum yeri	Karadeniz Bölgesi	14	8,1	18	10,5	11	6,5
	Marmara Bölgesi	36	20,8	54	31,4	32	18,8
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	7	4,0	5	2,9	11	6,5
	Doğu Anadolu Bölgesi	15	8,7	11	6,4	12	7,1
	İç Anadolu Bölgesi	19	11,0	8	4,7	4	2,4
	Ege Bölgesi	14	8,1	16	9,3	9	5,3
	Akdeniz Bölgesi	12	6,9	1	0,6	6	3,5
	Trakya Bölgesi	16	9,2	25	14,5	19	11,2
	Batı Trakya Bölgesi	29	16,8	31	18,0	62	36,5
	Diğer	11	6,4	3	1,7	4	2,4
Şu an ikamet edilen yer	Karadeniz Bölgesi	6	3,5	8	4,7	7	4,1
	Marmara Bölgesi	47	27,2	73	42,4	45	26,5
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	6	3,5	2	1,2	5	2,9
	Doğu Anadolu Bölgesi	10	5,8	5	2,9	6	3,5
	İç Anadolu Bölgesi	25	14,5	6	3,5	2	1,2
	Ege Bölgesi	14	8,1	12	7,0	9	5,3
	Akdeniz Bölgesi	10	5,8	1	0,6	5	2,9
	Trakya Bölgesi	26	15,0	36	20,9	31	18,2
	Batı Trakya Bölgesi	26	15,0	26	15,1	55	32,4
	Diğer	3	1,7	3	1,7	5	2,9

Tablo 2'ye göre cinsel flört şiddetine yönelik algı vinyetini cevaplayan katılımcıların demografik özellikleri incelendiğinde; %85'inin (n=147) kadınlardan, %15'inin (n=26) erkeklerden oluştuğu görülmüştür. Katılımcıların, %45,1'i (n=78) 18-20 yaş, %45,7'si (n=79) 21-25 yaş, %5,8 (n=10) 26-30 yaş ve %3,5 (n=6) 31-35 yaş grubunda yer almıştır. Psikolojik şiddete maruz kalan 139 kişi (%80,8) kadın ve 33 kişi (19,2) erkektir. Son olarak da fiziksel şiddete maruz kalan 135 kişi (%79,4) kadın ve 35 kişi (%20,6) erkektir.

Nüfusa kayıtlı bölge değişkenine göre cinsel şiddete maruz kalan 14 kişi (%8,1) Karadeniz bölgesinden, 36 kişi (%20,8) Marmara bölgesinden, 7 kişi (%4,0) Güneydoğu Anadolu bölgesinden, 15 kişi (%8,7) Doğu Anadolu bölgesinden, 19 kişi (%11,0) İç Anadolu Bölgesinden, 14 kişi (%8,1) Ege bölgesinden, 12 kişi (%6,9) Akdeniz bölgesinden, 16 kişi (%9,2) Trakya Bölgesinden, 29 kişi (%16,8) Batı Trakya bölgesinden ve 11 kişi (%6,4) Diğer bölgelerdendir. Nüfusa kayıtlı bölge değişkenine göre psikolojik şiddete maruz kalan 18 kişi (%10,5) Karadeniz bölgesinden, 54 kişi (%31,4) Marmara bölgesinden, 5 kişi (%2,9) Güneydoğu Anadolu bölgesinden, 11 kişi (%6,4) Doğu Anadolu bölgesinden, 8 kişi (%4,7) İç Anadolu bölgesinden, 16 kişi (%9,3) Ege bölgesinden, 1 kişi (%0,6) Akdeniz bölgesinden, 25 kişi (%14,5) Trakya bölgesinden, 35 kişi (%18,0) Batı Trakya bölgesinden, 3 kişi (%1,7) Diğer bölgelerdendir. Nüfusa kayıtlı bölge değişkenine göre fiziksel şiddete maruz kalan 11 kişi (%6,5) Karadeniz bölgesinden, 32 kişi (%18,8) Marmara bölgesinden, 11 kişi (%6,5) Güneydoğu Anadolu bölgesinden, 12 kişi (%7,1) Doğu Anadolu bölgesinden, 4 kişi (%2,4) İç Anadolu bölgesinden, 9 kişi (%5,3) Ege bölgesinden, 6 kişi (%3,5) Akdeniz bölgesinden, 19 kişi (%11,2) Trakya bölgesinden, 62 kişi (%36,5) Batı Trakya bölgesinden, 4 kişi (%2,4) Diğer bölgelerdendir.

Şu anda yaşadıkları bölge değişkenine göre cinsel şiddete maruz kalan 6 kişi (%3,5) Karadeniz bölgesinden, 47 kişi (%27,2) Marmara bölgesinden, 6 kişi (%3,5) Güneydoğu Anadolu bölgesinden, 10 kişi (%5,8) Doğu Anadolu bölgesinden, 25 kişi (%14,5) İç Anadolu bölgesinden, 14 kişi (%8,1) Ege bölgesinden, 10 kişi (%5,8) Akdeniz bölgesinden, 26 kişi (%15,0) Trakya bölgesinden, 26 kişi (%15,0) Batı

Trakya bölgesinden, 3 kişi (%1,7) Diğer bölgelerdendir. Şu anda yaşadıkları bölge değişkenine göre psikolojik şiddete maruz kalan 8 kişi (%4,7) Karadeniz bölgesinden, 73 kişi (%42,4) Marmara bölgesinden, 2 kişi (%1,2) Güneydoğu Anadolu bölgesinden, 5 kişi (%2,9) Doğu Anadolu bölgesinden, 6 kişi (%3,5) İç Anadolu bölgesinden, 12 kişi (%7,0) Ege bölgesinden, 1 kişi (%0,6) Akdeniz bölgesinden, 36 kişi (%20,9) Trakya bölgesinden, 26 kişi (%15,1) Batı Trakya bölgesinden, 3 kişi (%1,7) Diğer bölgelerdendir. Şu anda yaşadıkları bölge değişkenine göre fiziksel şiddete maruz kalan 7 kişi (%4,1) Karadeniz bölgesinden, 45 kişi (%26,5) Marmara bölgesinden, 5 kişi (%2,9) Güneydoğu Anadolu bölgesinden, 6 kişi (%3,5) Doğu Anadolu bölgesinden, 2 kişi (%1,2) İç Anadolu bölgesinden, 9 kişi (%5,3) Ege bölgesinden, 5 kişi (%2,9) Akdeniz bölgesinden, 31 kişi (%18,2) Trakya bölgesinden, 55 kişi (%32,4) Batı Trakya bölgesinden, 5 kişi (%2,9) Diğer bölgelerdendir.

Araştırmaya katılan katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği ve Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeğinden almış oldukları ortalama puanlara ilişkin betimleyici istatistikler ise Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Ölçek Toplam Puanlarının Ortalaması ve Standart Sapması

	Minimum	Maximum	Ort.	ss
*Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği	1.00	5.00	4.05	0.59
**Cinsel Flört Şiddeti Algı Ölçeği	1.00	6.00	1.57	0.38
***Fiziksel Flört Şiddeti Algı Ölçeği	1.00	6.00	1.98	0.68
****Psikolojik Flört Şiddeti Algı Ölçeği	1.00	6.00	1.92	0.65

**N=515, **N=173, ***N=172, ****N=170*

Tablo 3'e göre katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 4.05±0.59 olarak bulunmuştur. Alınabilecek en düşük (1) ve en yüksek (5) puan dikkate alındığında, genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Öte yandan, katılımcıların Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeği toplam puan ortalaması

1.57±0.38; Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeği toplam puan ortalaması 1.98±0.68; Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algı Ölçeği toplam puan ortalaması ise 1.92±0.65 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en düşük (1) ve en yüksek (6) puan dikkate alındığında, genç yetişkinlerin flört şiddetine yönelik algı düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

5.2. Araştırmanın Hipotezlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci hipotezi olan *"Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsel flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişki var mıdır?"* sorusundaki bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkileri görmek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum	Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algı
Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum	r	1	
	p		
	n	173	
Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algı	r	-.474**	1
	p	0.000	
	n	173	173

**: p<.05; **: p<.01*

Tablo 4'e göre, genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsel flört şiddetine yönelik algıları (r=-0.474) arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumun cinsel flört şiddetine yönelik algıyı yordamasına ilişkin basit regresyon analizi yapılmıştır. Bulgular Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Katsayılar	t	p	R^2
		B	Standart Hata	Beta			
Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algı	Sabit	2.841	0.183		15.551	0.000	**0.224**
	Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum	-0.306	0.043	-0.474	-7.035	0.000	

Model:
F=49.492; p=0.000

Tablo 5'e göre genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsel flört şiddetine yönelik algıları arasındaki ilişkiyi gösteren modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (F=49.492, p<0.05). Cinsel flört şiddetine yönelik algıdaki değişiminin %22'si toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum tarafından açıklanmaktadır. Regresyon katsayısının anlamlılığına dair t testi sonucu ise toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların (β= -0.474, t=-7.035, p<0.05) cinsel flört şiddetine yönelik algı üzerinde negatif yönlü anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın ikinci hipotezi olan *"Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile fiziksel flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişki var mıdır?"* sorusundaki bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkileri görmek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Bulgular, Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum	Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı
Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumu	r	1	
	p		
	n	172	
Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı	r	-.531**	1
	p	0.000	
	n	172	172

**: p<.05; **: p<.01*

Tablo 6'ya göre, genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile fiziksel flört şiddetine yönelik algıları (r=-0.531) arasında orta düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumun fiziksel flört şiddetine yönelik algıyı yordamasına ilişkin basit regresyon analizi yapılmıştır. Bulgular Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Katsayılar	t	p	R^2
		B	Standart Hata	Beta			
Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı	Sabit	4.571	0.320		14.293	0.000	**0.282**
	Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum	-0.639	0.078	-0.531	-8.180	0.000	
Model: F=66.920; p=0.000							

Tablo 7'ye göre genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile fiziksel flört şiddetine yönelik algıları arasındaki ilişkiyi gösteren modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (F=66.920, p<0.05). Fiziksel flört şiddetine yönelik algıdaki değişiminin %28'si toplumsal cinsiyet rollerine

ilişkin tutum tarafından açıklanmaktadır. Regresyon katsayısının anlamlılığına dair t testi sonucu ise toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların (β =-0.639, t=-8.180, p<0.05) fiziksel flört şiddetine yönelik algı üzerinde negatif düzeyde anlamlı yordadığı görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü hipotezi olan *"Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile psikolojik flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişki var mıdır?"* sorusundaki bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkileri görmek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Bulgular Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8: Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algı Arasındaki Korelasyon Analizi Sonuçları

		Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum	Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı
Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumu	R	1	
	P		
	N	170	
Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algı	R	-.685**	1
	P	0.000	
	N	170	170

**: p<.05; **: p<.01*

Tablo 8'e göre, genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile psikolojik flört şiddetine yönelik algıları (r=-0.685) arasında orta düzeyde negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumun psikolojik flört şiddetine yönelik algıyı yordamasına ilişkin basit regresyon analizi yapılmıştır. Bulgular Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	Standardize Olmayan Katsayılar		Standardize Katsayılar	T	p	R^2
		B	Standart Hata	Beta			
Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algı	Sabit	4.781	0.238		20.085	0.000	**0.469**
	Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum	-0.730	0.060	-0.685	-12.172	0.000	

Model:
F=148.165; p=0.000

Tablo 9'a göre genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile psikolojik flört şiddetine yönelik algıları arasındaki ilişkiyi gösteren modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (F=148.165, p<0.05). Psikolojik flört şiddetine yönelik algıdaki değişiminin %47'si toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum tarafından açıklanmaktadır. Regresyon katsayısının anlamlılığına dair t testi sonucu ise toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların (β =-0.685, t=-12.172, p<0.05) psikolojik flört şiddetine yönelik algı üzerinde negatif düzeyde anlamlı yordadığı görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü hipotezi olan *"Yaş, cinsiyet, nüfusa kayıtlı doğum yeri ve mevcut ikamet yeri değişkenlerine göre genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?"* sorusundaki bağımsız değişkenlerin ortalamaları arasında farklılaşma olup olmadığı ANOVA testi ile hesaplanmıştır. Bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum ile Flört Şiddetine Yönelik Algı Puanları Karşılaştırılması

		N	Ort.	Ss	F	P
Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum	Cinsel Flört Şiddeti Algısı	173	4.16	0.59	**6.905**	**0.001***
	Fiziksel Flört Şiddeti Algısı	172	4.06	0.56		
	Psikolojik Flört Şiddeti Algısı	170	3.92	0.61		

Tablo 10'a göre, genç yetişkin katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları flört şiddetine yönelik algı türleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0.05). Ortalama puanlara göre cinsel flört şiddetine yönelik algı vinyetine cevap veren grupta yer alan genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri tutum puan ortalamalarının, fiziksel ve psikolojik flört şiddetine yönelik algı vinyetine cevap veren gruptaki genç yetişkinlere göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Cinsel flört şiddetine yönelik algı vinyetine cevap veren grupta yer alan genç yetişkinlerin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını görmek amacıyla yapılan Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bulgular, Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Cinsel Flört Şiddetine Yönelik Algı Grubunda Yer Alan Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumu		**Karşılaştırma Testi**	
		X	**Ss**	**T**	**p**
Cinsiyet	Kadın	4.22	0.55	**2.704[a]**	**0.011***
	Erkek	3.83	0.71		
Yaş	18 - 20	4.28	0.46	**3.261[b]**	**0.023***
	21 - 25	4.04	0.66		
	26 - 30	4.35	0.61		
	31 - 35	3.84	0.64		
Nüfusa kayıtlı doğum yeri	Kuzey	4.31	0.43	**1.041[b]**	**0.395**
	Güney	4.33	0.54		
	Doğu	3.96	0.73		
	Batı	4.14	0.56		
	Orta	4.22	0.55		
	Diğer	4.26	0.75		
Şu an ikamet edilen yer	Kuzey	3.88	0.30	**1.018[b]**	**0.409**
	Güney	4.15	0.57		
	Doğu	3.84	0.72		
	Batı	4.27	0.55		
	Orta	4.29	0.59		
	Diğer	3.91	0.77		

a= t testi
b= ANOVA
**p<0,05*

Tablo 11'e göre cinsel flört şiddetine yönelik algı vinyetine cevap veren grupta yer alan genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0.05). Ortalama puanlara göre kadınların erkeklere göre daha yüksek puana sahip olduğu gözlemlenmiştir. Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur.

Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0.05). Ortalama puanlara göre 26-30 yaş aralığında yer alan genç yetişkinlerin, 31-35 yaş aralığında yer alan genç yetişkinlere göre daha yüksek puana sahip olduğu gözlemlenmiştir. Gelişimsel olarak beliren yetişkinlik döneminde yer alan üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları yüksek bulunmuştur. Yaş arttıkça toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların azaldığı görülmüştür.

Son olarak; genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları nüfusa kayıtlı olunan doğum yeri bölgesi ve şu an ikamet edilen yerin bölgesi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0.05).

Fiziksel flört şiddetine yönelik algı vinyetine cevap veren grupta yer alan genç yetişkinlerin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını görmek amacıyla yapılan Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bulgular, Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Algı Grubunda Yer Alan Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum		**Karşılaştırma Testi**	
		X	**Ss**	**T**	**p**
Cinsiyet	Kadın	4,16	0,53	**5,618[a]**	**0,000***
	Erkek	3,6	0,49		
Yaş	18 - 20	4,18	0,57	**1,304[b]**	**0,275**
	21 - 25	4,08	0,56		
	26 - 30	4,06	0,57		
	31 - 35	3,9	0,58		
Nüfusa kayıtlı olunan yer	Kuzey	3,89	0,55	**0,779[b]**	**0,566**
	Güney	4,87			
	Doğu	3,91	0,46		
	Batı	4,09	0,57		
	Orta	4,18	0,73		
	Diğer	3,73	0,23		
Şu an ikamet edilen yer	Kuzey	3,86	0,65	**0,138[b]**	**0,983**
	Güney	4,05	0,56		
	Doğu	3,90	0,59		
	Batı	4,09	0,55		
	Orta	4,29	0,76		
	Diğer	3,73	0,23		

a= t testi
b= ANOVA
**p<0,05*

Tablo 12'ye göre fiziksel flört şiddetine yönelik algı vinyetine cevap veren grupta yer alan genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumları cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0.05). Ortalama puanlara göre kadınların erkeklere göre daha yüksek puana sahip olduğu gözlemlenmiştir. Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur.

Toplumsal cinsiyet rolleri tutumu yaş, nüfusa kayıtlı olunan doğum yeri bölgesi ve şu an ikamet edilen yerin bölgesi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0.05).

Psikolojik flört şiddetine yönelik algı vinyetine cevap veren grupta yer alan genç yetişkinlerin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını görmek amacıyla yapılan Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bulgular, Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13. Psikolojik Flört Şiddetine Yönelik Algı Grubunda Yer Alan Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum		**Karşılaştırma Testi**	
		X	**Ss**	**T**	**p**
Cinsiyet	Kadın	4,05	0,53	**5,842[a]**	**0,000***
	Erkek	3,43	0,67		
Yaş	18 – 20	3,99	0,61	**1,22[b]**	**0,304**
	21 – 25	3,8	0,62		
	26 – 30	3,91	0,53		
	31 – 35	3,8			
Nüfusa kayıtlı olunan yer	Kuzey	4,02	0,49	**1,314[b]**	**0,260**
	Güney	3,90	0,59		
	Doğu	3,78	0,65		
	Batı	3,91	0,62		
	Orta	4,50	0,35		
	Diğer	4,28	0,36		
Şu an ikamet edilen yer	Kuzey	3,68	0,51	**1,013[b]**	**0,412**
	Güney	3,91	0,59		
	Doğu	3,81	0,69		
	Batı	4,01	0,66		
	Orta	4,50	0,42		
	Diğer	3,92	0,50		

a= t testi
b= ANOVA
**p<0,05*

Tablo 13'e göre psikolojik flört şiddetine yönelik algı vinyetine cevap veren grupta yer alan genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumları cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0.05). Ortalama puanlara göre kadınların erkeklere göre daha yüksek puana sahip olduğu gözlemlenmiştir. Kadınların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur.

Toplumsal cinsiyet rolleri tutumu yaş, nüfusa kayıtlı olunan doğum yeri bölgesi ve şu an ikamet edilen yerin bölgesi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir (p>0.05).

6. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırmada, genç yetişkin bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile flört şiddetine yönelik algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Ayrıca genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet, yaş, doğum yeri ve nüfusa kayıtlı yer demografik değişkenlerine farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Bu bölümde araştırmanın bulguları tartışıldıktan sonra önerilerde bulunulmuştur.

Flört şiddeti, dünya çapında oldukça yaygın bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulusal ve uluslararası yapılan çalışmalar incelendiğinde, flört şiddetinin oldukça yüksek bir boyutta yaygınlaştığı görülmektedir. Özellikle hem ruhsal hem de fiziki anlamda sağlığa zarar verici etkilere sahip olması toplumsal nitelikte bir problem olarak değerlendirilmesine sebep olmaktadır (Callahan, Tolman and Saunder, 2003).

Araştırma bulgularının demografik değişkenlere göre tartışılması

Araştırmaya toplamda 515 genç yetişkin birey katılmıştır. Cinsiyete göre dağılımda araştırmaya 421 kadın 94 erkek katılım göstermiştir. Erkek katılımcı sayısının kadınlara göre daha düşük düzeyde kalmıştır. Benzer şekilde flört şiddeti ile ilgili uluslararası araştırmalar erkek katılımcı sayısının azlığına dikkati çekmektedir (Bell & Naugle, 2007; Perry & Fromuth, 2005; Prospero & Vohra-Gupta, 2008; Shorey et al., 2010). Örneğin; Straus'un (2004) 16 farklı ülkede 31 üniversite örneklemi üzerinde yaptığı çalışmada örneklemin 2/3 sini kız öğrenciler oluşturmuştur. Öğrencilerin yaşları ise 18-40 arasında değişen 21 ortalamaya sahiptir. Bununla birlikte, erkeklerin ve kadınların flört şiddetine yönelik algılarını daha ayrıntılı incelemek için daha geniş, daha dengeli bir cinsiyet dağılımı kullanan gelecekteki araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu istatistiksel gücü artıracaktır.

Öte yandan kadınların bilimsel araştırmalara daha fazla katılım sağlama ve buna karşılık erkeklerin daha az katılım sağlama nedenleri üzerine yapılmış araştırmalar da bulunmaktadır. Bunlar erkeklerin katılımının, araştırmaya zaman ayıramama, araştırmaların erkeklerin ilgi alanlarına hitap etmemesi, araştırmanın getirilerinin az olması gibi faktörlerden etkilendiğini bildirmektedir (Kılıçarslan, Kılıç, Güneş, 2014).

Yaşa göre dağılımda ise, araştırmaya en çok 18-25 yaş aralığında gençlerin (N=427), en az 26-35 yaş aralığında yer alan gençlerin (N=88) katıldığı görülmüştür. Bir çift ne kadar gençse, ilişkide şiddet olma ihtimalinin o kadar yüksek olduğu iyi bilinmektedir (Stets & Straus, 1989). Flört şiddeti, en çok 16 – 24 yaşlar arasındaki gençleri etkilediğinden duygusal birlikteliklerin arttığı üniversite dönemleri ise flört şiddeti açısından riskli bir dönem olarak kabul edilmektedir (Murray and Kardatzke, 2007; Mıhçıokur ve Akın, 2015).

Doğum yeri dağılımında katılımcıların nüfusa kayıt yerlerinin çoğunlukla Batı bölgeleri olduğu olmuştur. İkamet yeri dağılımında ise, katılımcıların araştırmaya en fazla Marmara (N=165), Trakya (N=93) ve Batı Trakya (N=107) bölgelerinden gençlerin katıldığı görülmüştür.

Araştırma alt problemlerine ilişkin bulguların tartışılması

Bu araştırmada, genç yetişkin bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile flört şiddetine yönelik algıları arasında bir ilişki olduğu görülmüştür. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar arttıkça, flört şiddetine yönelik algı da artmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile flört şiddetine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada; flört şiddetine yönelik tutum açısından bakıldığında, kadın öğrencilerin flört şiddetine yönelik tutum puanlarının daha yüksek olduğu ve erkeklere göre flört şiddetini (genel, fiziksel, duygusal ve ekonomik şiddet) daha az destekledikleri bulunmuştur.

Çalışmada toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarının, flört şiddetine yönelik tutumları etkilediği belirlenmiştir. Kadın öğrenciler erkek öğrencilere göre daha eşitlikçi tutumlara sahipken, flört şiddetini de daha az oranda desteklemektedirler (Kök, Karaman, Özer vd., 2022). Benzer başka bir araştırma bulguları, toplumsal cinsiyet rollerini kabullenici bir algının, flört şiddetini pekiştiren bir niteliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda kadın katılımcıların toplumsal cinsiyete ilişkin ölçekten aldıkları puanlarının erkek katılımcıların ölçekten aldıkları puanlardan daha yüksek olduğu ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (Lofti, Özkan, Babacan vd., 2022).

Araştırmanın diğer bir bulgusu, genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları, cinsel, fiziksel ve psikolojik flört şiddeti algılarını negatif düzeyde yordamaktadır. Cinsel flört şiddetine yönelik algıdaki değişiminin %22'si, fiziksel flört şiddetine yönelik algıdaki değişiminin %28'si, psikolojik flört şiddetine yönelik algıdaki değişiminin %47'si toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum tarafından açıklanmaktadır.

Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet algıları ve flört şiddeti arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine sahip olan katılımcıların, flört şiddetine daha toleranslı olduğunu ve bu tür davranışları daha az olumsuz değerlendirdiğini göstermiştir (Özkan ve Doğan, 2018).

Bu sonuçlara bakıldığı zaman ataerkil bir temelde bazı davranış ve tutumların şiddet olarak değerlendirilmemesi ve kıskanma/kısıtlanma gibi davranışların sevgi olarak algılanarak şiddet olarak görülmemesi olarak yorumlanabilir.

Araştırmanın diğer bir bulgusu, genç yetişkin katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ölçeği toplam puan ortalamaları ile cinsel, fiziksel ve psikolojik flört şiddetine yönelik algı vinyetlerinden aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması ile ilgilidir. Sonuçlar, cinsel flört şiddetine yönelik algı grubundaki gençlerin diğerlerine (fiziksel ve psikolojik) göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin

tutumlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu gruptaki gençlerin toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili daha farkındalıklarının yüksek olduğu söylenebilir.

Cinsel flört şiddeti algısının toplumsal cinsiyet rolleri ile ilişkisinin regresyon analizi kullanılarak incelendiği bir çalışmada, cinsel flört şiddeti algısı yüksek olan öğrencilerin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının da daha yüksek olduğu ortaya konulmuştur (Çetin ve Arslan, 2017).

Cinsel istismar ve şiddet algısı olan üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve benlik saygıları arasındaki ilişkilerin regresyon analizi ile incelendiği başka bir çalışmada, cinsel istismar ve şiddet algısı yüksek olan öğrencilerin, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının da daha geleneksel olduğu ortaya konulmuştur (Altunay ve Şahin, 2017).

Genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının cinsiyet, yaş, nüfusa kayıtlı doğum yeri ve ikamet edilen yer demografik değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına dair bulgular ise şöyledir: Her üç (cinsel, fiziksel ve psikolojik flört şiddeti algısı) grupta yer alan kadınların erkeklere göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları yüksektir. Cinsel flört şiddetine yönelik algı grubunda yaşları 26-30 arasında değişen genç yetişkinlerin, 31-35 yaşındakilere göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları daha yüksek bulunmuştur. Cinsel flört şiddetine yönelik algıda yaş arttıkça toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların azaldığı söylenebilir. Fiziksel ve psikolojik flört şiddetine yönelik algı grubunda yer alan gençlerin, yaşa göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında bir farklılaşma bulunmamıştır. Benzer biçimde, her üç (cinsel, fiziksel ve psikolojik flört şiddeti algısı) gruptaki gençlerin nüfusa kayıtlı olunan doğum yeri ve ikamet yerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında bir farklılaşma bulunmamıştır.

Yapılan araştırmalar da araştırma bulgularını destekler şekildedir. Türk üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algısı, toplumsal cinsiyet rolleri ve dürtüsellik arasındaki ilişkilerin incelendiği bir çalışmada, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde toplumsal cinsiyet rollerine sahip olduklarını ve bu

özelliklerinin flört şiddeti algılarıyla ilişkili olduğu bulunmuştur (Aşkar ve Alptekin, 2018). Başka bir araştırmada üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algısı, toplumsal cinsiyet rolleri ve bilişsel-davranışsal düzeyde şiddet eğilimi arasındaki ilişkileri incelenmiş ve kadınların erkeklere göre daha yüksek düzeyde toplumsal cinsiyet rollerine sahip olduklarını ve bu özelliklerinin flört şiddeti algısı ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Şahan, 2015). Türkiye'nin Samsun ilinde yaşayan gençlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi ve aile gelir düzeyi gibi demografik değişkenler açısından incelendiği bir çalışmada, cinsiyetin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ve yaş, eğitim seviyesi ve aile gelir düzeyi gibi diğer demografik değişkenlerin de tutumları etkilediğini göstermiştir (Çetin, 2019).

Araştırmadan elde edilen bulgulara benzer şekilde, toplumsal cinsiyet rolleri ve flört şiddeti algısı arasındaki ilişkiyi anlamak için Türkiye'deki üniversite öğrencileri üzerinde yapılan ve yaşın bu ilişkiyi etkilediğini gösteren az sayıdaki önemli çalışmalardan birinde, cinsel flört şiddeti algısının yaşla ters orantılı olduğu ve yaş arttıkça toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların azaldığı bulunmuştur. Buna göre, yaş arttıkça öğrencilerin cinsel flört şiddeti algılarının daha düşük olduğu ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının daha az stereotipik hale geldiği gözlemlenmiştir. Fiziksel ve psikolojik flört şiddeti algısı gruplarındaki öğrencilerin ise toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında böyle bir farklılık bulunmamıştır (Ünüvar ve Demir, 2017).

Türkiye’de yapılan diğer araştırmalar sonucunda elde edilen bulgular, cinsel, fiziksel ve psikolojik flört şiddeti algısı grubundaki gençlerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında belirgin bir farklılaşma olmadığı yönündedir. Bu sonuçlar, gençlerin doğum yeri veya ikamet yerine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında herhangi bir değişiklik olmadığını da göstermektedir. Ancak, yaşın toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar üzerinde etkisi olduğu ve yaş arttıkça tutumların azaldığı bulunmuştur (Karakurt ve Çakır, 2019).

7. ÖNERİLER

Bu araştırma, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, COVID-19 pandemi sürecindeki kısıtlamalar nedeniyle çevrimiçi ortamda toplanan verilerden elde edilen bulgularla sınırlıdır. Gelecekte toplumsal cinsiyet ve flört şiddetini inceleyecek araştırmacılara farklı zamanlarda çalışmaları önerilmektedir. Özellikle kadın katılımının yüksek olması bu araştırmanın bir diğer sınırlılığıdır. Bu nedenle yeni araştırmalarda araştırmacılar, daha yüksek sayıda erkek katılımcıların katılımını sağlamaları önerilebilir.

Araştırmanın katılımcıları genç yetişkinlerden oluşmakta yaşları 18-35 aralığında değişmektedir. Flört, ergenlik döneminde cinsel olgunlaşma ile başlayan bir kavram olduğundan okullarda 13 yaş ve üstü ergenlere uygulanması önerilebilir.

Araştırma, toplumsal cinsiyete yönelik tutum ile flört şiddetine yönelik algı arasındaki ilişkiyi nicel yöntemlerle incelemiştir. Gelecek araştırmalarda nitel bulguların da yer aldığı karma yöntemler ile incelenmesi önerilebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuç, genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyete yönelik tutumları ile flört şiddeti algıları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç ışığında aşağıda flört şiddetini önlemeye dair öneriler sıralanmaktadır:

Partnerden farklı fikirlere, isteklere ve önceliklere sahip olmak doğaldır, her ilişkide farklılıkların ortaya çıkması ve anlaşmazlıkların olması olasıdır. Önemli olan kişilerin bu durumlara karşı kullanacakları başa çıkma mekanizmalarının yönü ve şeklidir.

Farklılıklara karşılıklı saygı ve anlayışın yitirilmeye başladığı noktalarda psikolojik veya fiziksel flört şiddeti de başlamaktadır. Bir farklılık ya da anlaşmazlık karşısında herhangi bir şiddet türüyle karşılaşmak ilişkiyi güvensiz baskılayıcı

kılmaktadır. Kişilerin içinde bulundukları ilişkinin güvenli olduğunu düşünmedikleri durumlarda buna ses çıkarmaları tavsiye edilmektedir.

Flört şiddetiyle karşı karşıya kaldığını düşünen her bireye, şiddete katlanmak zorunda olmadığı, şiddetle mücadele edecek güce sahip olduğu, şiddetin hiç de normal bir davranış olmadığı, kimsenin bunu herhangi bir nedenden dolayı asla hak etmeyeceği, buna sebebiyet verecek herhangi belirli bir davranış kalıbının ve şiddetin haklı veya açıklanabilir herhangi bir tarafının olamayacağı kişilere sürekli hatırlatılması gerekmektedir.

Zaman zaman kişinin aklına tüm bu olan bitenleri hak ettiği düşünceleri gelebilir ve kişi zaten bu gibi durumları herkesin yaşadığı veya yaşayabileceği tarzında birtakım ego savunmalarıyla baş başa kalabilir. Bu durumda kişinin hiçbir koşulda kendinden şüphe etmemesi ve kendini sorumlu görmemesi gerektiği konusunda bilinçlendirilmesi önerilmektedir. Ayrıca şiddetin ne olduğu konusunda kişinin farkındalık kazanması bu noktada çok önemli olacaktır. Bu süreçte, içinde bulunduğu durumun sorumlusunun da kendisinin değil fakat failinin olduğu algısı da maruz kalan için çok büyük önem taşıyacaktır.

Bu durumlarda partnerin algısı iyileşme süreci için büyük bir önem taşımaktadır. Partnerlerin kişilere karşı güvenli, eşit ve şiddetsiz bir ilişki kurmak için çabalaması ve işbirliği yapması bu noktada ilişkiyi iyileştirici bir güce sahip olacaktır. Bu nedenle güvenli ve eşit bir ilişki kurmak için kurallar koyarak sınırlarını korumak etkili bir yol olarak kişilere önerilmektedir.

Partnerin, şiddeti bir problem olarak görüp görmediğini araştırılmalıdır. Her kişinin ilişkideki sınırları ve ideal ilişki anlayışı, şiddetin ne gibi durumlarda uygulanabileceğine dair bakış açısı ve toplumdaki cinsiyet rollerine dair bakış açısı farklılık göstermektedir. Tüm bunların, partnerin şiddeti bir problem olarak görüp görmediği ile birlikte, ilişki dinamiğinin yeniden daha sağlıklı bir biçimde inşa edilmesi için araştırılması önerilmektedir.

Bahsedilen ‘ilişkide sınır koruma veya çizme’ eylemi, kişilerin özel alan ve tutumlarını işgal etmeyecek kuralları koymalarının, hangi tür davranışları kabul etmeyeceklerini söylemelerinin ve bu kurallara saygılı olunmaması durumlarında uzaklaşma ve ayrılmanın kişilerin güvende olmasını sağlayacak bir adım olduğu partnerlere anlatılması ve açıklanması şeklinde sağlanabilir. Kişisel ve ortak sınırların çizilmesi ve bunun karşılıklı saygıyı içermesi önerilmektedir. Ancak bu tutumların benimsendiği ilişkilerde güvenden, eşitlikten ve sevgiden bahsedilebileceği unutulmamalıdır.

Herhangi bir şiddet türüyle karşı karşıya kalınıyorsa, şiddet durmadan güvende olunmaz. Eğer partner, şiddeti bir problem olarak görmüyorsa ve şiddeti durdurmak için herhangi bir adım atmıyorsa o ilişkiden uzaklaşmak önerilmektedir.

Bu noktada partneri değiştirmeye çalışmak yanlış olacaktır çünkü en nihayetinde şiddetin önüne geçilmezse veya durdurulmazsa bu artarak devam edecektir ve şiddeti durdurmak şiddeti başlatanın sorumluluğundadır. Bu durumlarda kişinin kendini koruyabilmesi adına o ilişkiden çıkmak için çeşitli yollara başvurması önerilmektedir.

Ayrılma düşünceleri ile birlikte genellikle, kişiler, partnerlerinin aslında onlara çok iyi davrandıklarını, özlerinde onları çok sevdiklerini ve her zaman böyle sinirli olmadıkları düşüncelerine kapılıp ikilem yaşayabilmektedirler. Yalnız kalma korkusuna bağlı affetme ve istenilen ideal eş olma çabaları aslında kişinin hayatında ‘kendine yabancılaşma ve yalnızlaşma’ ile sonuçlanabilmektedir. Onula ileride çok iyi bir ilişki kurabileceğini umut etmek de olasıdır fakat bu gibi bu durumlar ilişkileri daha çok şiddet döngüsüne sürükleme eğilimindedir. Şiddet döngüsüne girdiklerini hissettikleri noktalarda kişilerin yakın gördükleri ve yargılamayacağını düşündükleri bir yetişkinden yardım istemeleri önerilmektedir. Bu noktada, yaşananları paylaşmanın ve konuşmanın iyileştirici ve güçlendirici rolünün olduğu unutulmamalıdır.

Flört şiddetine maruz kalan gençlerin Alo 183 Sosyal Destek Hattı, Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM), Bağımsız veya Belediyelere Bağlı Kadın Danışma-Dayanışma Merkezleri ve Kadın Sığınakları ve aradıklarında kişilerin adlarını söylemeden sosyal hizmet, psikolojik ve hukuksal danışmanlık konularında kolayca destek ve bilgi alabilecekleri Kadın Örgütleri gibi önleme programları kapsamında okullarda güvenli ilişkilere yer verilmesi önerilmekedir.

Okullardaki psikolojik danışman eşliğinde flört şiddetine ilişkin farkındalık oluşturma programlarına ve flört şiddetiyle nasıl başa çıkabileceklerine yönelik eğitici uygulamalara (atölye, panel, drama vb.) imkan sağlanabilir. Ayrıca özellikle lise dönemlerinde flört şiddeti sonrası nerelerden nasıl yardım alınabileceklerine yönelik hukuksal boyutta bilgilendirici seminerler toplum düzeyinde ve okullarda bilgilendirici çalışmalar şeklinde yapılabilir.

Sonuç olarak, flört şiddeti dünya çapında toplumsal nitelikte bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda toplumsal cinsiyet algısının flört şiddetine olan etkisi göz ardı edilmeden ileride yapılacak çalışmaların daha kapsamlı bir biçimde flört şiddetinin etkilerine ve flört şiddetine sebep olan durumlara odaklanılması önerilmektedir.

8. KAYNAKÇA

Aaker, D.A., Kumar,V. & Day, G.S., (2007). Marketing Research, 9. Edition, John Wiley & Sons, Danvers.

Aba YA., Kulakaç Ö. (2016) Çatışmaların çözümüne yaklaşım ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Medical Journal of Bakirkoy, 12(1).

Ainsworth, Mary, D. Salter, Blehar, Mary C., Waters, Everett ve Walls, Sally, *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation,* Lawrence Erlbaum, 1978.

Akbaba, Sırrı, "Çocuk eğitimcileri ve sağlıklı psikolojik gelişim", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Sayı: 4, 2004.

Akcan, Gizem, "Flört Şiddeti: Psikopatolojik Bir Değerlendirme", *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 2, 2020.

Akers, Ronald L., *Social learning and social structure: A general theory of crime and deviance,* Boston, 1998.

Akın, Ayşe, "Toplumsal Cinsiyet (Gender) Ayrımcılığı ve Sağlık", *Toplum Hekimliği Bülteni*, Sayı: 2, 2007.

Akın, Ayşe ve Bahar Özvarış, Şevket, *Dünyada ve Türkiyede Kadın Sağlığının Durumu*. Ankara, 2006.

Akkaş, İbrahim, "Toplumsal Cinsiyet Algısı Üzerine Bir Değerlendirme: Erzincan Örneği", *Dünya Multidisipliner Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 1, 2020.

Allen, Christopher, Swan, Suzanne ve Raghavan, Chitra, "Gender Symmetry, Sexism, And İntimate Partner Violence", *Journal of Interpersonal Violence,* Sayı: 11, 2009.

Amato, Paul R. ve Booth, Alan, "Parental Divorce, Marital Conflict, and Offspring Wellbeing during Early Adulthood", *Social Forces,* Sayı: 83, 1995.

Anderson, James F. ve Kras, Kimberly, "Revisiting Albert Bandura's social learning theory to better understand and assist victims of intimate personal violence", *Women & Criminal Justice*, Sayı: 17, 2005.

Archer, John ve Lloyd, Barbara, *Sex and gender*, C.2, New York, 2002.

Arıcak, Osman Tolga, *Üniversite öğrencilerinde saldırganlık benlik saygısı ve denetim odağı ilişkisi.* (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul, 1995.

Arnett, Jeffery Jensen, "Learning to stand alone: The contemporary American transition to adulthood in cultural and historical context", *Human Development*, Sayı: 6, 1998.

Arnett, Jeffery Jensen, "Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties", *American Psychologist*, Sayı: 55, 2000.

Arnett, Jeffery Jensen, *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties.* New York, 2004.

Arnett, Jeffery Jensen ve Taber, Susan, "Adolescence terminable and interminable: When does adolescence end?", *Journal of Youth and Adolescence*, Sayı: 5, 1994.

Aslan, Dilek, Vefikuluçay, Duygu, Zeyneloğlu, Sinan, Erdost, Türkerler ve Temel, Fehminaz, *Ankara'da iki Hemşirelik Yüksekokulu'nun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*. Ankara, 2008.

Aşkar, P., & Alptekin, K. (2018). Flört şiddeti algısı, toplumsal cinsiyet rolleri ve dürtüsellik arasındaki ilişki: Türk üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(20), 399-410.

Atak, Hasan, Erten-Tatlı, Cemre, Çokamay, Gökçe, Büyükpabuşcu, Hanife ve Çok, Figen, "Yetişkinliğe geçiş: Türkiye'de demografik ölçütler bağlamında kuramsal bir gözden geçirme", *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, Sayı: 3, 2016.

Ateş, Nida ve Özden, Yıldırım Melis, "Büyüme korkusu ölçeği'nin (BKÖ) geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 24, 2018.

Atkinson, Richard ve Hilgard Enest, *Psikolojiye giriş*, İstanbul, 1995.

Avrupa Birliği Türkiye İlerleme Raporu (2000).Türkiye'nin katılım yönünde ilerlemesi'ne üzerine Avrupa Komisyonu düzenli raporu, Erişim adresi: https://www.ab.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/IlerlemeRaporlari/Turkiye_Ilerl eme_Rap_2000.pdf,

Avşar Baldan, Güliz ve Akış, Nalan, Flört Şiddeti, *Uludağ Üniv. Tıp Fak. Dergisi*, Sayı: 1, 2017.

Aydilek, Çiftçi Münire ve Özkan, Özgün, "Okul öncesi dönemde çocukların akran etkileşimleri:Ebeveyn öğretmen cinsiyet rolleri algısının etkisi", *Journal of New World Sciences Academy*, Sayı: 3, 2011.

Ayhan, Emine, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Büro ve Temizlik İş Kolunda Çalışan Kadınlarda Toplumsal Cinsiyet Algısının Emzirmeye Etkisinin Değerlendirilmesi İle İlgili Niteliksel Bir Çalışma,* (Eskişehir Osmngazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıpta Uzamnlık Tezi) Eskişehir, 2016.

Baker, Elizabeth., Dulmen, Manfred.H.M. ve Klipfel, Katherine M., "Self-Control and Emotional and Verbal Aggression in Dating Relationships: A Dyadic Understanding", *Journal of Interpersonal Violence*, Sayı: 22, 2018.

Bakırcı, Kadriye, "İstanbul Sözleşmesi", *İstanbul Barosu Dergisi*, Sayı:4, 2015.

Bandura, Albert, *Social learning theory*, New York, 1971.

Bandura, Albert, *Aggression: A social learning analysis*. New Jersey, 1973.

Bartholomew, Kim ve Horowitz, Leonard M., "Attachment styles among young adults: A test for a four-category model", *Journal of Personality and Social Psychology,* 61, 1991.

Bartholomew, Kim ve Shaver, Phillip R., *Methods of assessing adult attachment: Do they converge?* New York, 1998.

Baş, Kazım, Karatay, Mahmut, Karatay, Gülnaz, ve Gürarslan Baş, Nazan, "Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutum ve Davranışları", *Sürekli Yıp Eğitim Dergisi*, Sayı: 1, 2017.

Baumeister, Roy ve Bushman, Brad, *Social Psychology And Human Nature*, Belmont 2008.

Bayrakçı, Mustafa, "Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması", *Saü Eğitim Fakültesi Dergis*i, Sayı: 14, 2007.

Beart, Suzie, Hardy, Gillian ve Buchan, Linda, "How people with intellectual disabilities view their social identity: A review of the literature." *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities,* Sayı: 18, 2005.

Bell, K. M., & Naugle, A. E. (2007). Effects of social desirability on students' self-reporting of partner abuse perpetration and victimization. Violence and Victims, 22, 243-256.

Bem, Sandra, "Gender Schema Theory and Its Implications For Child Development: Raising Gender-Aschematic Children In A Gender-Schematic Society." *Signs,* Sayı:4, 1983.

Berkel, Laverne, Vandiver, Beverly ve Bahner, Angela, "Gender Role Attitudes, Religion, and Spirituality As Predictors of Domestic Violence Attitudes In White College Students." *Journal of College Student Development*, Sayı: 45, 2004.

Bhasin, Kamla, *Toplumsal Cinsiyet "Bize Yüklenen Roller",* İstanbul, 2003.

Bılton, Tony; Bonnett, Kevin; Jones, Pip; Lawson, Tony; Skınner, David; Stanworth, Michelle, & Webster, Andrew. *Introductory Sociology*, 4th ed., Basingstoke: Palgrave Macmillian, 2002.

Kuzucu, Yaşar. "Değişen Babalık Rolü ve Çocuk Gelişimine Etkisi". *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,* 4 (35), 79-91, 2011.

Borrajo, Erika, Calvete, Esther, Fernández-Gonzalez, Liria, Gámez-Guadix, Mamuel, & Orue, Izaskun. Maladaptive schemas as mediators of the relationship between previous victimizations in the family and dating violence victimization in adolescents. *Child Abuse & Neglect,* 81, 161–169, 2018.

Bowlby, John . *Attachment and loss: Volume II,* Separation Anxiety and Anger. NY: Basic Books, 1973.

Bowlby, John. *Sevgi bağlarının kurulması ve bozulması.* (M. Kamer, Çev.). İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları, 1979.

Brennan, Kelly A., Clark, Catherie L. ve Shaver, Phillip, R. *Self-report measurement of adult romantic attachment: An integrative overview.* J. A. Simpson ve W. S. Rholes, (Ed.), Attachment theory and close relationships içinde (46 – 76). New York: Guilford Press, 1998.

Brown, Theresa, Sumner, Kenneth & Nocera, Romy. Understanding Sexual Aggression Against Women: An Examination of The Role Of Men's Athletic Participation and Related Variables.*Journal of Interpersonal Violence,* 17,, 937-952, 2002.

Bukatko, Danuta & Daehler, Marvin. *Child Development- A Thematic Approach*. USA: Houghton Mifflin Company, 2004.

Callahan MR., Tolman., Saunders DG. (2003) Adolescent dating violence victimization and psychological well-being. Journal of Adolescent Research, 18(6):664-81.

Capaldi, Deborah, M., Kim, Hyaoun, K., Knoble, Naomi. B. A Systematic Review of Risk Factors for Intimate Partner Violence. *Partner Abuse, 3*(2), 231–280, 2012.

Carlson, Bonnie E. Dating Violence: A Research Review and Comparison with Spouse Abuse. Social Casework: *The Journal of Contemporary Social Work*, 68, 16-23, 1987.

Cengiz, Murat. *Çocukların aile içi şiddet uygulamasına neden olan sosyoekonomik faktörler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2008.

Cheah, Cheah, Siew, Lyng & Nelson, Larry J. The role of acculturation in the emerging adulthood of aborignial college students. *International Journal of Behavioral Development*, 28(6), 495-507, 2004.

Coleman, Jean & Stith, Sandra. Nursing Students' Attitudes Toward Victims of Domestic Violence As Predicted By Selected Individual and Relationship Variables. *Journal of Family Violence*, 12 , 113-138, 1997.

Collins, Nancy L. Working models of attachment: Implications for explanation, emotion, and behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71, 810-832, 1996.

Cüceloğlu, Doğan. *İnsan ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 2014.

Cyr, Mireille, McDuff, Pierre & Wright, John. Prevalence and predictors of dating violence among adolescent female victims of child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 21, 1000-1017, 2006.

Çarıkçı, İrem ve Avşar, Nihat. "Kamu Kesimi Yöneticilerinde Cinsiyet Rolü Algılamalarının Aile Dostu Düzenleme ve Politikalara Etkileri", *Yönetim Bilimleri Dergisi,* (3:1), s. 65-78, 2005.

Çayır, Kenan, Bağlı, Melike ve Esen, Yasemin. *Pusula Gençlerle İnsan Hakları Eğitimi Klavuzu*. İstanbul: Bilgi Yayıncılık, 2008.

Çetin, C., Arslan, L. M. (2017). İnsan kaynakları yönetimi. (5. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Çetin, F. (2019). Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumların Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Samsun İli Örneği [Examination of Attitudes Gender Roles Based on Demographic Variables: The Case of Samsun Province]. Journal of Education and Future, 15, 91-112.

De Carlo, Lawrence, T. "On the Meaning and Use of Kurtosis", *Psychological Methods*, 2: 292-307, 1997.

Deal, James E. & Wampler, Karen, Smith. Dating violence: The primacy of previous experience. *Journal of Social and Personal Relationships*, 3, 457-471, 1986.

Demirel Sinem. *Toplumsal Cinsiyet. L. Taşkın. Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*, Ankara: Sistem Ofset Matbaacılık, 2005.

Doğan, Aaysun, Cebioğlu, Senay ve Erdoğan, Everim. Pathways to adulthood among Turkish emerging adults. Sözel bildiri, *European Association for Research on Adolescence Conference*, Mayıs, İtalya, 2008.

Donat-Bacıoğlu, Seda (2022). Yakın İlişkileri Anlamak: Romantik İlişkilerin Doğası. (Editör. Asude Özdemir ve Dilaram Billur Örnek) İçinde Flört Şiddeti (ss 241-254), Nobel Yayıncılık.

Dökmen, Zehra. *Toplumsal Cinsiyet.* İstanbul: Remzi Kitabevi, 2012.

Dökmen, Zehra. *Toplumsal cinsiyet sosyal psikolojik açıklamalar*. İstanbul: Remzi, 2017.

Duval, Alicia, Lanning, Beth, A., & Patterson, Megan, S. A Systematic Review of Dating Violence Risk Factors Among Undergraduate College Students. Trauma, *Violence & Abuse*, 1-19, 2018.

Eren, Altay. Korku kültürü, değerler kültürü ve şiddet. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2(8), 23-35, 2005.

Erikson, Erik, H. *Identity: Youth, and crisis*. New York: Norton, 1968.

Eroğlu, Yüksel, Çetin, Bayram, Peker, Adem, Akbaba, Sırrı, ve Pepsoy, Sevim. Ergenlerde ilişkisel-karşılıklı bağımlı benlik kurgusu, siber zorbalık ve psikolojik uyumsuzluk arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 637-653, 2012.

Ersoy, Eersan. "Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19 (2): 209-230, 2009.

Eryılmaz, Ali ve Ercan, Leyla. "Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma ve algılanan kontrol". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 359- 380, 2011.

Feeney, Judit A. *Adult romantic attachment: Developments in the study of couple relationships*. J. Cassidy ve P. R. Shaver, (Ed.), New York: The Guilford Press, 2016.

Feiereisen, Stephanie, Broderick, Amanda & Douglas,Susan. "The effect and moderation of gender identity congruity: Utilizing "real women"", *Psychology&Marketing*, 26, 9, 2009.

Fidan, Fatma ve Yeşil, Yeliz (2018). "Nedenleri ve Sonuçları İtibariyle Flört Şiddeti". *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi,* 04 (01). 16-24, 2018.

Follingstad, Diane, Rutledge, Larry, Polek, Darlene & McNeill-Hawkins, Kay. "Factors Associated With Patterns of Dating Violence Toward College Women".*Journal of Family Violence*, 3, 169-182, 1988.

Forbes, Gordon, Adams-Curtis, Leah, Pakalka, Alexis & White, Kay. "Dating Aggression, Sexual Coercion, and Aggression-Supporting Attitudes Among College Men As A Function of Participation in Aggressive High School Sports".*Violence Against Women*, 12,, 441-455, 2006.

Foshee VA, Linder F, MacDougall JE, Bangdiwala S. “Gender differences in the longitudinal predictors of adolescent dating violence”, *Preventive Medicine*. 32:128–141, 2001.

Garcia-Moreno, Claudia, Jansen, Henrica AFM, Ellsberg, Mary, Heise, Lori, Watts, Charlotte H.. “Multi-country Study on Women’s Health and Domestic Violence against Women Study Team. Prevalence of Intimate Partner Violence: Findings from the WHO Multicountry Study on Women’s Health and Domestic Violence”. *Lancet*, 368, 1260- 1269, 2005.

Gençtan, Engin. *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Metis Yayınları, 2004.

Gençtanırım, Dilek. “Riskli davranışlar ölçeği üniversite formu: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları”. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 5(1), 24- 34, 2014.

Giddens, Anthony. *Sociology*. 7th Edition.Cambridge, UK, 2013.

Golombok, Susan & Fivush, Robyn. *Gender Development*. Cambridge University Press, 1996.

Goodwin, R. *Putting relationship aggression in its place: Contextualizing some recent research*. J. Archer, (Ed.), London: Routledge, 1994.

Gover Angela R. “Risky lifestyles and dating violence: A theoretical test of violent victimization”. *Journal of Criminal Justice* 32:171– 180, 2004.

Groeneveld, Richard, A. and Meeden, Glen. “Measuring Skewness and Kurtosis”, *The Statistician*, 33: 391-399, 1984.

Günay, Gülay ve Bener, “Özgün. Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri”. *Türk Sinema Araştırmaları*, 15, 3, 2011.

Harned, Malenie S. “A multivariate analysis of risk markers for dating violence victimization”. *Journal of Interpersonal Violence,* 17, 1179–1197, 2002.

Hatipoğlu Ü., Sevgi. Başkent Üniversitesi Öğrencilerinde Flört Şiddeti Prevelansı Anketi. Başkent Üniversitesi, Ankara, 2010.

Hazan, Cindy ve Shaver, Phillip. "Romantic love conceptualized as an attachment process". *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511-524, 1987.

Hillier, Lynne & Foddy, Margeret. "The Role of Observer Attitudes in Judgments of Blame in Cases of Wife Assault". *Sex Roles*, 29, 629-644, 1993.

Hilton, N., Zoe, Harris, Grant & Rice, Marnie. "Adolescents' Perceptions of The Seriousness Of Sexual Aggression: Influence of Gender, Traditional Attitudes, and SelfReported Experience". Sexual Abuse: *A Journal of Research and Treatment*, 15(3), 201-214, 2003.

Holt, Melissa K., & Espelage, Doroyhy L. "Social Support as a Moderator Between Dating Violence Victimization and Depression/Anxiety Among African American and Caucasian Adolescents". *School Psychology Review*, 34(3), 309-328, 2005.

Hopkins, Kenneth D. & Weeks, Douglas, L. "Tests for Normality and Measures of Skewness and Kurtosis: Their Place in Research Reporting", *Educational and Psychological Measurement*, 50: 717-729, 1990.

Işık, Betül. *Toplumsal Cinsiyet Rollerine Bağlı Olarak Aile İçi Şiddetin Anlamlandırılması.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul, 2018.

İmamoğlu, S.E. "Gender Role And Socıal Identıfıcatıons: The Two Major Factors To Shape Turkısh Women" ;*Education*, 134, 1, 2013.

Jackson SM. "Issues in the dating violence research: a review of the literature". *Aggression and Violent Behavior*. 4(2):233–247, 1999.

Jenkins, Stephen & Aube, Jennifer. "Gender Differences and Gender-Related Constructs in Dating Aggression".*Personality and Social Psychology Bulletin*, 28, , 1106-1118, 2002.

Jennings, Wesley G., Park, Mirang, Tomsich, Elizabeth A.& Gover, Angela R. "Assessing the overlap in dating violence perpetration and victimization among South Korean college students: The influence of social learning and self-control". *American Journal of Criminal Justice*, 36, 188-206, 2011.

Kadın Adaylarını Destekleme Derneği. Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu Rehberi Ve 60. Oturuma İlişkin Notlar, 2017.

Kalmuss, Debra. "The intergenerational transmission of marital aggression". *Journal of Marriage and the Family,* 46, 11-19, 1984.

Kapıcıoğlu, İsmihan. "Üniversite öğrencilerinin şiddet algısı", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2008.

Kaplan, Burçin. "Şiddetin Toplumsal Taşıyıcısı Olarak Flört Şiddeti: Ankara Örneği", *Kent Akademisi*, 13, 3, 526-538, 2020.

Karakurt, G., & Cakir Z. (2019). The relationship between gender role attitudes and intimate partner violence: A study of Turkish couples. Journal of Interpersonal Violence.

Karasar, N. "Bilimsel Araştırma Yöntemi", Nobel Akademik Yayıncılık, 2011.

Karatay, Mahmut, Karatay, Gülnaz, Gürarslan baş, Nazan ve Baş, Kazım. "Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutum ve Davranışları". *STED,* 27, 1, 62-71, 2018.

Kepir-Savoly, Didem, Ulaş, Özlem ve Demirtaş-Zorbaz, Selen. "Üniversite Öğrencilerinin Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeylerini Etkileyen Etmenler". *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal,* 5(42), 173-183, 2014.

Kılıçarslan, S., Kılıç, S. P., & Güneş, G. (2014). Erkeklerin Bilimsel Araştırmalara Katılım Nedenlerinin Belirlenmesi: Bir Örnek Olay Çalışması. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (40), 269-277.

Kıvanç Altunay, F. ve Şahin, F. (2017). Cinsel İstismar ve Şiddet Algısı Olan Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Benlik Saygıları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Journal of Human Sciences,* 14(3).

Kocabaşoğlu, Neşe. *Biyolojik, sosyolojik, psikolojik açıdan şiddet*. İ. Balcıoğlu (Ed.). Seratonin ve Şiddet. İstanbul: Yüce Yayım, 2000.

Kohlberg, L. A. *A cognitive– developmental analysis of children"s sex role concepts and attitudes.* In E. E. Maccoby (Ed.), The development of sex differences. Stanford, CA: Stanford University Press, 1966.

Korkut-Owen, Fidan, Demirbaş-Çelik, Nur ve Doğan, Türkan. "Yaş, cinsiyet ve yaşam doyumlarına göre ortaöğretim öğrencilerinde iyilik hali". *Journal of History Culture and Art Research,* 7(1), 379-397, 2018.

Köknel, Ömer. *Ergenlik dönemi, ana-baba okulu*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1995.

Kunda, Ziva. *Social Cognition: Making Sense of People*. The MIT Press, 1999.

Lotfi, S., Özkan A., Babacan, M., Akduman, Ö. Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının ve Flört Şiddeti Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Bağlamında İncelenmesi. (2022).

Luthra, Rohini ve Gidycz, Christine A. "Dating violence among college men and women: Evaluation of a theoretical model". *Journal of Interpersonal Violence,* 21, 717-731, 2006.

Makepeace, James, Micheal. "Courtship Violence among College Students". *Family Relations,* 30, 97- 102, 1981.

Makin-Byrd, Kerry, N. "Developmental model of partner violence: a longıtudınal study Doktora tezi". Pennsylvania State University, The Graduate School Department of Psychology, Pensilvanya, 2009.

Malhotra, N. K. (2004). Marketing Research an Applied Orientation, 4. Edition, Pearson Prentice Hall, New Jersey.

Martin, B.A.S. The role of gender identity and selfconstrual salience in evaluations of male models, 2009.

Martin, Carol L. & Halverson, "Charles F. A schematic processing model of sex typing and stereotyping in children". *Child Development*, 52, 1119-1134, 1981.

Martin, Jane R. "What should we do wilh a hidden curriculum when we find one?" *Curriculum lnquiry*, 6 (2), 135-151, 1976.

Mıhçıokur, Sare ve Akın, Ayşe. Flört Şiddeti- "Şiddet' li Sevgi", *Sağlık ve Toplum,* 25 (2): 9-15, 2015.

Michaud, Yves. *Şiddet.* C. Muhtaroğlu (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları, 1991.

Miller, F. Cindy. "Gender development, theories of". *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Gender and Sexuality Studies.*1-6, 2016.

Miller, Laura M. "Physical abuse in a college setting: A study of perceptions and participation in abusive dating relationships". *Journal of Family Violence*, 26, 71- 80, 2011.

Moors, J. J. A. "The Meaning of Kurtosis: Darlington Reexamined", *The American Statistician*, 40: 283-284, 1986.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı - Flört Şiddeti. (https://www.morcati.org.tr/tr/8-mor-cati-kadin siginagi-vakfi/8-flort-siddeti#fsn).

Muñoz-Rivas Marina, Graña, Jose, K. O'Leary, Daniel & González, Pilar. "Aggression in adolescent dating relationships: prevalence, justification, and health consequences". *Journal of Adolescent Health*, 40: 298–304, 2007.

Murray CE., Kardatzke KN. (2007) Dating violence among college students: Key issues for college counselors. Journal of college Counseling, 10, 79-89.

Nelson, Larry J. ve Barry, Carolyn, McNamara. "Distinguishing features of emerging adulthood: The role of self-classifi cation as an adul"t. *Journal of Adolescent Research*, 20, 242-262, 2005.

O'Keefe, Maura. "Predictors of dating violence among high school students". *Journal of Interpersonal Violence*, 12, 546–568, 1997.

O'Keefe, Maura. "Factors mediating the link between witnessing interparental violence and dating violence". *Journal of Family Violence*, 13, 39–57, 1998.

O'Leary, K. Daniel ve Slep, Amy, M. Smith. "A dyadic longitudinal model of adolescent dating aggression". *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 32, 314-327, 2003.

Özdemir, Jale. "Otoriter Kimlik Yapısının Flört Şiddeti Üzerine Etkisi: Çukurova Üniversitesi Adana Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Mersin, 2019.

Özgüven, İmrahim Ethem. *Ailede iletişim ve yaşam.* Ankara: Pdrem Yayınları, 2001.

Özkan, Bülent ve Gündoğdu, Aayşe Eda. "Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Türkçede Atasözleri ve Deyimler. Turkish Studies-International Periodical for the Languages", *Literature and History or Turkish. or Turkic*. 6(3) 1133-1147, 2011.

Özkan, T. & Doğan, T. (2018). Gen. Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Algıları ve Flört Şiddeti: Adana İli Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(57), 272-288.

Polat, Oğuz. "Şiddet". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 15-34, 2016.

Perry, A. R., & Fromuth, M. E. (2005). Courtship Violence Using Couple Data: Characteristics and Perceptions. *Journal of Interpersonal Violence, 20*(9), 1078–1095. https://doi.org/10.1177/0886260505278106.

Próspero M., Vohra-Gupta S. (2008). The use of mental health services among victims of partner violence on college campuses. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 16, 376–390. doi:10.1080/10926770801926450.

Rapoza, Kimbery A. ve Baker, Alison T. “Attachment styles, alcohol, and childhood experiences of abuse: An analysis of physical violence in dating couples”. *Violence and Victims,* 23, 52- 65, 2008.

Ray, Amy L. & Gold, Steven R. “Gender roles, aggression, and alcohol use in dating relationships”. *The Journal of Sex Research,* 33, 47-55, 1996.

Riggs, David, S. & O’Leary, K. Daniel. *A theoretical model of courtship aggression*. M. A. Pirog-Good ve J. E. Stets (Ed.). New York: Praeger, 1989.

Riggs, David S., O’Leary, K. Daniel ve Breslin, F. C. “Multiple correlates of physical aggression in dating couples”. *Journal of Interpersonal Violence,* 5, 1-73, 1990.

Robbins, Stepjen P. & Judge, Timothy, A .”Essentials of Organizational Behavior”. *Personality and Values,* 13, 5, 2012.

Sabuncuoğlu, Ayda. “Televizyon Reklamlarında Toplumsal Cinsiyet”. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Sankır, Hasan. “Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Anlamlandırılış Biçiminin 'Kadın Sanatçı Kimliği'nin Oluşum Sürecine Etkileri”. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar Dergisi,* 3, 17, 2010.

Santrock, W. John. *Yaşam boyu gelişim,* Ankara: Nobel, 2014.

Sarı, Tuğba ve Çakır, Gülfem. “Mutluluk korkusu ile öznel ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi”. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5, 222-229, 2016.

Savran, Gülnur Acar, (2012) *İkinci Basıma Önsöz,* İstambul: Yordam Kitap.

Seçgin, Fadime. “Sosyal Bilgiler Dersinde Toplumsal Cinsiyet Eetkinliklerinin Öğrencilerin Algı ve Tutumlarına Etkisi. Gazi Üniversitesi”, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2012.

Sharpe, Donald & Taylor, Janelle, K. "An examination of variables from a social-development model to explain physical and psychological dating violence". *Canadian Journal of Behavioral Science,* 31, 165-175, 1999.

Shorey RC, Meltzer C, Cornelius TL. Motivations for self-defensive aggression in dating relationships. *Violence and Victims.* 2010;25(5):662–676.

Sirsch, Ulrike, Dreher, Eva, Mayr, Eva & Willinger, Ulrike. "What does it take to be an adult in Austria? Views of adulthood in Austrian adolescents, emerging adults, and adults". *Journal of Adolescent Research,* 24(3), 275 – 292, 2009.

Spriggs Aubrey, L. "Family and school socioeconomic disadvantage: Interactive influences on adolescent dating violence victimization." *Social Science & Medicine,* 68:1956–1965, 2009.

Stets, Jan, E. ve Pirog-Good, Maureen, "A. Violence in dating relationships". *Social Psychology Quarterly,* 50, 237-246, 1987.

Straus Murray, A. "Dominance and symmetry in partner violence by male and female university students in 32 nations". *Children and Youth Services Review,* 30:252–275, 2008.

Straus, Murray A. "Prevalence of Violence Against Dating Partners by Male and Female University Students Worldwide". *Violence Against Women,* 10(7), 790-811, 2004.

Straus, Murray, A. "Cross-cultural reliability and validity of the Revised Conflict Tactics Scales: A study of university student dating couples in 17 nations". *Cross-Cultural Research,* 38(4), 407-432, 2004.

Sumbas, Ezgi ve Durmuş, Emine. "Romantik yakınlığı başlatmanın yordayıcısı olarak cinsiyet ve romantik ilişki inançları". *The Journal of International Social Research,* 11(55), 714-720, 2018.

Sünetçi, Büşra, Say, Ayfer, Gümüştepe, Burcu, Enginkaya, Bilge, Yıldızdoğan, Çişe, Yalçın, Müge. "Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Algıları Üzerine Bir Araştırma". *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi,* 16 (1), 56-83, 2016.

Şahan, D. (2015). Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti algısı, toplumsal cinsiyet rolleri ve bilişsel davranışsal düzeyde şiddet eğilimi. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Şahiner Gönül. "Toplumsal Cinsiyet ve Kadına Karşı Şiddetin Kadınların Üreme Sağlığına ilişkin Hizmetlerden Faydalanmasına Etkisi", Yüksek Lisans Tezi, Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2007.

Şirvanlı Özen, D. "Annenin Çalışma Durumu ve Ebeveynin Benimsediği Cinsiyet Rolü Değişkenlerinin Çocuğun Cinsiyet Özelliklerine İlişkin Kalıp Yargılarının Gelişimi Üzerindeki Rolleri".Ankara: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1992.

Tagay, Ö., Ünüvar, P., Çalışandemir, F. (2018). Romantik İlişkilerde Algılanan İstismarın Yordayıcıları Olarak Temas Engelleri ve Benlik Saygısı.

Taylor Catherine, A. & Sorenson, Susan, B. "Injunctive social norms of adults regarding teen dating violence". *Journal Of Adolescent Health*, 34:468–479, 2004.

Tuz, Canan. "Bir Üniversitedeki Kız Öğrencilerin Cinsel Şiddet Öyküsü ve Şimdiki Depresyonla İlişkisi". Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi, 2015.

Ulloa, Emillo C., Martinez-Arango, Neri & Hokoda, Audrey. "Attachment anxiety, depressive symptoms, and adolescent dating violence perpetration: A longitudinal mediation analysis". *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 23, 652-669, 2014.

Uysal, Aynur. "Şiddet karşıtı programlı eğitimin öğrencilerin çatışma çözümleri, şiddet eğilimleri ve davranışlarına yansıması", Yayımlanmamış doktora tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2003.

Ümmet, Durmuş ve Ekşi, Füsun. "Türkiye'deki genç yetişkinlerde internet bağımlılığı: Yalnızlık ve sanal ortam yalnızlık bağlamında bir inceleme". *Addicta: The Turkish Journal on Addictions,* 3(1), 29-53, 2016.

Ünsal, Artun. "Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi", *Cogito Dergisi*, 3(7), 1996.

Vefikuluçay, Duygu, Zeyneloğlu, Simge, Eroğlu, Kafiye ve Taşkın, Lale. "Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları". *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 14(2), 26-38, 2007.

Wienclaw, Ruth A. *Feminist Theories of Gender Inequality.* Sociology Reference Guide: Gender Roles & Equality. Salem Press, 2011.

Willis, C., Hallinan, M.& Melby, J. "Effects of Sex Role Stereotyping Among European American Students on Domestic Violence Culpability Attributions". *Sex Roles*, 34, 475-491, 1996.

World Health Organization. (1998). *Gender and Health, Technical Paper*. Geneva, Switzerland: World Health Organization Publication.

Yaşar, Bakiye. Öğretmen Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Rolleri tutumlarının Kadın Sağlığı Hemşireliği Açısından Değerlendirilmesi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2011.

Yağmurlu, Burak. *Çocuklukta Sosyal Gelişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları,134-163, 2012.

Yazıcı, Abdurrahman. "Osmanlı Hukûk-I Âile Kararnâmesi (1917) Ve SadreddiEfendi"nin Eleştirileri", *Ekev Dergisi,* 19 (62), 567-584, 2015.

Yumuşak, Ahmet. Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2015i

Yüksel, N. Aysun. “Toplumsal Cinsiyet Olgusu Ve Türkiye'deki Toplumsal Cinsiyet Kalıplarınıntelevizyon Dizilerindekiyansımaları”. *Kurgu Dergisi* S: 16,67-81, 1999

Zgourides, George D. “The influence of ethnic diversity on leadership, group process, and performance: An examination of learning teams”. *International Journal of Intercultural Relations,* 26(1), 11-16, 2002.

Zimmer, & Scott. *Dating Violence and Victimization*. Salem Press Encyclopedia, 2017.

9. EKLER

EK 1. TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ TUTUM ÖLÇEĞİ

Değerli Katılımcı, aşağıda sizinle ilgili ifadeler bulunmaktadır. Lütfen her bir maddeyi dikkatlice okuyunuz ve sizi en iyi tanımlayan seçeneği işaretleyiniz. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Sizden beklenen içtenlikle cevap vererek bilimsel bir çalışmaya yardımcı olmanız. Lütfen bütün sorularla ilgili görüşlerinizi ifade ediniz.

□ Hiç katılmıyorum □ Katılmıyorum □ Kararsızım □ Katılıyorum □ Tamamen Katılıyorum anlamına gelmektedir.

1. Erkeklerin ev işlerine yardım etmede kızlarla aynı sorumlulukları vardır. □ □ □ □ □

3. Erkek aileden sorumlu olduğu için kadın ona itaat etmelidir.* □ □ □ □ □

6. Kızlar erkeklerden daha derli toplu ve temiz olmalıdır.* □ □ □ □ □

9. Arkadaş çevreme göre, gelecekteki ev içi faaliyetlerim mesleki faaliyetlerimden daha önemlidir.* □ □ □ □ □

13. Çocukların nasıl yetiştirileceğine çoğunlukla annesi karar vermelidir.* □ □ □ □ □

15. Birçok önemli işte erkeklerle anlaşmak kadınlarla anlaşmaktan daha kolaydır.* □ □ □ □ □

Türkçe Kaynak:

Bakioğlu, F., & Türküm, A. S. (2019). Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Kastamonu eğitim Fakültesi Dergisi, 27(2), 717-725.

Orijinal Kaynak:

García-Cueto, E., Rodríguez-Díaz, F.J., Bringas-Molleda, C., López-Cepero, J., Paíno-Quesada, S. & Rodríguez-Franco, L. (2015). Development of the Gender Role Attitudes Scale (GRAS) amongst young Spanish people. International Journal of Clinical and Health Psychology, 15(1), 61-68.

Puanlama Yönergesi

Alt boyut ve madde sayısı: Tek boyut ve 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin bulunan ters maddeler: Ölçekte 13 madde ters puanlanmaktadır. (Ölçme aracında ters madde varsa maddenin sağına koyulan yıldızla ifade edilir.)*

Ölçeğin Değerlendirilmesi: Ölçeğin tüm maddelerinden alınan toplam puan toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum düzeyini yansıtmaktadır. Ölçekten alınan puan yükseldikçe toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum düzeyi de yükselmektedir.

EK 2. FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK ALGI ÖLÇEĞİ

Aşağıda kadın ve erkek ilişkisine dair bir senaryo ve bunu takip eden birtakım ifadeler verilmiştir. Lütfen öncelikle senaryoyu okuyunuz ve sonrasında HER BİR İFADEYE ne ölçüde katıldığınızı aşağıdaki ölçek derecelendirmesini kullanarak belirtiniz.

1 Kesinlikle Katılmıyorum

2 Büyük ölçüde Katılmıyorum

3 Biraz Katılmıyorum

4 Biraz Katılıyorum

5 Büyük ölçüde Katılıyorum

6 Kesinlikle Katılıyorum

Senaryo –Cinsel Şiddet

Pınar ve Hakan üniversitede tanışmış iki öğrencidir. Yaklaşık bir yıldır sevgili olan çift üniversite sonrası için evlilik planları yapmaya başlamıştır. Bir gün Pınar ve Hakan, ortak bir arkadaşları tarafından bir partiye davet edilirler. Birlikte katıldıkları partide içerler, eğlenirler ve sonrasında her zamanki gibi geceyi Hakan'ın evinde geçirmeye karar verirler. Eve vardıklarında Hakan Pınar ile sevişmek ister ancak Pınar biraz sarhoş olduğunu, başının döndüğünü ve yorgun olduğunu söyleyip Hakan'ın isteğini reddeder. Hakan, ısrarcı davranmaya devam ettiği halde Pınar sevişmeyi kabul etmez. Bunun üzerine Hakan, Pınar'ı yatağa itip onu öpmeye başlar. Pınar direndikçe Hakan daha da ısrarcı davranır. Pınar durmasını istediği halde Hakan Pınar'ı onu sevişmeye zorlamaya devam eder.

1. Hakan'ın bu şekilde sert davranmaya hakkı vardı.* 1 2 3 4 5 6

2. Pınar'ın davranışında yanlış bir şey yoktu.* 1 2 3 4 5 6

3. Pınar'ın bu olayda biraz hatası vardı.* 1 2 3 4 5 6

4. Bu olaydan Hakan sorumludur.* 1 2 3 4 5 6

14. Pınar'da kalıcı fiziksel bir hasar bırakmadığı sürece böyle davranmak Hakan'ın hakkıdır.* 1 2 3 4 5 6

15. Pınar kötü bir şekilde davrandığı için suçlanmalıdır.* 1 2 3 4 5 6

Senaryo – Fiziksel Şiddet

Pınar ve Hakan üniversitede tanışmış iki öğrencidir. Yaklaşık bir yıldır sevgili olan çift üniversite sonrası için evlilik planları yapmaya başlamıştır. Bir gün Pınar ve Hakan, ortak bir arkadaşları tarafından bir partiye davet edilirler.

Beraber gittikleri partide bir ara Hakan ortadan kaybolur. Geri döndüğünde, Pınar'ın bir adamla konuştuğunu görür ve adamın daha önce Pınar'a çıkma teklifi eden fakat Pınar'ın reddettiği kişi olduğunu anlar. Partiden sonra eve dönerken, arabada Hakan, Pınar'a o adamla konuşmasından hiç hoşlanmadığını belirtir ve tartışmaya başlarlar. Tartışırken Hakan Pınar'a sesini yükselterek bağırır, küfür eder ve tehlikeli bir şekilde araba kullanır Pınar, arkadaşlarından birine telefonla ulaşmaya çalıştığında, Pınar'ı iter, telefonunu elinden alıp fırlatır ve bir daha o adamla ya da onunla ilgilenen herhangi bir adamla konuşmamasının onun için daha iyi olacağını söyleyerek Pınar'a tokat atar.

Senaryo – Psikolojik Şiddet

Pınar ve Hakan üniversitede tanışmış iki öğrencidir. Yaklaşık bir yıldır sevgili olan çift üniversite sonrası için evlilik planları yapmaya başlamıştır. Bir gün Pınar ve Hakan, ortak bir arkadaşları tarafından bir partiye davet edilirler. Partinin başında Hakan, Pınar'ın açık (dekolte) elbisesini diğer kadınların elbiseleriyle karşılaştırır ve Pınar'ın görüntüsünü eleştirir. Pınar, neden özellikle o elbiseyi giydiğini açıklamaya çalıştığı halde Hakan onu dinlemez ve Pınar'ı diğer insanların önünde küçük düşürmeye devam eder. Hakan'ın taktığı lakaplar ve söylediği kötü sözler Pınar'ı oldukça üzer ve utandırır. Pınar sıkıntısını Hakan'la paylaşmak ister fakat Hakan dışarı çıkıp konuşmayı reddeder. Pınar'a mantıksız ve haksız olduğunu söyleyen

Hakan, Pınar'ı partiyi mahvetmekle suçlar ve gecenin geri kalanında ona ilgi göstermez.

Kaynak

Toplu-Demirtaş, E., Öztemur, G., & Fincham, F. (2020). Perceptions of dating violence: Assessment and antecedents. Journal of Interpersonal Violence. Advance online publication. doi: 10.1177/0886260520914558.

EK 3. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz: A. Kadın B. Erkek

Yaşınız?

- 18-20
- 21-25
- 26-30
- 31-35

Nüfusa Kayıtlı Olduğunuz Doğum Yeri Hangi Bölgede Yer Almaktadır?

- Trakya
- Marmara
- Karadeniz
- Doğu Anadolu
- Güneydoğu Anadolu
- Ege
- Batı Trakya
- Trakya

Şu an yaşadığınız yer hangi bölgede yer almaktadır?

- Marmara
- Karadeniz
- Doğu Anadolu
- Güneydoğu Anadolu
- Ege
- Batı Trakya
- Trakya

EK 4. TRAKYA ÜNİVERSİTESİ ETİK KURUL ONAYI

Evrak Tarih ve Sayısı: 11/12/2020-480550

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanlığı

Sayı : 29563864-050.04.04-E.480550 11/12/2020
Konu : Kararlar

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Seda DONAT BACIOĞLU

Danışmanlığını yaptığınız, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Tougtse BATI'nın araştırması ile ilgili yapmış olduğunuz başvuru Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 02.12.2020 tarihli toplantısında alınan 08/09 numaralı kararı ile uygun görülmüştür.
Gereğini bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Ayhan GENÇLER
Başkan

Ek:Etik Kurul Kararı

Adres:Trakya Üniversitesi Rektörlüğü Balkan Yerleşkesi 22030 Edirne
Telefon:2842234004 Faks2842234203
E-Posta:ozelkalem@trakya.edu.tr Elektronik Ağ:http://www.trakya.edu.tr/
Bilgi için: Serkan ÖÇAL
Unvanı: Sekreter

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

Oturum Sayısı: 2020/08
KARAR NO: 2020.08.09 **Karar Tarihi: 02.12.2020**

Akademik Danışmanlığını Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi, Dr.Öğr.Üyesi Seda DONAT BACIOĞLU'nun yaptığı, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Tougtse BATI tarafından Trakya Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunda değerlendirilmek üzere gönderilen "Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Flört Şiddetinin İncelenmesi" başlıklı araştırma dosyası incelenmiştir. Araştırmanın; gerçekleştirilmesinde etik bilimsel standartlar açısından sakınca bulunmadığına mevcudun oy birliği / oy ~~çokluğu~~ ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Ayhan GENÇLER
Başkan
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Prof. Dr. Rıdvan CANIM
Üye
Edebiyat Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Prof. Dr. Yüksel BAYRAK
Üye
Kariyer Uygulama ve Araştırma Merkezi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Prof. Ahmet Hamdi ZAFER
Üye
Devlet Konservatuvarı
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Prof. Dr. Cem ÇUHADAR
Üye
Eğitim Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Prof. Melihat TÜZÜN
Üye
Güzel Sanatlar Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır

Doç. Dr. Ahmet Emre DAĞTAŞOĞLU
Üye
İlahiyat Fakültesi
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Doç. Dr. Esma MIHLAYANLAR
Üye
Mimarlık Fakültesi

Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Doç. Dr. Emre ATILGAN
Üye
Proje Koordinasyon Uyg.ve Arş.Merk.

Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Dr. Öğr. Uyesi Levent DOGAN
Üye
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Doç. Dr. Gökhan ILGAZ
Üye
Roman Dili ve Kültürü Arş.Enst.
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☒yok
Toplantı Katılım ☒Evet ☐hayır

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül KILIÇ
Üye
Balkan Araştırma Enstitüsü
Araştırma ile ilişkisi ☐var ☐yok
Toplantı Katılım ☐Evet ☒hayır